

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

**1 OCAK - 31 ARALIK 2018
HESAP DÖNEMİNE AİT
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLAR
VE BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU**

KONSOLİDE BİLANÇOLAR.....	1-2
KONSOLİDE KAR VEYA ZARAR TABLOLARI	3
KONSOLİDE DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOLARI	4
KONSOLİDE ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİM TABLOLARI	5
KONSOLİDE NAKİT AKIŞ TABLOLARI.....	6
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI DİPNOTLAR	7-138
DİPNOT 1 GRUP'UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU.....	7-8
DİPNOT 2 KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR	9-50
DİPNOT 3 İŞLETME BİRLEŞMELERİ VE ALIMLAR	51-52
DİPNOT 4 BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA	52-72
DİPNOT 5 NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ	73
DİPNOT 6 FİNANSAL YATIRIMLAR	73-77
DİPNOT 7 FİNANSAL BORÇLAR	77-80
DİPNOT 8 TİCARİ ALACAK VE BORÇLAR.....	80-81
DİPNOT 9 DİĞER ALACAKLAR VE BORÇLAR	81-82
DİPNOT 10 STOKLAR	82
DİPNOT 11 PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER VE ERTELENMİŞ GELİRLER	83
DİPNOT 12 ÖZKAYNAK YÖNTEMİYLE ÖLÇÜLEN YATIRIMLAR	83-86
DİPNOT 13 YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER	87
DİPNOT 14 MADDİ DURAN VARLIKLAR	88-89
DİPNOT 15 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	90
DİPNOT 16 ŞEREFİYE	91
DİPNOT 17 KARŞILIKLAR, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER.....	91-94
DİPNOT 18 TAAHHÜTLER	95-98
DİPNOT 19 ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR	99-100
DİPNOT 20 DİĞER VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER	100
DİPNOT 21 ÖZKAYNAKLAR	101-102
DİPNOT 22 SATIŞ AMAÇLI SINIFLANDIRILAN VARLIKLAR VE DURDURULAN FAALİYETLER	103
DİPNOT 23 HASILAT VE SATIŞLARIN MALİYETİ	103
DİPNOT 24 NİTELİKLERİNE GÖRE GİDERLER.....	104-105
DİPNOT 25 ESAS FAALİYETLERDEN DİĞER GELİR VE GİDERLER	105
DİPNOT 26 YATIRIM FAALİYETLERİNDEN GELİR VE GİDERLER	106
DİPNOT 27 FİNANSAL GELİRLER/GİDERLER	106
DİPNOT 28 VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ.....	107-111
DİPNOT 29 TÜREV ARAÇLAR	111-112
DİPNOT 30 FİNANS SEKTÖRÜ FAALİYETLERİNDEN ALACAKLAR.....	113-116
DİPNOT 31 FİNANS SEKTÖRÜ FAALİYETLERİNDEN BORÇLAR	117
DİPNOT 32 PAY BAŞINA KAZANÇ	118
DİPNOT 33 İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI	118
DİPNOT 34 FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ	119-133
DİPNOT 35 FİNANSAL ARAÇLAR	133-137
DİPNOT 36 RAPORLAMA DÖNEMİNDEN SONRAKİ OLAYLAR	138

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 VE 2017 TARİHLİ KONSOLİDE BİLANÇOLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

		Bağımsız Denetimden Geçmiş 31 Aralık 2018	Bağımsız Denetimden Geçmiş 31 Aralık 2017
Dipnot Referansları			
VARLIKLAR			
Dönen Varlıklar		185.300.225	163.547.705
Nakit ve Nakit Benzerleri	5	23.657.667	14.519.064
Finansal Yatırımlar		9.147.636	8.832.334
- Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar ve ya Zarara Yansıtılan	6.a	178.817	39.890
- Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan	6.b	5.450.262	4.190.446
- İtfa Edilmiş Maliyeti Üzerinden Değerlenen	6.c	3.518.557	4.593.808
- Vadeli Mevduatlar	6.d	-	8.190
Ticari Alacaklar	8	2.010.806	1.881.888
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Alacaklar	30	111.440.065	97.520.756
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Hesabı		26.433.745	33.055.479
Diğer Alacaklar	9	1.784.144	2.464.026
Türev Araçlar	29	5.147.767	1.812.017
Stoklar	10	2.944.845	2.312.094
Peşin Ödenmiş Giderler	11	900.603	749.214
Cari Dönem Vergisiyle İlgili Varlıklar		16.167	9.093
Diğer Dönen Varlıklar	20	1.802.560	370.559
		185.286.005	163.526.524
Satış Amaçlı Sınıflandırılan Varlıklar	22	14.220	21.181
Duran Varlıklar		186.386.046	190.587.046
Finansal Yatırımlar		47.654.602	52.944.726
- Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan	6.b	38.909.591	38.655.381
- İtfa Edilmiş Maliyeti Üzerinden Değerlenen	6.c	8.745.011	14.289.345
Ticari Alacaklar	8	126.256	121.678
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Alacaklar	30	101.849.702	114.186.246
Diğer Alacaklar	9	3.054.550	998.184
Türev Araçlar	29	17.540.849	7.698.970
Özkaynak Yöntemiyle Ölçülen Yatırımlar	12	6.756.459	6.439.214
Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller	13	136.930	282.506
Maddi Duran Varlıklar	14	6.626.678	5.529.745
Maddi Olmayan Duran Varlıklar		2.108.876	1.690.195
- Şerefiye	16	849.215	873.097
- Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar	15	1.259.661	817.098
Peşin Ödenmiş Giderler	11	20.991	23.098
Ertelenmiş Vergi Varlıkları	28	372.640	552.671
Diğer Duran Varlıklar	20	137.513	119.813
TOPLAM VARLIKLAR		371.686.271	354.134.751

Bu konsolide finansal tablolar yayımlanmak üzere Yönetim Kurulu'nun 22 Şubat 2019 tarihli toplantısında onaylanmış ve Yönetim Kurulu adına, Yönetim Kurulu Üyesi ve CEO Mehmet Göçmen ile Finans Grup Başkanı Barış Oran tarafından imzalanmıştır. Genel Kurul'un konsolide finansal tabloları değiştirme yetkisi bulunmaktadır.

İlişikteki dipnotlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 VE 2017 TARİHLİ KONSOLİDE BİLANÇOLAR

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

	Dipnot Referansları	Bağımsız Denetimden Geçmiş 31 Aralık 2018	Bağımsız Denetimden Geçmiş 31 Aralık 2017
YÜKÜMLÜLÜKLER			
Kısa Vadeli Yükümlülükler		255.444.010	247.467.413
Kısa Vadeli Borçlanmalar	7	9.726.191	13.917.173
Uzun Vadeli Borçlanmaların Kısa Vadeli Kısımları	7	20.815.668	16.018.279
Ticari Borçlar	8	3.372.749	2.882.349
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Borçlar	31	205.815.346	204.692.399
Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlar	19	93.671	75.997
Diğer Borçlar	9	6.142.410	5.401.108
Türev Araçlar	29	5.348.337	2.138.123
Ertelenmiş Gelirler	11	291.868	217.393
Dönem Karı Vergi Yükümlülüğü	28	62.396	802.451
Kısa Vadeli Karşılıklar		1.006.206	651.217
- Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Kısa Vadeli Karşılıklar	19	327.351	318.279
- Diğer Kısa Vadeli Karşılıklar	17	678.855	332.938
Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler	20	2.764.894	665.662
		255.439.736	247.462.151
Satış Amacıyla Elde Tutulan Varlıklara İlişkin Yükümlülükler	22	4.274	5.262
Uzun Vadeli Yükümlülükler		59.846.465	54.669.399
Uzun Vadeli Borçlanmalar	7	35.222.289	25.322.315
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Borçlar	31	13.818.904	23.664.909
Diğer Borçlar	9	2.372.596	1.541.534
Türev Araçlar	29	7.583.133	3.375.454
Ertelenmiş Gelirler	11	116.833	143.793
Uzun Vadeli Karşılıklar		452.305	416.977
- Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Uzun Vadeli Karşılıklar	19	448.045	412.364
- Diğer Uzun Vadeli Karşılıklar	17	4.260	4.613
Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü	28	185.504	149.352
Diğer Uzun Vadeli Yükümlülükler	20	94.901	55.065
ÖZKAYNAKLAR		56.395.796	51.997.939
Ana Ortaklığa Ait Özkaynaklar	21	29.289.967	26.591.788
Ödenmiş Sermaye	21	2.040.404	2.040.404
Sermaye Düzeltme Farkları		3.426.761	3.426.761
Paylara İlişkin Primler	21	22.237	22.237
Geri Alınmış Paylar (-)	21	(190.470)	(190.470)
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak			
Birikmiş Kar ya da Zarar		(74.784)	(76.380)
- Tanımlanmış Fayda Planları Yeniden Ölçüm Kazançları/(Kayıpları)		(74.784)	(76.380)
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacak		(370.833)	64.615
Birikmiş Kar ya da Zarar			
- Yabancı Para Çevrim Farkları	21	1.382.776	724.660
- Riskten Korunma Kazanç/Kayıpları	21	(535.681)	(349.708)
- Yeniden Değerleme ve Sınıflandırma Kazançları/(Kayıpları)	21	(1.217.928)	(310.337)
Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	21	1.050.078	1.032.916
Geçmiş Yıllar Karları		19.556.239	16.790.619
Net Dönem Karı		3.830.335	3.481.086
Kontrol Gücü Olmayan Paylar		27.105.829	25.406.151
TOPLAM KAYNAKLAR		371.686.271	354.134.751

İlişikteki dipnotlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

1 OCAK - 31 ARALIK 2018 VE 2017 DÖNEMLERİNE AİT KONSOLİDE KAR VEYA ZARAR TABLOLARI

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

	Dipnot Referansları	Bağımsız Denetimden Geçmiş 1 Ocak - 31 Aralık 2018	Bağımsız Denetimden Geçmiş 1 Ocak - 31 Aralık 2017
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER			
Hasılat (net)	4, 23	16.260.337	13.839.851
Satışların Maliyeti (-)	4, 23	(12.857.297)	(10.943.850)
Ticari Faaliyetlerden Brüt Kar		3.403.040	2.896.001
Faiz, Prim, Komisyon ve Diğer Gelirler	4	38.027.550	27.296.414
Faiz, Prim, Komisyon ve Diğer Giderler (-)	4	(24.712.239)	(14.663.543)
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Brüt Kar		13.315.311	12.632.871
BRÜT KAR		16.718.351	15.528.872
Genel Yönetim Giderleri (-)	24	(6.695.806)	(5.334.974)
Pazarlama Giderleri (-)	24	(1.979.695)	(1.745.064)
Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)	24	(15.086)	(7.853)
Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler	25	1.865.933	1.328.631
Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler (-)	25	(1.787.733)	(765.417)
Özkaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımların Karlarından Paylar	12	808.460	576.380
FAALİYET KARI		8.914.424	9.580.575
Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler	26	739.354	110.729
Yatırım Faaliyetlerinden Giderler (-)	26	(6.663)	(17.653)
FİNANSMAN GİDERİ ÖNCESİ			
FAALİYET KARI		9.647.115	9.673.651
Finansman Gelirleri	27	226.709	141.096
Finansman Giderleri (-)	27	(975.562)	(596.754)
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER			
VERGİ ÖNCESİ KARI		8.898.262	9.217.993
Sürdürülen Faaliyetler Vergi Gideri			
Dönem Vergi Gideri	28	(1.357.175)	(1.793.988)
Ertelenmiş Vergi Geliri /(Gideri)	28	(298.659)	10.390
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLERDEN			
DÖNEM KARI		7.242.428	7.434.395
DURDURULAN FAALİYETLER			
Durdurulan Faaliyetler Vergi Sonrası			
Dönem Karı	22	23	3.503
DÖNEM KARI		7.242.451	7.437.898
DÖNEM KARININ DAĞILIMI			
- Kontrol Gücü Olmayan Paylar		3.412.116	3.956.812
- Ana Ortaklık Payları		3.830.335	3.481.086
Pay başına kazanç			
- yüz adet adi hisse senedi (TL)		1,88	1,71
Pay başına sürdürülen faaliyetlerden kazanç			
- yüz adet adi hisse senedi (TL)		1,88	1,70

İlişikteki dipnotlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

1 OCAK - 31 ARALIK 2018 VE 2017 HESAP DÖNEMLERİNE AİT KONSOLİDE DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOLARI

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

	Dipnot Referansları	Bağımsız Denetimden Geçmiş Cari Dönem 1 Ocak - 31 Aralık 2018	Bağımsız Denetimden Geçmiş Önceki Dönem 1 Ocak - 31 Aralık 2017
DÖNEM KARI		7.242.451	7.437.898
Diğer Kapsamlı Gelir/(Gider):			
Kar veya Zararda Yeniden			
Sınıflandırılmayacaklar		2.416	(43.822)
Aktüeryal (kayıp)/kazanç, vergi sonrası	28	3.887	(47.749)
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımların gider kapsamı gelir/(giderlerindeki) paylar, vergi sonrası	28	(1.471)	3.927
Kar veya Zararda Yeniden			
Sınıflandırılacaklar		(1.122.129)	786.527
Gerçeğe uygun değer farkı			
diğer kapsamlı gelir yansıtılan			
finansal varlıklara ilişkin diğer	28	(1.934.514)	354.369
kapsamlı gelir/(gider)			
Yabancı para çevrim			
farklarındaki değişim	28	1.512.992	539.555
Nakit akışı riskinden korunma araçları,			
vergi sonrası	28	(205.284)	51.132
Yurtdışındaki net yatırım riskinden			
korunma amaçlı türev finansal varlıklara			
ilişkin kar/(zarar), vergi sonrası	28	(384.609)	(201.629)
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımların diğer			
kapsamlı gelir/(giderlerinden) paylar, vergi sonrası		(110.714)	43.100
DİĞER KAPSAMLI GELİR/(GİDER)		(1.119.713)	742.705
(VERGİ SONRASI)		(1.119.713)	742.705
TOPLAM KAPSAMLI GELİR		6.122.738	8.180.603
TOPLAM KAPSAMLI GELİRİN			
DAĞILIMI			
- Kontrol Gücü Olmayan Paylar		2.784.107	4.382.918
- Ana Ortaklık Payları		3.338.631	3.797.685

İlişikteki dipnotlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

1 OCAK - 31 ARALIK 2018 VE 2017 HESAP DÖNEMLERİNE AİT KONSOLİDE ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİM TABLOLARI

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

	Kar veya Zararda Yeniden													
	Sınıflandırılmayacak				Sınıflandırılacak				Birikmiş Diğer Kapsamlı					
	Gelirler ve Giderler				Gelirler ve Giderler				Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler	Geçmiş yıllar karları	Net dönem karı	Ana ortaklığa ait özkaynaklar	Kontrol gücü olmayan paylar	Özkaynaklar
Sermaye	Sermaye düzeltmesi farkları	Geri Alınmış Paylar (-)	Paylara ilişkin primler	Aktüeryal (kayıp) / kazanç	Yabancı para çevrim farkları	Riskten Korunma Fonları	Değer artış fonları							
1 Ocak 2017 itibariyle bakiyeler	2.040.404	3.426.761	(190.470)	22.237	(59.814)	499.438	(323.312)	(444.676)	929.750	14.585.848	2.660.131	23.146.297	21.661.046	44.807.343
Transferler	-	-	-	-	-	-	-	-	103.166	2.556.965	(2.660.131)	-	-	-
Temettü (*)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(424.786)	-	(424.786)	(637.813)	(1.062.599)
Bağlı ortaklık edinimi veya elden çıkarılması	-	-	-	-	-	-	-	-	-	72.592	-	72.592	-	72.592
Toplam kapsamlı gelir	-	-	-	-	(16.566)	225.222	(26.396)	134.339	-	-	3.481.086	3.797.685	4.382.918	8.180.603
31 Aralık 2017 itibariyle bakiyeler	2.040.404	3.426.761	(190.470)	22.237	(76.380)	724.660	(349.708)	(310.337)	1.032.916	16.790.619	3.481.086	26.591.788	25.406.151	51.997.939
1 Ocak 2018 itibariyle bakiyeler	2.040.404	3.426.761	(190.470)	22.237	(76.380)	724.660	(349.708)	(310.337)	1.032.916	16.790.619	3.481.086	26.591.788	25.406.151	51.997.939
Muhasebe politikalarında yapılan değişikliklerin etkisi	-	-	-	-	-	-	-	57.591	-	(43.869)	-	13.722	29.183	42.905
1 Ocak 2018 itibarıyla yeniden düzenlenmiş bakiye	2.040.404	3.426.761	(190.470)	22.237	(76.380)	724.660	(349.708)	(252.746)	1.032.916	16.746.750	3.481.086	26.605.510	25.435.334	52.040.844
Transferler	-	-	-	-	-	-	-	-	31.033	3.450.053	(3.481.086)	-	-	-
Temettü (*)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(639.523)	-	(639.523)	(1.042.122)	(1.681.645)
Diğer (**)	-	-	-	-	696	-	-	(435)	(13.871)	15.765	-	2.155	-	2.155
Kontrol gücü olmayan pay sahipleriyle işlemler (***)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(16.806)	-	(16.806)	(71.490)	(88.296)
Toplam kapsamlı gelir	-	-	-	-	900	658.116	(185.973)	(964.747)	-	-	3.830.335	3.338.631	2.784.107	6.122.738
31 Aralık 2018 itibariyle bakiyeler	2.040.404	3.426.761	(190.470)	22.237	(74.784)	1.382.776	(535.681)	(1.217.928)	1.050.078	19.556.239	3.830.335	29.289.967	27.105.829	56.395.796

(*) Holding tarafından 1 TL nominal değerli pay başına ödenen temettü brüt 0,30 TL'dir (2017: 0,20 TL).

(**) Grup'un iş ortaklıklarından Enerjisa Enerji A.Ş. 8 Şubat 2018 tarihinde %20'lik pay ile halka arz edilmiştir.

(***) 2018 yılı Nisan ayında Grup'un bağlı ortaklıklarından Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin %5,11 sermayesine tekabül eden 6.908.992 lot pay, 1 lot 12,78 Tam TL fiyattan satın alınmıştır.

İlişikteki dipnotlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

1 OCAK - 31 ARALIK 2018 HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE NAKİT AKIŞ TABLOLARI

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

	Dipnot Referansları	Bağımsız Denetimden Geçmiş 1 Ocak - 31 Aralık 2018	Bağımsız Denetimden Geçmiş 1 Ocak - 31 Aralık 2017
Sürdürülen faaliyetler vergi öncesi karı		8.898.262	9.217.993
Durdurulan faaliyetler vergi sonrası (karı) / zararı		23	3.503
İşletme faaliyetlerinden sağlanan net nakitin faaliyet karı ile mutabakatına yönelik düzeltmeler:			
Amortisman ve itfa payları	13,14,15	837.400	721.392
Kredi risk karşılıkları		7.106.229	1.655.531
Türev araçların makul değer değişikliği		(6.138.539)	(130.573)
Faiz ve kur gelirleri		(7.778.924)	(2.888.612)
Faiz giderleri		838.909	280.925
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar ile ilgili düzeltmeler		146.888	103.369
Maddi ve maddi olmayan varlıklar ve yatırım amaçlı gayrimenkuller değer düşüklüğü/(değer düşüklüğü iptali)	14,15	(10.178)	(31.505)
Şerefiye değer düşüklüğü	16	150.200	141.718
Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar ve yatırım amaçlı menkul kıymetler satış karı		(598.483)	(91.451)
İş ortaklıkları ve iştirak kazancı		(808.460)	(576.380)
İş ortaklıkları hisse satış geliri		(144.538)	-
Stok değer düşüklüğü karşılığı/(iptalleri)		2.538	(3.402)
Şüpheli alacak giderleri		102.853	(138)
Gerçekleşmemiş yabancı para çevrim farkları ile ilgili düzeltmeler		28.146	324.569
Diğer		1.459	10.930
İşletme varlık ve yükümlülüklerindeki değişiklik öncesi işletme faaliyetlerinden sağlanan nakit akımı		2.633.785	8.737.869
Ticari alacaklardaki değişim		(184.855)	(452.794)
Stoklardaki değişim		(562.451)	(304.009)
Diğer alacaklar ve diğer dönen varlıklardaki değişim		(2.719.544)	(1.432.006)
Ticari borçlardaki değişim		462.708	391.832
Diğer borçlar ve yükümlülüklerdeki değişim		3.929.590	933.671
Satış amacıyla elde tutulan duran varlıkların işletme faaliyetlerinden sağlanan nakit akımı		5.973	(5.857)
Finans bölümündeki işletme varlık ve yükümlülüklerindeki değişiklikler:			
Menkul kıymetlerdeki değişim		(138.308)	23.201
Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklardaki değişim		(7.515.936)	(31.746.273)
Finans sektörü faaliyetlerinden borçlardaki değişim		(8.639.974)	29.522.976
T.C. Merkez Bankası hesabı		6.160.679	931.307
Ödenen vergi	28	(1.204.843)	(1.250.598)
Ödenen kıdem tazminatı		(107.311)	(81.370)
İşletme faaliyetlerinden sağlanan/(kullanılan) nakit		(7.880.487)	5.267.949
Yatırım faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akımı:			
Yatırım harcamaları	4	(2.131.841)	(1.410.413)
Makul değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan ve itfa edilmiş maliyetinden tutulan finansal varlık alım/satımı		4.340.100	(7.324.945)
Bağlı ortaklık hisse alımından dolayı nakit çıkışı		(576.535)	-
İş ortaklığı halka arzından sağlanan nakit		738.168	-
Maddi ve maddi olmayan varlıklar ve satış amacıyla elde tutulan varlıkların satışından sağlanan nakit		1.154.660	172.060
Alınan temettüler	12	490.026	351.375
İş ortaklıklarına sermaye arttırımı	12	(714.000)	-
Yatırım faaliyetlerinden sağlanan/(kullanılan) net nakit		3.300.578	(8.211.923)
Finansman faaliyetlerinden sağlanan nakit akımı:			
Borçlanmadan kaynaklanan nakit girişleri		20.180.086	11.538.358
Borç ödemelerine ilişkin nakit çıkışları		(10.276.282)	(5.477.339)
Ödenen temettü		(639.523)	(424.786)
Kontrol gücü olmayan paylara ödenen temettü		(1.042.122)	(637.813)
Finansman faaliyetlerinden sağlanan net nakit		8.222.159	4.998.420
Döviz kurundaki değişimin nakit ve nakde eşdeğer varlıklar üzerindeki etkisi		5.036.545	685.424
Nakit ve nakit benzerlerindeki net artış/(azalış)		8.678.795	2.739.870
Dönem başındaki nakit ve nakit benzerleri (*)		9.975.545	7.235.675
Dönem sonundaki nakit ve nakit benzerleri		18.654.340	9.975.545

(*) Cari dönemde nakit ve nakit benzerleri 432 TL faiz reeskontu içermektedir (31 Aralık 2017: 1.679 TL). Cari dönemde dönem başındaki bloke mevduat 4.541.840 TL, dönem sonundaki bloke mevduat ise 5.002.895 TL'dir (31 Aralık 2017: Sırasıyla; 5.356.843 TL ve 4.541.840 TL'dir).

İlişikteki dipnotlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 1 - GRUP'UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. ("Holding") 1967 yılında kurulmuş olup ana faaliyet konusu ağırlıklı olarak finans, üretim ve ticaret gibi endüstri kollarında faaliyet gösteren şirketlerin idare ve koordinasyonunu sağlamaktır. Holding Türkiye’de tescil edilmiştir. 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla çalışan personel sayısı alt işveren dahil 64.294’tür (31 Aralık 2017: 63.152). Holding merkezi aşağıdaki adreste bulunmaktadır:

Sabancı Center, 4. Levent, İstanbul, Türkiye.

Holding, Sermaye Piyasası Kurulu’na ("SPK") kayıtlıdır ve hisseleri 1997 yılından beri Borsa İstanbul’da ("BİST") (eski adıyla İstanbul Menkul Kıymetler Borsası ("İMKB")) işlem görmektedir. 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla Grup’un hisselerini elinde bulunduran hissedarlar ve hisse oranları aşağıdaki gibidir (Dipnot 21):

	(%)
Sakıp Sabancı Holding A.Ş.	14,07
Serra Sabancı	7,21
Suzan Sabancı Dinçer	6,94
Çiğdem Sabancı Bilen	6,94
Diğer	64,84
	100,00

Holding, Bağlı Ortaklıkları, İş Ortaklıkları ve İştirakleri birlikte "Grup" olarak adlandırılmıştır. Holding, Sabancı Ailesi tarafından yönetilmektedir.

Bağlı Ortaklıklar

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla konsolide edilen Bağlı Ortaklıkların faaliyet konusu ve konsolide finansal tabloların amacı doğrultusunda Bağlı Ortaklıkların faaliyette bulunduğu endüstriyel bölümler aşağıdaki gibidir:

Bağlı Ortaklıklar	İşlem gördükleri borsa	Faaliyet konusu	Endüstriyel bölüm	Çalışan sayıları
Akbank T.A.Ş. ("Akbank")	BİST	Bankacılık	Bankacılık	17.164
Carrefoursa Carrefour Sabancı Ticaret Merkezi A.Ş. ("Carrefoursa")	BİST	Tüketici ürünleri ticareti	Perakende	11.956
Teknosa İç ve Dış Ticaret A.Ş. ("Teknosa")	BİST	Ticaret	Perakende	2.364
Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. ("Çimsa")	BİST	Çimento ve klinker	Çimento	2.266
Kordsa Teknik Tekstil Anonim Şirketi ("Kordsa")	BİST	Lastik takviye	Sanayi	4.208
Temsa Global Sanayi ve Ticaret A.Ş. ("Temsa")	-	Otomotiv	Sanayi	1.616
Yünsa Yünlü Sanayi ve Ticaret A.Ş. ("Yünsa")	BİST	Tekstil	Sanayi	1.134
Exsa Export Sanayi Mamulleri Satış ve Araştırma A.Ş. ("Exsa")	-	Ticaret	Diğer	8
Ankara Enternasyonel Otelcilik A.Ş. ("AEO")	-	Turizm	Diğer	2
Tursa Sabancı Turizm ve Yatırım İşletmeleri A.Ş. ("Tursa")	-	Turizm	Diğer	3
Sabancı Dijital Teknoloji Hizmetleri A.Ş. ("Sabancı DX")	-	Bilgi teknolojileri	Diğer	213

Bağlı ortaklıklar, Türkiye’de kurulmuştur.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 1 - GRUP'UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU (Devamı)

Finansal bilgilerin bölümlere göre raporlanması amaçlı olarak hazırlanan Dipnot 4'te Holding'e ilişkin bilgiler "Diğer" grubu içerisinde gösterilmiştir.

İş Ortaklıkları

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla hazırlanan konsolide finansal tablolarda özkaynak yöntemiyle muhasebeleştirilmiş olan İş Ortaklıklarının faaliyet konuları ve faaliyette bulundukları endüstriyel bölümler aşağıdaki gibidir:

İş Ortaklıkları	İşlem gördükleri borsa	Faaliyet konusu	Endüstriyel bölüm	Ortak girişimci	Çalışan sayıları
Aksigorta A.Ş. ("Aksigorta")	BİST	Sigorta	Sigortacılık	Ageas	650
Avivasa Emeklilik ve Hayat A.Ş. ("Avivasa")	BİST	Bireysel emeklilik	Sigortacılık	Aviva	1.583
Brisa Bridgestone Sabancı Lastik Sanayi ve Ticaret A.Ş. ("Brisa")	BİST	Lastik	Sanayi	Bridgestone	2.787
Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. ("Akçansa")	BİST	Çimento ve klinker	Çimento	Heidelberg	2.395
Enerjisa Enerji A.Ş. ("Enerjisa Enerji")	BİST	Enerji	Enerji	E.ON SE	10.929
Enerjisa Üretim Santralleri A.Ş. ("Enerjisa Üretim")	-	Enerji	Enerji	E.ON SE	1.163
Temsa İş Makinaları	-	Otomotiv	Sanayi	Marubeni	234

İş ortaklıkları Türkiye'de kurulmuştur.

İştirakler

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla hazırlanan konsolide finansal tablolarda özkaynak yöntemiyle muhasebeleştirilmiş olan İştiraklerin faaliyet konuları ve faaliyette bulundukları endüstriyel bölümler aşağıdaki gibidir:

İştirakler	İşlem gördükleri borsa	Faaliyet konusu	Endüstriyel bölüm	Ortak girişimci	Çalışan sayıları
Philsa Philip Morris Sabancı Sigara ve Tütün San. ve Tic. A.Ş. (Philsa)	-	Tütün ürünleri üretim	Sanayi	Philip Morris	3.115
Philip Morris Sabancı Pazarlama Satış A.Ş. ("Philip Morrissa")	-	Tütün ürünleri pazarlama ve satış	Sanayi	Philip Morris	

Çalışan sayıları Philsa ve Philip Morrissa toplam rakamlarıdır.

İştirakler, Türkiye'de kurulmuştur.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR

2.1 Sunuma İlişkin Temel Esaslar

2.1.1 TFRS’ye Uygunluk Beyanı

Sabancı Holding ve Türkiye’de kayıtlı olan Bağlı Ortaklıkları ve İş Ortaklıkları ve İştirakleri, kanuni finansal tablolarını Türk Ticaret Kanunu’na (“TTK”), vergi mevzuatına, T.C. Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan Tek Düzen Hesap Planı’na, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (“BDDK”) tarafından yürürlüğe konulan Bankaların Muhasebe Uygulamalarına ve Belgelerin Saklanması İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ve yine BDDK tarafından muhasebe ve finansal raporlama esaslarına ilişkin yayımlanan diğer yönetmelik, açıklama ve genelgelere ve Sigorta Murakabe Kanunu ve Sigorta Mevzuatı’na uygun olarak Türk Lirası cinsinden hazırlamaktadır. Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren Bağlı Ortaklıklar’ın kanuni finansal tabloları faaliyet gösterdikleri ülkelerde geçerli olan kanun ve yönetmeliklere uygun olarak hazırlanmıştır. Konsolide finansal tablolar, tarihi maliyet esasına göre hazırlanmış kanuni kayıtlara Türkiye Finansal Raporlama Standartları’na uygun sunumun yapılması amacıyla gerekli düzeltme ve sınıflandırmalar yansıtılarak düzenlenmiştir.

İlişikteki konsolide finansal tablolar Sermaye Piyasası Kurulu’nun (“SPK”) 13 Haziran 2013 tarih ve 28676 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Seri II, 14.1 No’lu “Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği” (“Tebliğ”) hükümlerine uygun olarak hazırlanmış olup Tebliğ’in 5’inci Maddesine istinaden Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (“KGK”) tarafından yürürlüğe konulmuş olan Türkiye Finansal Raporlama Standartları ile bunlara ilişkin ek ve yorumlar (“TFRS”) esas alınmıştır.

Ayrıca, konsolide finansal tablolar ve dipnotlar SPK tarafından 7 Haziran 2013 tarihli duyuru ile açıklanan formatlara ve KGK tarafından 2 Haziran 2016 tarihinde yayınlanan “TMS Taksonomi Hakkında Duyuru” ya uygun olarak sunulmuştur. Finansal tablolar, makul değerleri ile gösterilen finansal varlık ve yükümlülükler dışında, tarihi maliyet esasına göre hazırlanmaktadır. Tarihi maliyetin belirlenmesinde, genellikle varlıklar için ödenen tutarın gerçeğe uygun değeri esas alınmaktadır.

Kullanılan Para Birimi

Grup’un her işletmesinin kendi finansal tabloları faaliyette bulundukları temel ekonomik çevrede geçerli olan para birimi (fonksiyonel para birimi) ile sunulmuştur. Her işletmenin finansal durumu ve faaliyet sonuçları, Şirket’in geçerli para birimi olan ve konsolide finansal tablolar için sunum para birimi olan TL cinsinden ifade edilmiştir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.1 Sunuma İlişkin Temel Esaslar (devamı)

2.1.2 Yeni ve Revize Edilmiş Türkiye Finansal Raporlama Standartları

a) 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla yürürlükte olan yeni standartlar ile mevcut önceki standartlara getirilen değişiklikler ve yorumlar:

- **TFRS 9, "Finansal araçlar";** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu standart TMS 39'un yerini almaktadır. Finansal varlıklar ve yükümlülüklerin sınıflandırması ve ölçülmesi ile ilgili zorunlulukları ve aynı zamanda şu anda kullanılmakta olan, gerçekleşen değer düşüklüğü zararı modelinin yerini alacak olan beklenen kredi riski modelini de içermektedir.
- **TFRS 15, "Müşteri sözleşmelerinden hasılat";** Grup, 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren TFRS 15 "Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat Standardı" doğrultusunda aşağıda yer alan beş aşamalı model kapsamında hasılatı konsolide finansal tablolarında muhasebeleştirmektedir.
 - Müşteriler ile yapılan sözleşmelerin tanımlanması
 - Sözleşmelerdeki edim yükümlülüklerinin tanımlanması
 - Sözleşmelerdeki işlem bedelinin belirlenmesi
 - İşlem bedelinin edim yükümlülüklerine dağıtılması
 - Hasılatın muhasebeleştirilmesi
- Grup, müşterilerle yapılan her bir sözleşmede taahhüt ettiği mal veya hizmetleri değerlendirerek, söz konusu mal veya hizmetleri devretmeye yönelik verdiği ayrıştırılabilir her bir taahhüdü ayrı bir edim yükümlülüğü olarak belirlemektedir. Her bir edim yükümlülüğü için, edim yükümlülüğünün zamana yayılı olarak mı yoksa belirli bir anda mı yerine getirileceği sözleşme başlangıcında belirlenir. Grup, bir mal veya hizmetin kontrolünü zamanla devreder ve dolayısıyla ilgili satışlara ilişkin edim yükümlülüklerini zamana yayılı olarak yerine getirirse, söz konusu edim yükümlülüklerinin tamamen yerine getirilmesine yönelik ilerlemeyi ölçerek hasılatı zamana yayılı olarak konsolide finansal tablolara alır.

a) 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla yürürlükte olan yeni standartlar ile mevcut önceki standartlara getirilen değişiklikler ve yorumlar:

- Grup, taahhüt edilmiş bir mal veya hizmeti müşterisine devrederek edim yükümlülüğünü yerine getirdiğinde veya getirdikçe, bu edim yükümlülüğüne tekabül eden işlem bedelini hasılat olarak konsolide finansal tablolarına kaydeder. Mal veya hizmetlerin kontrolü müşterilerin eline geçtiğinde (veya geçtikçe) mal veya hizmet devredilmiş olur.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.1 Sunuma İlişkin Temel Esaslar (devamı)

2.1.2 Yeni ve Revize Edilmiş Türkiye Finansal Raporlama Standartları (devamı)

a) 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla yürürlükte olan yeni standartlar ile mevcut önceki standartlara getirilen değişiklikler ve yorumlar (devamı):

- Grup, satışı yapılan mal veya hizmetin kontrolünün müşteriye devrini değerlendirirken, a) Grup’un mal veya hizmete ilişkin tahsil hakkına sahipliği, b) müşterinin mal veya hizmetin yasal mülkiyetine sahipliği, c) mal veya hizmetin zilyetliğinin devri, d) müşterinin mal veya hizmetin mülkiyetine sahip olmaktan doğan önemli risk ve getirilere sahipliği, e) müşterinin mal veya hizmeti kabul etmesi koşullarını dikkate alır. Grup, sözleşmenin başlangıcında, müşteriye taahhüt ettiği mal veya hizmetin devir tarihi ile müşterinin bu mal veya hizmetin bedelini ödediği tarih arasında geçen sürenin bir yıl veya daha az olacağını öngörmesi durumunda, taahhüt edilen bedelde önemli bir finansman bileşeninin etkisi için düzeltme yapmamaktadır. Diğer taraftan, hasılatın içerisinde önemli bir finansman unsuru bulunması durumunda, hasılat değeri gelecekte oluşacak tahsilatların, finansman unsuru içerisinde yer alan faiz oranı ile indirgenmesi ile tespit edilir. Fark, tahakkuk esasına göre esas faaliyetlerden diğer gelirler olarak ilgili dönemlere kaydedilir.
- **TFRS 4, “Sigorta Sözleşmeleri” standardındaki değişiklikler;** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. TFRS 4’de yapılan değişiklik sigorta şirketleri için ‘örtülü yaklaşım (overlay approach)’ ve ‘erteleme yaklaşımı (deferral approach)’ olarak iki farklı yaklaşım sunmaktadır. Buna göre:
 - Sigorta sözleşmeleri tanzim eden tüm şirketlere yeni sigorta sözleşmeleri standardı yayımlanmadan önce TFRS 9 uygulandığında ortaya çıkabilecek olan dalgalanmayı kar veya zararda muhasebeleştirmek yerine diğer kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirme seçeneğini sağlayacaktır ve
 - Faaliyetleri ağırlıklı olarak sigorta ile bağlantılı olan şirketlere isteğe bağlı olarak 2021 yılına kadar geçici olarak TFRS 9’u uygulama muafiyeti getirecektir. TFRS 9 uygulamayı erteleyen işletmeler hali hazırda var olan TMS 39, ‘Finansal Araçlar’ standardını uygulamaya devam edeceklerdir.
- **TMS 40, “Yatırım amaçlı gayrimenkuller” standardındaki değişiklikler;** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Yatırım amaçlı gayrimenkullerin sınıflandırılmasına ilişkin yapılan bu değişiklikler, kullanım amacıyla değişiklik olması durumunda yatırım amaçlı gayrimenkullere ya da gayrimenkullerden yapılan sınıflandırmalarla ilgili netleştirme yapmaktadır. Bir gayrimenkulün kullanımının değişmesi durumunda bu gayrimenkulün ‘yatırım amaçlı gayrimenkul’ tanımlarına uyup uymadığının değerlendirilmesinin yapılması gerekmektedir. Bu değişim kanıtlarla desteklenmelidir.
- **TFRS 2 ‘Hisse bazlı ödemeler’ standardındaki değişiklikler;** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Değişiklik nakde dayalı hisse bazlı ödemelerin ölçüm esaslarını ve bir ödüllendirmeyi nakde dayalıdan özkaynağa dayalıya çeviren değişikliklerin nasıl muhasebeleştirileceğini açıklamaktadır. Bu değişiklik aynı zamanda bir işverenin çalışanının hisse bazlı ödemesine ilişkin bir miktarı kesmek ve bunu vergi dairesine ödemekle yükümlü olduğu durumlarda, TFRS 2’nin esaslarına bir istisna getirerek, bu ödül sanki tamamen özkaynağa dayalıymışçasına işlem görmesini gerektirmektedir.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.1 Sunuma İlişkin Temel Esaslar (devamı)

2.1.2 Yeni ve Revize Edilmiş Türkiye Finansal Raporlama Standartları (devamı)

a) 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla yürürlükte olan yeni standartlar ile mevcut önceki standartlara getirilen değişiklikler ve yorumlar (devamı):

2014-2016 dönemi yıllık iyileştirmeler; 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir.

- TFRS 1, “Türkiye finansal raporlama standartlarının ilk uygulaması”, TFRS 7, TMS 19 ve TFRS 10 standartlarının ilk kez uygulama aşamasında kısa dönemli istisnalarını kaldırılmıştır.
- TMS 28, “İştiraklerdeki ve iş ortaklıklarındaki yatırımlar”; bir iştirak ya da iş ortaklığının gerçeğe uygun değerden ölçülmesine ilişkin açıklık getirmiştir.
- **TFRS Yorum 22, “Yabancı para cinsinden yapılan işlemler ve avanslar ödemeleri”;** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu yorum yabancı para cinsinden yapılan işlemler ya da bu tür işlemlerin bir parçası olarak yapılan ödemelerin yabancı bir para cinsinden yapılması ya da fiyatlanması konusunu ele almaktadır. Bu yorum tek bir ödemenin yapılması/alınması durumunda ve birden fazla ödemenin yapıldığı/alındığı durumlara rehberlik etmektedir. Bu rehberliğin amacı uygulamadaki çeşitliliği azaltmaktadır.
- b) **31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla yayımlanmış ancak henüz yürürlüğe girmemiş olan standartlar ve değişiklikler:**
 - **TFRS 9, “Finansal araçlar’daki değişiklikler”;** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklik, itfa edilmiş maliyet ile ölçülen finansal bir yükümlülüğün, finansal tablo dışı bırakılma sonucu doğurmadan değiştirildiğinde, ortaya çıkan kazanç veya kaybın doğrudan kar veya zararda muhasebeleştirilmesi konusunu doğrulamaktadır. Kazanç veya kayıp, orijinal sözleşmeye dayalı nakit akışları ile orijinal etkin faiz oranından iskonto edilmiş değiştirilmiş nakit akışları arasındaki fark olarak hesaplanır. Bu, farkın TMS 39’dan farklı olarak enstrümanın kalan ömrü boyunca yayılarak muhasebeleştirilmesinin mümkün olmadığı anlamına gelmektedir.
 - **TMS 28, “İştiraklerdeki ve iş ortaklıklarındaki yatırımlar’daki değişiklikler”;** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Şirketlerin özkaynak metodunu uygulamadığı uzun vadeli iştirak veya müşterek yönetime tabi yatırımlarını, TFRS 9 kullanarak muhasebeleştireceklerini açıklığa kavuşturmuştur.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.1 Sunuma İlişkin Temel Esaslar (devamı)

2.1.2 Yeni ve Revize Edilmiş Türkiye Finansal Raporlama Standartları (devamı)

a) 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla yürürlükte olan yeni standartlar ile mevcut önceki standartlara getirilen değişiklikler ve yorumlar (devamı):

- **TFRS 16, “Kiralama işlemleri”;** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. TFRS 15, ‘Müşteri sözleşmelerinden hasılat’ standardı ile birlikte erken uygulamaya izin verilmektedir. Bu yeni standart mevcut TMS 17 rehberliğinin yerini alır ve özellikle kiralayanlar açısından muhasebesinde geniş kapsamlı bir değişiklik yapar. Şu anki TMS 17 kurallarına göre kiralayanlar bir kiralama işlemine taraf olduklarında bu işlem için finansal kiralama (bilanço içi) ya da faaliyet kiralaması (bilanço dışı) ayrımı yapmak zorundadırlar. Fakat TFRS 16’ya göre artık kiralayanlar neredeyse tüm kiralama sözleşmeleri için gelecekte ödeyecekleri kiralama yükümlülüklerini ve buna karşılık olarak da bir varlık kullanım hakkını bilançolarına yazmak zorunda olacaklardır. UMSK kısa dönemli kiralama işlemleri ve düşük değerli varlıklar için bir istisna öngörmüştür, fakat bu istisna sadece kiraya verenler açısından uygulanabilir. Kiraya verenler için muhasebe neredeyse aynı kalmaktadır. Ancak UMSK’nın kiralama işlemlerinin tanımını değiştirmesinden ötürü (sözleşmelerdeki içeriklerin birleştirilmesi ya da ayrıştırılmasındaki rehberliği değiştirdiği gibi) kiraya verenler de bu yeni standarttan etkileneceklerdir. En azından yeni muhasebe modelinin kiraya verenler ve kiralayanlar arasında pazarlıklara neden olacağı beklenmektedir. TFRS 16’ya göre biz sözleşme belirli bir süre için belirli bir tutar karşılığında bir varlığın kullanım hakkını ve o varlığı kontrol etme hakkını içeriyorsa o sözleşme bir kiralama sözleşmesidir ya da kiralama işlemi içermektedir.

Grup, raporlama tarihi itibarıyla, TFRS 16 “Kiralamalar” ile ilgili çalışmalarını tamamlamış olup, TFRS 16’nın, konsolide finansal tablolarda önemli bir etkisinin olmadığına kanaat etmiştir.

- **TFRS Yorum 23, “Vergi uygulamalarındaki belirsizlikler”;** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu yorum TMS 12 Gelir Vergileri standardının uygulamalarındaki bazı belirsizliklere açıklık getirmektedir. UFRS Yorum Komitesi daha önce vergi uygulamalarında bir belirsizlik olduğu zaman bu belirsizliğin TMS 12’ye göre değil TMS 37 ‘Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar’ standardının uygulanması gerektiğini açıklığa kavuşturmuştu. TFRS Yorum 23 ise gelir vergilerinde belirsizlikler olduğu durumlarda ertelenmiş vergi hesaplamasının nasıl ölçüleceği ve muhasebeleştirileceği ile ilgili açıklama getirmektedir. Vergi uygulaması belirsizliği, bir şirket tarafından yapılan bir vergi uygulamasının vergi otoritesince kabul edilir olup olmadığının bilinmediği durumlarda ortaya çıkar. Örneğin, özellikle bir giderin indirim olarak kabul edilmesi ya da iade alınabilir vergi hesaplamasına belirli bir kalemin dahil edilip edilmemesiyle ilgili vergi kanunda belirsiz olması gibi. TFRS Yorum 23 bir kalemin vergi uygulamalarının belirsiz olduğu; vergilendirilebilir gelir, gider, varlık ya da yükümlülüğün vergiye esas tutarları, vergi gideri, alacağı ve vergi oranları da dahil olmak üzere her durumda geçerlidir.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.1 Sunuma İlişkin Temel Esaslar (devamı)

2.1.2 Yeni ve Revize Edilmiş Türkiye Finansal Raporlama Standartları (devamı)

b) 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla yayımlanmış ancak henüz yürürlüğe girmemiş olan standartlar ve değişiklikler (devamı):

- **TFRS 17, “Sigorta Sözleşmeleri”;** 1 Ocak 2021 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu standart, hali hazırda çok çeşitli uygulamalara izin veren TFRS 4’ün yerine geçmektedir. TFRS 17, sigorta sözleşmeleri ile isteğe bağlı katılım özelliğine sahip yatırım sözleşmeleri düzenleyen tüm işletmelerin muhasebesini temelden değiştirecektir.

2015-2017 yıllık iyileştirmeler; 1 Ocak 2019 ve sonrası yıllık raporlama dönemleri için geçerlidir. Bu iyileştirmeler aşağıdaki değişiklikleri içermektedir:

- TFRS 3 ‘İşletme Birleşmeleri’, kontrolü sağlayan işletme, müşterek faaliyette daha önce edindiği payı yeniden ölçer.
- TFRS 11 ‘Müşterek Anlaşmalar’, müşterek kontrolü sağlayan işletme, müşterek faaliyette daha önce edindiği payı yeniden ölçmez.
- TMS 12 ‘Gelir Vergileri’, işletme, temettülerin gelir vergisi etkilerini aynı şekilde muhasebeleştirir.
- TMS 23 ‘Borçlanma Maliyetleri, bir özellikli varlığın amaçlanan kullanıma veya satışa hazır hale gelmesi için yapılan her borçlanmayı, genel borçlanmanın bir parçası olarak değerlendirir.

TMS 19 ‘Çalışanlara Sağlanan Faydalar’, planda yapılan değişiklik, küçülme veya yerine getirme ile ilgili iyileştirmeler; 1 Ocak 2019 ve sonrasında olan yıllık raporlama dönemleri için geçerlidir. Bu iyileştirmeler aşağıdaki değişiklikleri gerektirir:

- Planda yapılan değişiklik, küçülme ve yerine getirme sonrası dönem için; cari hizmet maliyeti ve net faizi belirlemek için güncel varsayımların kullanılması;
- Geçmiş dönem hizmet maliyetinin bir parçası olarak kar veya zararda muhasebeleştirme, ya da varlık tavanından kaynaklanan etkiyle daha önce finansal tablolara alınmamış olsa bile, fazla değerdeki herhangi bir azalmanın, yerine getirmedeki bir kazanç ya da zararın finansal tablolara alınması.

TMS 1 ve TMS 8 önemlilik tanımındaki değişiklikler; 1 Ocak 2020 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. TMS 1 “Finansal Tabloların Sunuluşu” ve TMS 8 “Muhasebe Politikaları, Muhasebe Politikalarındaki Değişiklikler ve Hatalar” daki değişiklikler ile bu değişikliklere bağlı olarak diğer TFRS’lerdeki değişiklikler aşağıdaki gibidir:

- i) TFRS ve finansal raporlama çerçevesi ile tutarlı önemlilik tanımı kullanımı
- ii) önemlilik tanımının açıklamasının netleştirilmesi , ve
- iii) önemli olmayan bilgilerle ilgili olarak TMS 1 ‘deki bazı rehberliklerin dahil edilmesi

TFRS 3’teki değişiklikler - işletme tanımı; 1 Ocak 2020 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklikte birlikte işletme tanımı revize edilmiştir. UMSK tarafından alınan geri bildirimlere göre, genellikle mevcut uygulama rehberliğinin çok karmaşık olduğu düşünülmektedir, ve bu işletme birleşmeleri tanımının karşılanması için çok fazla işlemle sonuçlanmaktadır.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.1 Sunuma İlişkin Temel Esaslar (devamı)

2.1.3 Konsolidasyon Esasları

a) Konsolide finansal tablolar, aşağıda (b) ile (f) paragraflarında yer alan hususlar kapsamında, ana ortaklık olan Holding ile Bağlı Ortaklıklarının, İş Ortaklıklarının ve İştiraklerinin (topluca “Grup” olarak adlandırılacaktır) finansal tablolarını içermektedir. Konsolidasyon kapsamı içinde yer alan şirketlerin finansal tabloları, konsolide finansal tabloların tarihi itibarıyla ve yeknesak muhasebe ilke ve uygulamaları gözetilerek Dipnot 2.1.1’de belirtilen Türkiye Finansal Raporlama Standartları’na uygun olarak hazırlanmıştır. İştiraklerin, İş Ortaklıklarının ve Bağlı Ortaklıkların faaliyet sonuçları, satın alma veya elden çıkarma işlemlerine uygun olarak söz konusu işlemlerin geçerlilik tarihlerinde dahil edilmiş veya hariç bırakılmışlardır.

b) Bağlı Ortaklıklar, Holding’in doğrudan veya dolaylı olarak kontrol ettiği şirketleri ifade etmektedir. Grup, bir şirketle olan ilişkisinden dolayı değişken getirilere maruz kaldığı veya bu getirilerde hak sahibi olduğu, aynı zamanda bu getirileri şirket üzerindeki gücüyle etkileme imkanına sahip olduğu durumda şirketi kontrol etmektedir.

c) Grup’un bağlı ortaklıklarındaki sermaye payında kontrol kaybına neden olmayan değişiklikler özkaynak işlemleri olarak muhasebeleştirilir. Grup’un payı ile kontrol gücü olmayan payların defter değerleri, bağlı ortaklık paylarındaki değişiklikleri yansıtmak amacıyla düzeltilir. Kontrol gücü olmayan payların düzeltildiği tutar ile alınan veya ödenen bedelin gerçeğe uygun değeri arasındaki fark, doğrudan özkaynaklarda Grup’un payı olarak muhasebeleştirilir.

d) Grup’un bir bağlı ortaklığındaki kontrolü kaybetmesi durumunda, satış sonrasındaki kar/zarar, i) alınan satış bedeli ile kalan payın gerçeğe uygun değerlerinin toplamı ile ii) bağlı ortaklığın varlık (şerefiye dahil) ve yükümlülüklerinin ve kontrol gücü olmayan payların önceki defter değerleri arasındaki fark olarak hesaplanır. Diğer kapsamlı gelir içinde bağlı ortaklık ile ilgili önceden muhasebeleştirilen ve özkaynakta toplanan tutarlar, Şirket’in ilgili varlıkları satmış olduğu varsayımı üzerine kullanılacak muhasebe yöntemine göre kayda alınır (örneğin; konuyla ilgili TFRS standartları uyarınca, kar/zarara aktarılması ya da doğrudan geçmiş yıl karlarına transfer). Bağlı ortaklığın satışı sonrası kalan yatırımın kontrolünün kaybedildiği tarihteki gerçeğe uygun değeri, TFRS 9 *Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçüm* standardı kapsamında belirlenen başlangıç muhasebeleştirmesinde gerçeğe uygun değer olarak ya da, uygulanabilir olduğu durumlarda, bir iştirak ya da müşterek olarak kontrol edilen bir işletmedeki yatırımın başlangıç muhasebeleştirmesindeki maliyet bedeli olarak kabul edilir.

Holding, %50 altında etkin ortaklık payına sahip olduğu şirketleri, kendi ve diğer Bağlı Ortaklıkları’nın sahip oldukları hisselerle ait oy hakları ile Sabancı Ailesi Üyeleri ve sadece bu aile üyeleri tarafından kontrol edilen şirketlere ait hisselerin oy haklarının birlikte etkin bir şekilde kullanılması sonucu, mali ve işletme politikalarını Holding’in kontrol etme gücüne sahip olmasından dolayı bağlı ortaklık olarak değerlendirmiştir. Sabancı Ailesi Üyeleri, Holding’e sahip oldukları şirketlerdeki oy haklarını vermek suretiyle kontrol etme yetkisi tanımaktadır. Sabancı Ailesi Üyeleri’nin sahip olduğu hisselerle düşen paylar, kontrol gücü olmayan paylar olarak gösterilmiştir.

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla Bağlı Ortaklıklar, sahip olunan paylar ve etkin ortaklık oranları gösterilmiştir:

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.1 Sunuma İlişkin Temel Esaslar (devamı)

2.1.3 Konsolidasyon Esasları (devamı)

	31 Aralık 2018		31 Aralık 2017	
	Holding ve Bağlı Ortaklıkları tarafından sahip olunan		Holding ve Bağlı Ortaklıkları tarafından sahip olunan	
	doğrudan ve dolaylı pay	Etkin ortaklık payı	doğrudan ve dolaylı pay	Etkin ortaklık payı
Bağlı ortaklıklar	(%)	(%)	(%)	(%)
AEO	76,85	76,85	76,85	76,85
Akbank	40,75	40,75	40,75	40,75
Sabancı DX	100,00	100,00	100,00	100,00
Çimsa (*)	63,52	58,10	58,41	53,00
Exsa (*)	61,68	47,90	61,68	46,23
Kordsa	71,11	71,11	71,11	71,11
Teknosa	60,28	60,28	60,28	60,28
Temsa	48,71	48,71	48,71	48,71
Tursa	100,00	100,00	100,00	100,00
Yünsa	57,88	57,88	57,88	57,88
Carrefoursa	50,61	50,61	50,61	50,61

(*) 2018 yılı Nisan ayında Grup'un bağlı ortaklıklarından Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin %5,11 sermayesine tekabül eden 6.908.992 lot pay, 1 lot 12,78 TL fiyattan satın alınmıştır. Grup'un bağlı ortaklıklarından Exsa'da bulunan etkin ortaklık payı, Çimsa'nın Exsa hisselerinin %32,88'ine sahip olması nedeniyle %46,23'ten %47,90'a yükselmiştir.

Bağlı Ortaklıklara ait bilançolar ve kar veya zarar tabloları, tam konsolidasyon yöntemi kullanılarak konsolide edilmiş olup Holding ve Bağlı Ortaklıklarının sahip olduğu payların kayıtlı değeri, ilgili özkaynaktan mahsup edilmektedir. Holding ile Bağlı Ortaklıkları arasındaki işlemler ve bakiyeler konsolidasyon kapsamında karşılıklı olarak silinmektedir. Holding'in ve Bağlı Ortaklıklarının, Bağlı Ortaklıklarda sahip olduğu hisselerin finansman maliyeti ile bu hisselerle ait temettüleri, sırasıyla, özkaynaktan ve ilgili dönem gelirinden çıkarılmıştır.

Bağlı Ortaklıklar, kontrolün Grup'a geçtiği tarihten itibaren konsolidasyon kapsamına alınmakta olup kontrolün sona erdiği tarihten itibaren konsolidasyon kapsamından çıkartılmaktadırlar. Bağlı Ortaklıkların net varlıklarında ve faaliyet sonuçlarında kontrol gücü olmayan paya sahip hissedarların payları, konsolide bilanço ve kar veya zarar tablosunda sırasıyla kontrol gücü olmayan pay ve kontrol gücü olmayan kar/zarar olarak gösterilmektedir. Sabancı Ailesi, Sabancı Ailesi tarafından kurulmuş olan Sabancı Vakfı ve Akbank çalışanları için kurulmuş olan Akbank Tekaüt Sandığı konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilmiş olan bazı Bağlı Ortaklıklar ve İştiraklerin sermayelerinde paya sahiptirler. Bu pay, konsolide finansal tablolarda kontrol gücü olmayan pay olarak dikkate alınmış ve konsolide finansal tablolarda Holding'in hissedarlarına isabet eden net varlıklar ve dönem karına dahil edilmemiştir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.1 Sunuma İlişkin Temel Esaslar (devamı)

2.1.3 Konsolidasyon Esasları (devamı)

e) İş ortaklığı - Holding'in müşterek anlaşmaya konu olan faaliyetler sonucu oluşan net varlıklar üzerinde haklarının bulunması durumunda, konsolide finansal tablolarda iş ortaklığına konu olan net varlıklar özkaynak yöntemiyle muhasebeleştirilir.

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihli İş Ortaklıklarında sahip olunan paylar ve etkin ortaklık oranları gösterilmiştir:

	31 Aralık 2018		31 Aralık 2017	
	Holding ve Bağlı Ortaklıkları tarafından sahip olunan		Holding ve Bağlı Ortaklıkları tarafından sahip olunan	
	doğrudan ve dolaylı pay (%)	Etkin ortaklık payı (%)	doğrudan ve dolaylı pay (%)	Etkin ortaklık payı (%)
İş Ortaklıkları				
Akçansa	39,72	39,72	39,72	39,72
Aksigorta	36,00	36,00	36,00	36,00
Avivasa	40,00	40,00	40,00	40,00
Brisa	43,63	43,63	43,63	43,63
Enerjisa Enerji (*)	40,00	40,00	50,00	50,00
Enerjisa Üretim	50,00	50,00	50,00	50,00
Temsa Mısır	73,75	73,75	73,75	73,75
Temsa İş Makinaları	51,00	24,84	51,00	24,84

(*) Grup'un iş ortaklıklarından Enerjisa Enerji A.Ş. 8 Şubat 2018 tarihinde halka arz edilmiştir. Halka arz sonrası Grup'un Şirket üzerindeki payı %40'a düşmüştür.

İş Ortaklıklarına ilişkin yatırımlar özkaynaktan pay alma yöntemi ile konsolide edilmiştir. İş Ortaklıklarının sermayelerinde Sabancı Ailesi tarafından sahip olunan pay bulunmamaktadır.

f) İştiraklerdeki yatırımlar özkaynak yöntemi ile muhasebeleştirilmiştir. Bunlar, Grup'un şirket faaliyetleri üzerinde kontrol yetkisine sahip bulunmamakla birlikte önemli etkiye sahip olduğu kuruluşlardır. Grup ile İştirak arasındaki işlemlerden doğan gerçekleşmemiş karlar, Grup'un İştirakteki payı ölçüsünde düzeltilmiş olup, gerçekleşmemiş zararlar da, işlem, transfer edilen varlığın değer düşüklüğüne uğradığını göstermiyor ise, düzeltilmiştir. Grup, İştirakleri ile ilgili olarak söz konusu doğrultuda bir yükümlülük altına girmemiş veya bir taahhütte bulunmamıştır.

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla İştirakler'de sahip olunan paylar ve ortaklık oranları gösterilmiştir:

İştirakler	Holding ve bağlı ortaklıkları tarafından sahip olunan etkin ortaklık payı (%)
Philsa Philip Morris Sabancı Sigara ve Tütün San. ve Tic. A.Ş. ("Philsa")	25,00
Philip Morris Sabancı Pazarlama Satış A.Ş. ("Philip Morrisa")	24,75

İştiraklerin sermayelerinde Sabancı Ailesi tarafından sahip olunan pay bulunmamaktadır.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.1 Sunuma İlişkin Temel Esaslar (devamı)

2.1.4 Netleştirme/Mahsup

Finansal varlık ve yükümlülükler, gerekli kanuni hak olması, söz konusu varlık ve yükümlülükleri net olarak değerlendirme amacı olması veya varlıkların elde edilmesi ile yükümlülüklerin yerine getirilmesinin eş zamanlı olması durumlarında net olarak gösterilirler.

2.1.5 Karşılaştırmalı Bilgiler ve Önceki Dönem Tarihli Konsolide Finansal Tabloların Yeniden Düzenlenmesi

Finansal durum ve performans trendlerinin tespitine imkan vermek üzere, Grup’un konsolide finansal tabloları önceki dönemle karşılaştırmalı hazırlanmaktadır.

Finansal durum ve performans trendlerinin tespitine imkan vermek üzere, Grup’un konsolide finansal tabloları önceki dönemle karşılaştırmalı hazırlanmaktadır. Grup, 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla konsolide bilançosunu 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla hazırlanmış konsolide bilançosu ile; 31 Aralık 2018 tarihinde sona eren hesap dönemine ait konsolide kar veya zarar tablosunu ve 31 Aralık 2017 tarihinde sona eren hesap dönemine ait konsolide kar veya zarar tablosu ile, 1 Ocak - 31 Aralık 2018 hesap dönemine ait nakit akış tablosu, özkaynaklar değişim ve diğer kapsamlı gelir tablolarını ise, 1 Ocak - 31 Aralık 2017 hesap dönemine ait ilgili dönem konsolide finansal tablolar ile karşılaştırmalı olarak düzenlemiştir.

TFRS 15 “Müşterilerle yapılan sözleşmelerden doğan hasılat” standardına ilk geçiş

Grup, TMS 18’in yerini alan TFRS 15 “Müşterilerle yapılan sözleşmelerden doğan hasılat” standardını kümülatif etki metoduyla ilk uygulama tarihi olan 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla muhasebeleştirmiştir. Bu yöntem ile Grup, TFRS 15 standardına ilk geçişe ilişkin kümülatif etkiyi ilk uygulama tarihindeki geçmiş yıl karlarına kaydetmiştir. Bu nedenle geçmiş yıllara ait konsolide finansal tabloların yeniden düzenlenmesine gerek kalmamış, söz konusu finansal tablolar TMS 18’e uygun olarak sunulmuştur. Standardın geçiş etkisi kolaylaştırılmış metoda göre muhasebeleştirmiştir. Bu geçiş yöntemi uyarınca Grup, bu standardı sadece ilk uygulama tarihi olan 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla tamamlanmamış sözleşmeler için hesaplamış ve hesaplanan kümülatif etkiyi açılış özkaynaklarına kaydetmiştir.

TFRS 9 “Finansal araçlar” standardına ilk geçiş

Grup, TMS 39’un yerini alan TFRS 9 “Finansal araçlar” standardını ilk uygulama tarihi olan 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla uygulamıştır. Finansal varlıklar ve yükümlülüklerin sınıflandırması ve ölçülmesi ile ilgili zorunlulukları ve aynı zamanda şu anda kullanılmakta olan, gerçekleşen değer düşüklüğü zararı modelinin yerini alacak olan beklenen kredi riski modelini de içermektedir. Standardın geçiş etkisi kolaylaştırılmış metoda göre muhasebeleştirmiştir. Bu yöntem ile Grup, TFRS 9 standardına ilk geçişe ilişkin kümülatif etkiyi ilk uygulama tarihindeki açılış özkaynaklarına kaydetmiştir. Bu nedenle geçmiş yıllara ait konsolide finansal tabloların yeniden düzenlenmesine gerek kalmamış, söz konusu finansal tablolar TMS 39’a uygun olarak sunulmuştur.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.2 Muhasebe Politika ve Tahminlerindeki Değişiklikler ve Hatalar

Muhasebe politikalarında yapılan önemli değişiklikler ve tespit edilen önemli muhasebe hataları geriye dönük olarak uygulanır ve önceki dönem finansal tabloları yeniden düzenlenir.

Muhasebe tahminlerindeki değişiklikler, yalnızca bir döneme ilişkin ise, değişikliğin yapıldığı cari dönemde, gelecek dönemlere ilişkin ise, hem değişikliğin yapıldığı dönemde hem de gelecek dönemlerde, ileriye yönelik olarak uygulanır. Grup’un konsolide finansal tablolarına ilişkin herhangi bir muhasebe politika ve tahminlerinde değişiklik olmamıştır.

Tespit edilen önemli muhasebe hataları geriye dönük olarak düzeltilir ve önceki dönem finansal tabloları yeniden düzenlenir. Grup’un cari yıl içerisinde tespit ettiği önemli bir muhasebe hatası olmamıştır.

Konsolide finansal tabloların Türkiye Finansal Raporlama Standartları’na göre hazırlanmasında Grup yönetiminin, raporlanan varlık ve yükümlülük tutarlarını etkileyecek, bilanço tarihi itibarı ile oluşması muhtemel yükümlülük ve taahhütleri ve raporlama dönemi itibarıyla gelir ve gider tutarlarını belirleyen varsayımlar ve tahminler yapması gerekmektedir. Bu tahmin ve varsayımlar Grup yönetiminin mevcut olaylar ve işlemlere ilişkin en iyi bilgilerine dayanmasına rağmen fiili sonuçlar ile farklılık gösterebilir. Tahminler düzenli olarak gözden geçirilmekte, gerekli düzeltmeler yapılmakta ve gerçekleştirikleri dönem kar veya zarar tablosunda yansıtılmaktadırlar. Muhasebe tahminlerindeki değişiklikler, yalnızca bir döneme ilişkin ise, değişikliğin yapıldığı cari dönemde, gelecek dönemlere ilişkin ise, hem değişikliğin yapıldığı dönemde hem de gelecek dönemde, ileriye yönelik olarak, net dönem karı veya zararının belirlenmesinde dikkate alınacak şekilde finansal tablolara yansıtılır.

2.2.1 Finansal varlıklara ilişkin açıklamalar:

Grup, finansal varlıklarını “Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr/Zarara Yansıtılan Finansal Varlıklar”, “Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Finansal Varlıklar” veya “İtfa Edilmiş Maliyeti ile Ölçülen Finansal Varlıklar” olarak sınıflandırmakta ve muhasebeleştirmektedir. Söz konusu finansal varlıklar, Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) tarafından 19 Ocak 2017 tarihli ve 29953 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan finansal araçların sınıflandırılması ve ölçümüne ilişkin “TFRS 9 Finansal Araçlar” standardının üçüncü bölümünde yer alan “Finansal Tablolara Alma ve Finansal Tablo Dışı Bırakma” hükümlerine göre kayıtlara alınmakta veya çıkarılmaktadır. Finansal varlıklar ilk kez finansal tablolara alınması esnasında gerçeğe uygun değerinden ölçülmektedir. “Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr/Zarara Yansıtılan Finansal Varlıklar” dışındaki finansal varlıkların ilk ölçümünde işlem maliyetleri de gerçeğe uygun değere ilave edilmekte veya gerçeğe uygun değerden düşülmektedir. Grup, finansal bir varlığı sadece finansal araca ilişkin sözleşme hükümlerine taraf olduğunda finansal durum tablosuna almaktadır. Finansal bir varlığın ilk kez finansal tablolara alınması sırasında, Banka yönetimi tarafından belirlenen iş modeli ve finansal varlığın sözleşmeye bağlı nakit akışlarının özellikleri dikkate alınmaktadır. Banka yönetimi tarafından belirlenen iş modeli değiştirildiğinde, bu değişiklikten etkilenen tüm finansal varlıklar yeniden sınıflandırılmakta ve yeniden sınıflandırma ileriye yönelik olarak uygulanmaktadır. Bu tür durumlarda, daha önce finansal tablolara alınmış olan kazanç, kayıp veya faizler için herhangi bir düzeltme yapılmamaktadır.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.2 Muhasebe Politika ve Tahminlerindeki Değişiklikler ve Hatalar (devamı)

2.2.1 Finansal varlıklara ilişkin açıklamalar (devamı):

a. Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr/Zarar’a Yansıtılan Finansal Varlıklar:

Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklar, sözleşmeye bağlı nakit akışlarını tahsil etmek için elde tutmayı amaçlayan iş modeli ile sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsil edilmesini ve satılmasını amaçlayan iş modeli dışında kalan diğer model ile yönetilen finansal varlıklar ile finansal varlığa ilişkin sözleşme şartlarının, belirli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesinden kaynaklanan faiz ödemelerini içeren nakit akışlarına yol açmaması durumunda; piyasada kısa dönemde oluşan fiyat ve benzeri unsurlardaki dalgalanmalardan kâr sağlamak amacıyla elde edilen, veya elde edilme nedeninden bağımsız olarak, kısa dönemde kâr sağlamaya yönelik bir portföyün parçası olan finansal varlıklardır. Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklar, gerçeğe uygun değerleri ile kayda alınmakta ve kayda alınmalarını takiben de gerçeğe uygun değerleri ile değerlemeye tabi tutulmaktadır. Yapılan değerlendirme sonucu oluşan kazanç ve kayıplar kâr/zarar hesaplarına dahil edilmektedir.

b. Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Finansal Varlıklar:

Finansal varlığın sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsil edilmesini ve finansal varlığın satılmasını amaçlayan bir iş modeli kapsamında elde tutulmasına ek olarak finansal varlığa ilişkin sözleşme şartlarının, belirli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesinden kaynaklanan faiz ödemelerini içeren nakit akışlarına yol açması durumlarında finansal varlık, gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan olarak sınıflandırılmaktadır. Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar, gerçeğe uygun değerini yansıtan elde etme maliyetlerine işlem maliyetlerinin eklenmesi ile kayda alınmaktadır. Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar kayda alınmalarını takiben gerçeğe uygun değeriyle değerlendirilmektedir. Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan menkul değerlerin etkin faiz yöntemi ile hesaplanan faiz gelirleri ile sermayede payı temsil eden menkul değerlerin temettü gelirleri gelir tablosuna yansıtılmaktadır.

Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıkların gerçeğe uygun değerleri ile itfa edilmiş maliyetleri arasındaki fark yani “Gerçekleşmemiş kâr ve zararlar” ise ilgili finansal varlığa karşılık gelen değer tahsili, varlığın satılması, elden çıkarılması veya zafiyete uğraması durumlarından birinin gerçekleşmesine kadar dönemin gelir tablosuna yansıtılmamakta ve özkaynaklar altındaki “Kâr veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacak Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler veya Giderler” hesabında izlenmektedir. Söz konusu menkul değerlerin tahsil edildiğinde veya elden çıkarıldığında özkaynak içinde yansıtılan birikmiş gerçeğe uygun değer farkları gelir tablosuna yansıtılmaktadır.

İlk defa finansal tablolara almada işletme, ticari amaçla elde tutulmayan bir özkaynak aracına yapılan yatırımın gerçeğe uygun değerindeki sonraki değişikliklerin diğer kapsamlı gelire sunulması konusunda, geri dönülemeyecek bir tercihte bulunulabilir. Bu tercihin yapılması durumunda, söz konusu yatırımdan elde edilen temettüler, kâr veya zarar olarak finansal tablolara alınır.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.2 Muhasebe Politika ve Tahminlerindeki Değişiklikler ve Hatalar(devamı)

2.2.1 Finansal varlıklara ilişkin açıklamalar (devamı):

c. İtfa Edilmiş Maliyeti ile Ölçülen Finansal Varlıklar:

Finansal varlığın, sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsil edilmesini amaçlayan bir iş modeli kapsamında elde tutulması ve finansal varlığa ilişkin sözleşme şartlarının, belirli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesinden kaynaklanan faiz ödemelerini içeren nakit akışlarına yol açması durumunda finansal varlık itfa edilmiş maliyeti ile ölçülen finansal varlık olarak sınıflandırılmaktadır. İtfa edilmiş maliyeti ile ölçülen finansal varlıklar ilk olarak gerçeğe uygun değerlerini yansıtan elde etme maliyet bedellerine işlem maliyetlerinin eklenmesi ile kayda alınmakta ve kayda alınmalarını takiben “Etkin faiz (iç verim) oranı yöntemi” kullanılarak “İtfa edilmiş maliyeti” ile ölçülmektedir. İtfa edilmiş maliyeti ile ölçülen finansal varlıklar ile ilgili faiz gelirleri gelir tablosuna yansıtılmaktadır. Grubun gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan ve itfa edilmiş maliyeti ile ölçülen menkul kıymet portföylerinde tüketici fiyatlarına (“TÜFE”) endeksli tahviller bulunmaktadır.

Söz konusu kıymetler reel kupon oranları ve ihraç tarihindeki referans enflasyon endeksi ile tahmini enflasyon oranı dikkate alınarak hesaplanan endeks baz alınarak etkin faiz yöntemine göre değerlendirilmekte ve muhasebeleştirilmektedir. Bu kıymetlerin fiili kupon ödeme tutarlarının hesaplamasında kullanılan referans endeksler iki ay öncesinin TÜFE’sine göre oluşturulmaktadır. Banka tahmini enflasyon oranını da buna paralel olarak belirlemektedir. Kullanılan tahmini enflasyon oranı, yıl içerisinde gerekli görüldüğünde güncellenmektedir. Sene sonlarında ise reel enflasyon oranı kullanılmaktadır.

d. Türev Finansal Varlıklar:

Grup’un türev işlemlerini ağırlıklı olarak yabancı para swapları ve faiz swapları, çapraz para swapları, para opsiyonları ile vadeli döviz alım-satım sözleşmeleri oluşturmaktadır. Grubun türev ürünleri “TFRS 9 Finansal Araçlar” (“TFRS 9”) gereğince “Türev Finansal Varlıkların Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar Zarara Yansıtılan” veya “Türev Finansal Varlıkların Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan” olarak sınıflandırılmaktadır.

Türev işlemlerden doğan alacak ve yükümlülük sözleşme tutarları üzerinden nazım hesaplara kaydedilmektedir. Türev işlemler kayda alınmalarını izleyen dönemlerde gerçeğe uygun değerleri ile değerlendirilmektedir.

Türev işlemler sınıflandırılmalarına uygun olarak, gerçeğe uygun değerinin pozitif olması durumunda “Türev Finansal Varlıkların Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar Zarara Yansıtılan Kısmı” veya “Türev Finansal Varlıkların Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Kısmı” içinde, negatif olması durumunda ise “Türev Finansal Yükümlülüklerin Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar Zarara Yansıtılan Kısmı” veya “Türev Finansal Yükümlülüklerin Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Kısmı” içinde gösterilmektedir. Türev finansal varlıkların gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan türev işlemlerin gerçeğe uygun değerinde meydana gelen farklar, gelir tablosunda finansal gelir/giderler altında muhasebeleşmektedir. Türev araçların gerçeğe uygun değeri, piyasada oluşan rayiç değerleri dikkate alınarak veya indirgenmiş nakit akımı modelinin kullanılması suretiyle hesaplanmaktadır.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.2 Muhasebe Politika ve Tahminlerindeki Değişiklikler ve Hatalar(devamı)

2.2.1 Finansal varlıklara ilişkin açıklamalar (devamı):

e. Krediler:

Krediler, sabit veya belirlenebilir nitelikte ödemeleri olan ve aktif bir piyasada kote olmayan finansal varlıklardır. Söz konusu krediler ilk olarak gerçeğe uygun değerini yansıtan elde etme maliyet bedellerine işlem maliyetlerinin eklenmesi ile kayda alınmakta ve kayda alınmalarını takiben “Etkin faiz (iç verim) oranı yöntemi” kullanılarak itfa edilmiş bedelleri ile ölçülmektedir. Grubun tüm kredileri “İtfa Edilmiş Maliyetiyle Ölçülenler” hesabında izlenmektedir.

f. Beklenen Zarar Karşılıklarına İlişkin Açıklamalar:

Grup, itfa edilmiş maliyetiyle ve gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen finansal varlıkları için beklenen zarar karşılığı ayırmaktadır.

22 Haziran 2016 tarih ve 29750 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olan “Kredilerin Sınıflandırılması ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” uyarınca Grup 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren değer düşüklüğü karşılıklarını TFRS 9 hükümlerine uygun olarak ayırmaya başlamıştır. Bu çerçevede 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla ilgili mevzuat çerçevesinde ayrılan kredi karşılıkları ayırma yöntemi, TFRS 9’un uygulanmaya başlanması ile beklenen kredi zararları modeli uygulanarak değiştirilmiştir. Beklenen kredi zararları tahmini tarafsız, olasılıklara göre ağırlıklandırılmış ve geçmiş olaylar, mevcut şartlar ve gelecekteki ekonomik şartlara ilişkin tahminler hakkında desteklenebilir bilgiler içermektedir.

Beklenen Kredi Zararı (BKZ) Hesaplaması - Girdiler ve Tahminleme Metodolojileri:

Beklenen Kredi Zararı, ilk muhasebeleştirme tarihinden sonra kredi riskinde önemli bir artış olup olmadığına veya bir varlığın kredi zararı olarak kabul edilip edilmediğine bağlı olarak 12 aylık veya ömür boyu olarak hesaplanmaktadır. Beklenen kredi zararı, Temerrüt Tutarı, Temerrüt Oranı ve Temerrüt Halinde Kayıp bileşenleri kullanılarak hesaplanmaktadır.

- Temerrüt Tutarı: Borçlunun temerrüt olması durumunda ödemesi gereken risk tutarını belirtir. Borçlunun kalan vadesi boyunca hesaplanarak sistemde tutulur. Cayılamaz taahhüt olan ürünler için hesaplanan kredi dönüşüm oranı (KDO) kullanılarak risk tutarı üzerine, temerrüde düşme durumunda gelebilecek ekstra risk tutarı eklenerek hesaplamalara dahil edilmektedir.

- Temerrüt Oranı: Borçlunun yükümlülüklerini yerine getirememesi nedeniyle temerrüde düşme oranını gösterir. Yükümlünün kredi riskinde artış olup/olmama durumuna göre 12 aylık ya da ömür boyu tahminleme yapılmaktadır. Ömür boyu temerrüt oranı hesaplaması geçmiş veriler üzerinden, gerçekleşen temerrüt oranı rakamlarının çeşitli fonksiyonlar kullanılarak uzun döneme çekilmesi ile gerçekleştirilmektedir.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.2 Muhasebe Politika ve Tahminlerindeki Değişiklikler ve Hatalar(devamı)

2.2.1 Finansal varlıklara ilişkin açıklamalar (devamı):

Beklenen Kredi Zararı (BKZ) Hesaplaması - Girdiler ve Tahminleme Metodolojileri (devamı):

- Temerrüt Halinde Kayıp: Borçlunun temerrüt olması durumunda beklenen zarar tutarının temerrüt bakiyesine oranı şeklinde hesaplanmaktadır. Temerrüt halinde kayıp modelleri ürün tipi, müşteri segmenti, teminat yapısı, müşteri kredi performansı gibi veriler içermektedir. Hesaplanan temerrüt halinde kayıp değeri müşterinin kalan tüm vadesinde sabit kalmaktadır.

Beklenen kredi zararı, temerrüt tutarı, temerrüt oranı ve temerrüt halinde kayıp bileşenleri kullanılarak kalan vade boyunca hesaplanır. Hesaplanan değerler iskonto oranı, orijinal efektif faiz oranı veya bu oranın yaklaşık bir değeri kullanılarak aylık bazda raporlama tarihine iskontolanır. Beklenen kredi zararı değeri tüm müşteriler için vade boyunca hesaplanmaktadır. Ancak kredi riskinde önemli derecede artış olmayanlar için 12 aylık beklenen kredi zararı, kredi riskinde önemli derecede artış olanlar için kalan vade boyunca hesaplanan beklenen kredi zararı değeri dikkate alınır. TFRS 9 kapsamında Temerrüt Tutarı, Temerrüt Oranı ve Temerrüt Halinde Kayıp modelleri geliştirilmiştir. Bu modeller oluşturulurken İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşım'da (İDD) kullanılan modeller dikkate alınmıştır. TFRS 9 kapsamında geliştirilen modeller detaylı bir segment yapısına sahiptir. Beklenen kredi zararının toplu olarak finansal tablolara alınması amacıyla benzer özelliklere sahip krediler segmente edilmiştir. Segmentasyon yapısı oluşturulurken kredilerin aşağıdaki bilgileri dikkate alınmaktadır.

1. Müşteri türü (bireysel ya da kurumsal/ticari)
2. Ürün türü
3. İDD kapsamında kullanılan rating/skorlar
4. Müşteri kredi performans göstergeleri
5. Teminat türü
6. Tahsilat süresi
7. Temerrüt tutarı

Beklenen kredi zararı hesaplamasında makro-ekonomik göstergeler temerrüt oranı bileşeninin belirlenmesinde dikkate alınmaktadır. Makro-ekonomik göstergeler bireysel ürünler için ürün bazında, ticari ürünler için segment bazında farklılık göstermektedir. İleriye yönelik makro-ekonomik tahminlemeler birden fazla senaryo kullanılarak beklenen kredi zararına yansıtılmaktadır. TFRS 9 hesaplamalarında kullanılan risk parametrelerine ileriye yönelik makroekonomik bilgiler dahil edilmektedir.

Makroekonomik bilgiler dahil edilirken model risk parametreleri ile makroekonomik değişkenler arasındaki ilişkileri yansıtan modeller ve tahminlemeler dikkate alınmaktadır. Bu tahmin modellerini oluşturan başlıca makroekonomik göstergeler Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) ve politika faiz oranıdır. Makroekonomik tahmin modelleri birden fazla senaryo içermekte olup, beklenen kredi zararı hesaplamalarında ilgili senaryolar dikkate alınmaktadır. Beklenen kredi zararı hesaplamaları yılda bir kez gözden geçirilmektedir. Raporlama dönemi içerisinde yapılan son gözden geçirme sonrasında;

- Tahmin tekniklerindeki varsayımlarda bir değişiklik olmamıştır.
- Model risk parametreleri ve makroekonomik tahmin modelleri yakın dönem güncel veri ile güncellenmiştir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.2 Muhasebe Politika ve Tahminlerindeki Değişiklikler ve Hatalar(devamı)

2.2.1 Finansal varlıklara ilişkin açıklamalar (devamı):

Beklenen Kredi Zararı (BKZ) Hesaplaması - Girdiler ve Tahminleme Metodolojileri (devamı):

- Güncellenen makroekonomik model senaryoları kullanılarak oluşturulan çoklu senaryo yapısı ile beklenen kredi zararı hesaplaması yapılmaktadır.

TFRS 9 kapsamında makroekonomik beklentiler, karşılıkları (Beklenen Kredi Zararı-BKZ) doğrudan etkilemektedir. Bu etki bankanın takibe intikal oranının kredi bazlı ve herbir vade için hesaplanan temerrüt oranı değerlerini yukarı veya aşağı yönlü hareket ettirmesi ile gerçekleşmektedir. Takibe intikal oranı modelinin ana parametreleri “Büyüme Oranı” ve “Politika Faizi”dir. Bu nedenle hesaplanan karşılıklar ileriye dönük makro ekonomik beklentiler dikkate alındığında değişebilmektedir. Bankada BKZ hesaplamasına konu temerrüt oranı değerleri aşağıdaki portföyler için elde edilmiştir.

Bireysel/Ticari	Portföy
Bireysel	İhtiyaç
Bireysel	Taşıt
Bireysel	Konut
Bireysel	Kredi Kartı
Bireysel	Artıpara
Ticari	Mikro
Ticari	Şirket
Ticari	Ticari
Ticari	Kurumsal

İleriye dönük beklentiler baz ve olumsuz olmak üzere 2 senaryo üzerinden belirlenmektedir. Her bir senaryonun önceden belirlenmiş ağırlıkları bulunmaktadır. Nihai karşılıklar senaryolara verilen olasılıklar üzerinden ağırlıklandırılarak hesaplanmaktadır.

g. TFRS 9 Finansal Araçlar Standartına İlişkin Açıklamalar:

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından 19 Ocak 2017 tarihli ve 29953 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan finansal araçların sınıflandırılması ve ölçümü ile alakalı “TFRS 9 Finansal Araçlar” standardı 1 Ocak 2018 tarihinden geçerli olmak üzere “TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme” standardının yerine uygulanmaktadır. TFRS 9 standardı, finansal araçların sınıflandırılması ve ölçümü, finansal varlıklar için hesaplanacak beklenen zarar karşılığı ve finansal riskten korunma muhasebesi için yeni ilkeler ortaya koymaktadır.

Finansal araçların sınıflandırılması ve ölçümü

TFRS 9 standardına göre finansal varlıkların sınıflandırılması ve ölçümü, finansal varlığın yönetildiği iş modeline ve sadece anapara ve anapara bakiyesine ilişkin faiz ödemelerini içeren sözleşmeye dayalı nakit akışlarına bağlı olup olmadığına göre belirlenmektedir.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.2 Muhasebe Politika ve Tahminlerindeki Değişiklikler ve Hatalar (devamı)

2.2.1 Finansal varlıklara ilişkin açıklamalar (devamı):

g. TFRS 9 Finansal Araçlar Standartına İlişkin Açıklamalar (devamı):

Sözleşmeye dayalı nakit akışların sadece anapara ve anapara bakiyesine ilişkin faiz ödemelerini içerip içermemesi durumuna ilişkin değerlendirmeler:

Bu değerlendirme kapsamında; "Anapara", finansal varlığın ilk defa finansal tablolara alınması sırasında gerçeğe uygun değer olarak tanımlanır. "Faiz", paranın zaman değeri için, belirli bir süre zarfında anapara tutarı ile ilişkilendirilen kredi riski ve diğer temel kredi riskleri ve kar marjı için maliyetleri (örneğin likidite riski ve idari maliyetler) dikkate almaktadır. Sadece anapara ve anaparaya ilişkin faiz ödemelerini içeren sözleşmeye dayalı nakit akışlarının değerlendirilmesinde, Grup, finansal varlığın sözleşmeden doğan koşullarını dikkate almaktadır. Bu değerlendirme, finansal varlığın sözleşmeden doğan nakit akışlarının zamanlamasını veya miktarını değiştirebilecek bir sözleşme şartı içerip içermediğini değerlendirmeyi içermektedir. Değerlendirmeyi yaparken Grup aşağıdakileri dikkate almaktadır.

- Nakit akışlarının miktarını ve zamanlamasını değiştirebilecek olaylar
- Kaldıraç özellikleri
- Ön ödeme ve uzatma şartları
- Grubun, spesifik varlıklardan doğan nakit akışına erişimini sınırlayan şartlar
- Paranın zaman değerini ölçerken dikkate alınması gereken özellikler (Örnek: faiz oranlarının periyodik olarak sıfırlanması).

Grup tüm finansal varlıklar için yukarıda anlatılan prosedürleri uygulayarak bilanço içi sınıflandırma ve ölçme kriterlerini yerine getirmektedir. İlk defa finansal tablolara alınması sırasında, her bir finansal varlık, gerçeğe uygun değeri kar veya zarara yansıtılarak, itfa edilmiş maliyeti üzerinden ya da gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçülen finansal varlık olarak sınıflandırmıştır. Finansal yükümlülüklerin sınıflandırılması ve ölçümü için ise TMS 39'daki hükümlerin uygulanması büyük ölçüde değişmemektedir. Aşağıda Grubun TFRS 9'u uygulamasının etkisine ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.2 Muhasebe Politika ve Tahminlerindeki Değişiklikler ve Hatalar(devamı)

2.2.1 Finansal varlıklara ilişkin açıklamalar (devamı):

g. TFRS 9 Finansal Araçlar Standartına İlişkin Açıklamalar (devamı)

İtfa edilmiş maliyet ile ölçülen	TFRS 9 Öncesi Defter Değeri 31 Aralık 2017	Yeniden Sınıflandırmalar	Yeniden Ölçümler	TFRS 9 Defter Değeri 1 Ocak 2018
Sınıflama öncesi bakiyesi (vadeye kadar elde tutulan)	18.883.153	-	-	-
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılana sınıflanan	-	(4.927.185)	-	-
Sınıflama sonrası defter değeri	-	-	-	13.955.968
Gerçeğe uygun değer farkı kar ve ya zarara yansıtılan				
Sınıflama öncesi bakiyesi (alım-satım amaçlı)	39.890	-	-	-
Satılmaya hazır finansal varlıklardan sınıflanan	-	84.865	-	-
Sınıflama sonrası defter değeri	-	-	-	124.755
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan				
Sınıflama öncesi bakiyesi (satılmaya hazır olanlar)	42.845.827	-	-	-
Vadeye kadar elde tutulana sınıflandırılan	-	4.927.185	-	-
Satılmaya hazır finansal varlık değerlendirme farkı	-	-	142.269	-
Gerçeğe uygun değer farkı kar ve ya zarara yansıtılana sınıflanan	-	(84.865)	-	-
Sınıflama sonrası defter değeri	-	-	-	47.830.416

Grup tarafından elde tutulan bazı finansal varlıkların TFRS 9'un sınıflandırma ve ölçüm hükümlerine uygun olarak yukarıdaki gibi sınıflandırılmasının nedenleri aşağıdaki açıklanmaktadır:

1) TFRS 9 standardına göre gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan olarak sınıflandırılmış finansal varlıklar:

Grup, menkul kıymet portföyündeki sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsil edilmesi, finansal varlığın satılması amaçlı ve sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsili amaçlı elde tutulan menkul kıymetlere ilişkin yönetim modelini yeniden değerlendirmiştir. Banka, daha önce vadeye kadar elde tutulan olarak sınıflandırılmış olan ve itfa edilmiş maliyetinden ölçülen 4.927.185 TL tutarındaki menkul kıymetlerini, uygun yönetim modelinin; nakit akışlarının tahsili veya finansal varlığın satılması amaçlı olması nedeniyle, geçiş tarihinden itibaren gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılarak ölçmektedir.

2) TFRS 9 standardına göre gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan sermayede payı temsil eden menkul kıymetler:

Grup, daha önce satılmaya hazır finansal varlık olarak sınıflandırmış olduğu 84.865 TL tutarındaki sermayede payı temsil eden menkul kıymetini, TFRS 9'un ilk uygulama tarihinden itibaren Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar veya Zarara Yansıtılan olarak sınıflandırmıştır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.2 Muhasebe Politika ve Tahminlerindeki Değişiklikler ve Hatalar (devamı)

2.2.1 Finansal varlıklara ilişkin açıklamalar (devamı):

g. TFRS 9 Finansal Araçlar Standartına İlişkin Açıklamalar (devamı)

3) TFRS 9 standardına göre özkaynağa dayalı Finansal araçların sınıflandırılması:

Grup, organize piyasalarda işlem görmeyen daha önceden satılmaya hazır olarak sınıflandırılan özkaynağa dayalı finansal araçlarına yaptığı stratejik yatırımları geri dönülemez bir şekilde Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan olarak sınıflamayı seçmiştir. Söz konusu menkul kıymetler elden çıkarıldığında bunların gerçeğe uygun değerindeki değişiklikler kâr veya zarara yeniden sınıflandırılmayacaktır.

4) Ölçümde değişiklik olmadan kullanımdan çıkarılmış kategorilerin yeniden sınıflandırılması:

Yukarıdakilere ek olarak, aşağıdaki borçlanma araçları TMS 39 altındaki önceki kategorileri 'kullanımdan çıkarılmış' olduğu için, ölçüm esaslarında değişiklik yapılmadan TFRS 9 kapsamında yeni kategorilerde yeniden sınıflandırılmıştır.

(i) Daha önce satılmaya hazır olarak sınıflandırılanlar ve 1 Ocak 2018'den itibaren Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan olarak sınıflandırılan ve

(ii) Daha önce vadeye kadar elde tutulacak olarak sınıflandırılan ve 1 Ocak 2018'den itfa edilmiş maliyetinden ölçülen olarak sınıflandırılanlar.

5) TFRS 9 ve TFRS 15'e geçişinin özkaynak etkileri:

TFRS 9'un uygulanmasına ilişkin değişikliklerin 1 Ocak 2018 tarihli özet konsolide finansal tablolara etkisi aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2017 Raporlanan	TFRS 9 Etkisi	1 Ocak 2018 Yeniden Düzenlenen
Konsolide finansal durum tablosu			
Finansal Yatırımlar	61.777.060	142.269	61.919.329
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Alacaklar	211.707.002	(112.192)	211.594.810
Ertelenmiş Vergi Varlıkları -Net	403.319	(6.617)	396.702
Dönem Karı Vergi Yükümlülüğü	802.451	25.795	828.246

TFRS 9 ve TFRS 15 standartlarına geçişin 1 Ocak 2018 tarihli konsolide özkaynaklara etkileri aşağıda sunulmuştur:

Bağlı Ortaklıklar TFRS 9 etkisi	49.255
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen iş ortaklıkları TFRS 9 etkisi	11.209
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen iş ortaklıkları TFRS 15 etkisi	(17.559)
Toplam konsolide özkaynaklar etkisi	42.905

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.2 Muhasebe Politika ve Tahminlerindeki Değişiklikler ve Hatalar (devamı)

2.2.2. Cari Dönemde Geçerli Olmayan Önceki Dönem Muhasebe Politikalarına İlişkin Açıklamalar:

“TFRS 9 Finansal Araçlar” standardı, 1 Ocak 2018 tarihinden geçerli olmak üzere “TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme” Standardının yerine uygulanmaya başlanmıştır. TFRS 9 geçişi ile beraber geçerliliğini yitiren muhasebe politikalarına aşağıda yer verilmektedir. Grup finansal varlıklarını “Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklar”, “Gerçeğe uygun değeri diğer kapsamlı gelire yansıtılan”, “Krediler ve alacaklar” veya “İtfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen finansal varlıklar” olarak sınıflandırmakta ve muhasebeleştirmektedir. Söz konusu finansal varlıkların alım ve satım işlemleri “Teslim tarihi”ne göre kayıtlara alınmakta ve kayıtlardan çıkarılmaktadır. Finansal varlıkların sınıflandırılması ilgili varlıkların Grup yönetimi tarafından satın alma amaçları dikkate alınarak, elde edildikleri tarihlerde kararlaştırılmaktadır.

a. Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr/Zarar’a Yansıtılan Finansal Varlıklar:

Bu kategorinin iki alt kategorisi bulunmaktadır: “Alım satım amaçlı olarak elde tutulan finansal varlıklar” ile ilk kayda alınma sırasında “Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan olarak sınıflandırılan finansal varlıklar”. Alım satım amaçlı finansal varlıklar piyasada kısa dönemde oluşan fiyat ve benzeri unsurlardaki dalgalanmalardan kâr sağlama amacıyla elde edilen, veya elde edilme nedeninden bağımsız olarak, kısa dönemde kâr sağlamaya yönelik bir portföyün parçası olan finansal varlıklardır. Alım satım amaçlı finansal varlıklar, gerçeğe uygun değerleri ile kayda alınmakta ve kayda alınmalarını takiben de gerçeğe uygun değerleri ile değerlemeye tabi tutulmaktadır. Yapılan değerlendirme sonucu oluşan kazanç ve kayıplar kâr/zarar hesaplarına dahil edilmektedir. Alım satım amaçlı finansal varlıklardan kazanılan faizler faiz gelirleri içerisinde ve elde edilen kâr payları temettü gelirleri içerisinde gösterilmektedir. Türev finansal araçlar da riskten korunma aracı olarak tanımlanmadığı sürece alım satım amaçlı finansal varlıklar olarak sınıflandırılmaktadır.

b. Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Finansal Varlıklar:

Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Finansal Varlıklar finansal varlıklar “Kredi ve alacaklar” ile “İtfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen” ve “Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklar” dışında kalan ve türev finansal araç olmayan finansal varlıklardan oluşmaktadır. Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Finansal Varlıklar finansal varlıklar, gerçeğe uygun değerini yansıtan elde etme maliyetlerine işlem maliyetlerinin eklenmesi ile kayda alınmaktadır. Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Finansal Varlıklar finansal varlıklar kayda alınmalarını takiben gerçeğe uygun değerle değerlendirilmektedir. Gerçeğe uygun değeri diğer kapsamlı gelire yansıtılan borçlanma senetlerinin etkin faiz yöntemi ile hesaplanan faiz gelirleri ile sermayede payı temsil eden menkul değerlerin temettü gelirleri gelir tablosuna yansıtılmaktadır. Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Finansal Varlıkların itfa edilmiş maliyetleri ile gerçeğe uygun değerlerindeki değişikliklerden kaynaklanan “Gerçekleşmemiş kâr ve zararlar” ise ilgili finansal varlığa karşılık gelen değer tahsili, varlığın satılması, elden çıkarılması veya zafiyete uğraması durumlarından birinin gerçekleşmesine kadar dönemin gelir tablosuna yansıtılmamakta ve özkaynaklar altındaki “Menkul değerler değerlendirme farkları” hesabında izlenmektedir. Söz konusu menkul değerlerin tahsil edildiğinde veya elden çıkarıldığında özkaynak içinde yansıtılan birikmiş gerçeğe uygun değer farkları gelir tablosuna yansıtılmaktadır. Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Finansal Varlıklar olarak sınıflanan sermayede payı temsil eden menkul değerler teşkilatlanmış piyasalarda işlem görmesi ve/veya gerçeğe uygun değeri güvenilir bir şekilde belirlenebilmesi durumunda gerçeğe uygun değerleri ile muhasebeleştirilmiş, teşkilatlanmış piyasalarda işlem görmemesi ve gerçeğe uygun değeri güvenilir bir şekilde belirlenememesi durumunda, değer kaybı ile ilgili karşılık düşüldükten sonra maliyet bedelleri ile finansal tablolara yansıtılmaktadır.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.2 Muhasebe Politika ve Tahminlerindeki Değişiklikler ve Hatalar (devamı)

2.2.2. Cari Dönemde Geçerli Olmayan Önceki Dönem Muhasebe Politikalarına İlişkin Açıklamalar (devamı):

c. Kredi ve Alacaklar:

Krediler ve alacaklar, türev finansal araç olmayan ve alım satım amaçlı, gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan veya gerçeğe uygun değeri diğer kapsamlı gelire yansıtılan olarak tanımlanmayan, sabit veya belirlenebilir nitelikte ödemeleri olan ve aktif bir piyasada kote olmayan finansal varlıklardır. Söz konusu krediler ve alacaklar ilk olarak gerçeğe uygun değerini yansıtan elde etme maliyet bedellerine işlem maliyetlerinin eklenmesi ile kayda alınmakta ve kayda alınmalarını takiben “Etkin faiz (iç verim) oranı yöntemi” kullanılarak iskonto edilmiş bedelleri ile değerlendirilmektedir. Bunların teminatı olarak alınan varlıklarla ilgili olarak ödenen harçlar ve benzeri diğer masraflar işlem maliyetinin bir parçası olarak kabul edilmemekte ve gider hesaplarına yansıtılmaktadır.

d. İtfa Edilmiş Maliyeti ile Ölçülen Finansal Varlıklar:

İtfa Edilmiş Maliyeti ile Ölçülen Finansal Varlıklar, vadesine kadar saklama niyetiyle elde tutulan ve fonlama kabiliyeti dahil olmak üzere vade sonuna kadar elde tutulabilmesi için gerekli koşulların sağlanmış olduğu, sabit veya belirlenebilir ödemeleri ile sabit vadesi bulunan ve “Krediler ve alacaklar” tanımının dışında kalan ve ilk muhasebeleştirme sırasında gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan veya gerçeğe uygun değeri diğer kapsamlı gelire yansıtılan olarak tanımlanmayan ve türev finansal araç olmayan finansal varlıklardır. İtfa Edilmiş Maliyeti ile Ölçülen Finansal Varlıklar ilk olarak gerçeğe uygun değerlerini yansıtan elde etme maliyet bedellerine işlem maliyetlerinin eklenmesi ile kayda alınmakta ve kayda alınmalarını takiben “Etkin faiz (iç verim) oranı yöntemi” kullanılarak “İtfa edilmiş maliyet bedeli” ile değerlendirilmektedir. İtfa Edilmiş Maliyeti ile Ölçülen Finansal Varlıklar ile ilgili faiz gelirleri gelir tablosuna yansıtılmaktadır. Grubun önceden itfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen menkul değerler arasında sınıflandırdığı ancak, sınıflandırma esaslarına uyulmadığından iki yıl boyunca bu sınıflandırmaya tabi tutulamayacak finansal varlıkları bulunmamaktadır. Grubun gerçeğe uygun değeri diğer kapsamlı gelire yansıtılan ve itfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen menkul kıymet portföylerinde tüketici fiyatlarına (“TÜFE”) endeksli tahviller bulunmaktadır. Söz konusu kıymetler reel kupon oranları ve ihraç tarihindeki referans enflasyon endeksi ile tahmini enflasyon oranı dikkate alınarak hesaplanan endeks baz alınarak etkin faiz yöntemine göre değerlendirilmekte ve muhasebeleştirilmektedir. Bu kıymetlerin fiili kupon ödeme tutarlarının hesaplamasında kullanılan referans endeksler iki ay öncesinin TÜFE’sine göre oluşturulmaktadır. Grup tahmini enflasyon oranını da buna paralel olarak belirlemektedir. Kullanılan tahmini enflasyon oranı, yıl içerisinde gerekli görüldüğünde güncellenmektedir.

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti

2.3.1 Nakit ve nakit benzeri değerler

Nakit ve nakit benzerleri bilançoda maliyet değerleri ile yansıtılmaktadırlar. Hazır değerler, eldeki nakit, banka mevduatları ile tutarı belirli, nakde kolayca çevrilebilen kısa vadeli ve yüksek likiditeye sahip ve değerindeki değişim riski önemsiz olan ve satın alım tarihinden itibaren vadesi 3 ay veya daha kısa olan yatırımları içermektedir (Dipnot 5).

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.2 Satış ve geri alış anlaşmaları

Tekrar geri alımlarını öngören anlaşmalar çerçevesinde satılmış olan menkul kıymetler (“Repo”) Grup portföyünde tutulma amaçlarına göre “Gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan”, “gerçeğe uygun değeri diğer kapsamlı gelire yansıtılan” veya “İtfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen” portföylerde sınıflandırılmakta ve ait olduğu portföyün esaslarına göre değerlemeye tabi tutulmaktadır. Repo sözleşmesi karşılığı elde edilen fonlar yükümlülüklerde “Finansal Borçlar” hesabında muhasebeleştirilmekte ve ilgili Repo anlaşmaları ile belirlenen satım ve geri alım fiyatları arasındaki farkın döneme isabet eden kısmı için “Etkin faiz (iç verim) oranı yöntemi”ne göre gider reeskontu hesaplanmaktadır.

Geri satım taahhüdü ile alınmış menkul kıymetler (“Ters repo”) işlemleri konsolide bilançoda “Hazır Değerler” kalemi altında muhasebeleştirilmektedir. Ters repo anlaşmaları ile belirlenen alım ve geri satım fiyatları arasındaki farkın döneme isabet eden kısmı için “Etkin faiz (iç verim) oranı yöntemi”ne göre faiz gelir reeskontu hesaplanmaktadır.

2.3.3 T.C. Merkez Bankası hesabı

T.C. Merkez Bankası (“Merkez Bankası”) hesabı, Merkez Bankası’nın 2005/1 Sayılı “Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliği”ne göre bankalarca Türk parası zorunlu karşılık için geçerli oranlar mevduatlar ve diğer yükümlülükler için vade yapısına göre %1,5 ila %8 (2017: %4 ila %10,5) aralığında; yabancı para zorunlu karşılık için geçerli oranlar ise mevduat ve diğer yükümlülükler vade yapısına göre %4 ila %20 aralığındadır (31 Aralık 2017: %4 ila %24).

2.3.4 Ticari alacaklar ve beklenen kredi zararları

Grup, ticari alacaklara ilişkin beklenen kredi zararlarının ölçümünde geçmiş deneyimlerin ve geleceğe dair beklentilerin dikkate alındığı bir karşılık matrisi kullanmaktadır. İlgili matriste ticari alacakların vadelerinin aşıldığı gün sayısına bağlı olarak belirli karşılık oranları hesaplanmakta ve söz konusu oranlar her raporlama döneminde gözden geçirilerek, gerektiği durumlarda, revize edilmektedir. Beklenen kredi zarar karşılıklarındaki değişim konsolide gelir tablosunda “esas faaliyetlerden diğer gelirler / giderler” hesabında muhasebeleştirilmektedir.

Grup, ticari alacaklara ilişkin beklenen kredi zararlarının ölçümünde bir karşılık matrisi kullanmaktadır. İlgili matriste ticari alacakların vadelerinin aşıldığı gün sayısına bağlı olarak belirli karşılık oranları hesaplanmakta ve söz konusu oranlar her raporlama döneminde gözden geçirilerek, gerektiği durumlarda, revize edilmektedir. Beklenen kredi zarar karşılıklarındaki değişim konsolide gelir tablosunda “esas faaliyetlerden diğer gelirler / giderler” hesabında muhasebeleştirilmektedir.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.4 Ticari alacaklar ve beklenen kredi zararları (devamı)

Değer Düşüklüğü

1 Ocak 2018 tarihinden önce yürürlükte olan TMS 39 “Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme” standardında yer alan “gerçekleşen kredi zararları modeli” yerine TFRS 9 “Finansal Araçlar” standardında “beklenen kredi zararları modeli” tanımlanmıştır. Beklenen kredi zararları, bir finansal aracın beklenen ömrü boyunca kredi zararlarının olasılıklarına göre ağırlıklandırılmış bir tahminidir. Beklenen kredi zararlarının hesaplamasında, geçmiş kredi zararı deneyimleri ile birlikte, Grup’un geleceğe yönelik tahminleri de dikkate alınmaktadır.

Grup, konsolide finansal tablolarında itfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilen ve önemli bir finansman bileşeni içermeyen (1 yıldan kısa vadeli olan) ticari alacaklarının değer düşüklüğü hesaplamaları kapsamında TFRS 9 standardında tanımlanan “basitleştirilmiş yaklaşımı” uygulamayı tercih etmiştir. Söz konusu yaklaşım ile Grup, ticari alacakların belirli sebeplerle değer düşüklüğüne uğramadığı durumlarda (gerçekleşmiş değer düşüklüğü zararları haricinde), ticari alacaklara ilişkin zarar karşılıklarını “ömür boyu beklenen kredi zararlarına” eşit bir tutardan ölçmektedir.

2.3.5 Finans Sektörü Faaliyetlerinden Alacaklar

Grup, 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren, itfa edilmiş maliyeti ile ölçülen ve gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finans sektörü faaliyetlerinden alacaklarının değer düşüklüğü hesaplaması için, TFRS 9 standardında yer alan ve ilk muhasebeleştirmeden sonra kredi kalitesindeki değişimin dikkate alındığı üç aşamalı değer düşüklüğü yaklaşımını (genel yaklaşım) uygulamaktadır. Söz konusu yaklaşım kapsamında tanımlanan aşamalar aşağıdaki gibidir:

“Aşama 1”, ilk muhasebeleştirme anında ve ilk muhasebeleştirmeden bir sonraki raporlama dönemine kadar kredi riskinde önemli bir artış olmayan veya raporlama tarihinde düşük kredi riski olan finansal varlıkları kapsamaktadır. Söz konusu varlıklar için, “12 aylık beklenen kredi zararı” muhasebeleştirilmekte ve faiz geliri beklenen zarar karşılığı düşülmeden brüt defter değeri üzerinden hesaplanmaktadır. 12 aylık beklenen kredi zararı, raporlama tarihinden sonraki 12 ay içinde finansal varlığa ilişkin gerçekleşmesi muhtemel temerrüt durumlarından kaynaklanan kredi zararlarının 12 aya ağırlıklandırılması ile hesaplanan tutardır.

“Aşama 2”, ilk muhasebeleştirmeden sonra kredi riskinde önemli artış olan fakat değer düşüklüğüne ilişkin tarafsız bir kanıt olmayan finansal varlıkları kapsamaktadır. Söz konusu varlıklar için “ömür boyu beklenen kredi zararı” muhasebeleştirilmekte ve faiz geliri beklenen zarar karşılığı düşülmeden brüt defter değeri üzerinden hesaplanmaktadır. Ömür boyu beklenen kredi zararı finansal varlığın beklenen ömrü boyunca gerçekleşmesi muhtemel temerrüt durumlarından kaynaklanan kredi zararlarıdır.

“Aşama 3”, raporlama tarihinde değer düşüklüğü için tarafsız kanıtın olduğu finansal varlıkları içermektedir. Söz konusu varlıklar için “ömür boyu beklenen kredi zararı” muhasebeleştirilmektedir. Grup, kredi riskindeki önemli artışların zamanında belirlenmesi ve zarar karşılığının toplu olarak finansal tablolara alınması amacıyla; finansal araç türü, kredi riski derecesi, teminat türü, vadeye kalan süre ve sektör gibi ortak kredi riski özelliklerini esas alarak finansal araçlarını gruplandırmaktadır. Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklara ilişkin beklenen kredi zarar karşılıklarındaki değişim konsolide gelir tablosunda “esas faaliyetlerden diğer gelirler/giderler” hesabında muhasebeleştirilmektedir.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.6 İlişkili taraflar

Bu konsolide finansal tabloların amacı doğrultusunda ortaklar, üst düzey yöneticiler ve yönetim kurulu üyeleri, aileleri ve kendileri tarafından kontrol edilen veya kendilerine bağlı şirketler, ilişkili taraflar olarak kabul edilmiştir. İlişkili taraflarla yapılan işlemler ve bakiyeler Dipnot 33’te gösterilmiştir.

2.3.7 Stoklar

Stoklar, maliyetin veya net gerçekleşebilir değerin düşük olanı ile değeriyle. Stokların maliyeti tüm satın alma maliyetlerini, dönüştürme maliyetlerini ve stokların mevcut durumuna ve konumuna getirilmesi için katlanılan diğer maliyetleri içerir. Stokların birim maliyeti, hareketli ağırlıklı ortalama yöntemi ile belirlenir (Dipnot 10). Net gerçekleşebilir değer, işin normal akışı içinde tahmini satış fiyatından tahmini tamamlama maliyeti ve satışı gerçekleştirmek için gerekli tahmini satış maliyeti toplamının indirilmesiyle elde edilen tutardır.

2.3.8 Türev araçlar

Türev araçların, ağırlıklı olarak yabancı para ve faiz swapları ile vadeli döviz alım-satım sözleşmelerinin, ilk olarak kayda alınmasında elde etme maliyeti kullanılmakta ve bunlara ilişkin işlem maliyetleri elde etme maliyetine dahil edilmektedir. Türev araçlar kayda alınmalarını izleyen dönemlerde makul değer ile değerlendirilmektedir. Tüm türev araçlar gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan finansal varlıklar olarak sınıflandırılmaktadır. Türev araçların makul değeri piyasada oluşan makul değerlerinden veya indirgenmiş nakit akımı modelinin kullanılması suretiyle hesaplanmaktadır.

Tezgaah üstü vadeli kambiyo sözleşmelerinin makul değeri, orijinal vadeli kurun, ilgili para birimi için sözleşmenin geri kalan kısmında geçerli olan piyasa faiz oranları referans alınarak hesaplanıp, bilanço tarihi itibarıyla geçerli olan vadeli kurla karşılaştırmak yoluyla belirlenmektedir.

Türev araçlar makul değerin pozitif veya negatif olmasına göre bilançoda sırasıyla varlık veya yükümlülük olarak kaydedilmektedirler.

Yapılan değerlendirme sonucu gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan finansal varlık olarak sınıflandırılan türev araçların makul değerinde meydana gelen farklar kar veya zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

Bazı türev araçları ekonomik olarak risklere karşı etkin bir koruma sağlamakla birlikte, muhasebesel olarak TMS 39 kapsamında bunlar “Gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan” olarak muhasebeleştirilmekte ve bunların makul değer değişiklikleri dönemin kar veya zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

Riskten korunma amaçlı faiz oranı swap işlemlerindeki kazançlar ve zararlar, riskten korunma amaçlı aracın ilgili geliri veya gideri ile aynı esas üzerinden gelir veya gider olarak tanınmaktadır. Faiz oranı swap işlemlerindeki kazanç ve zararlar faiz geliri veya faiz gideri olarak kaydedilmiştir.

Nakit akış riskinden korunma amaçlı olarak tayin edilen ve yeterli olan türev enstrümanların makul değer değişikliklerinin etkin olan kısımları özkaynaklar altında muhasebeleştirilir. Makul değer değişikliklerinin etkin olmayan kısımlarına istinaden oluşan gelir veya gider olduğu dönemde kar veya zarar tablosunda muhasebeleştirilir.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.8 Türev araçlar (devamı)

Gerçeğe uygun değer riskinden korunma amaçlı olarak tayin edilen ve yeterli olan türev enstrümanların makul değer değişiklikleri riskten korunma varlık veya yükümlülüğün gerçeğe uygun değerindeki değişiklikleri ile birlikte kar veya zarar tablosuna kaydedilir. Riskten korunma varlık veya yükümlülüğün makul değerindeki değişiklik, riskten korunma muhasebesinin etkin olduğu dönem boyunca, ilgili varlık veya yükümlülük ile birlikte gösterilir. Riskten korunmanın, riskten korunma muhasebesi şartlarını artık yerine getirmedikleri durumlarda, etkin faiz oranı yöntemi kullanılan riskten korunma kalemin taşınan değerine yapılan düzeltmeler vadeye kalan süre içerisinde iskonto edilerek kar veya zarar tablosuna yansıtılır.

Özkaynaklar altında biriktirilen tutarlar riskten korunma kalemlerin kar veya zarar tablosu etkilerinin olduğu dönemler itibarıyla kar veya zarar tablosuna dahil edilirler. Bir riskten korunma enstrümanının satıldığı, vadesinin dolduğu veya riskten korunma kriterlerini karşılayamamaya başladığı durumlarda, ilgili tarihe kadar özkaynaklar altında birikmiş olan kar veya zararlar hemen kar veya zarar tablosuna dahil edilmeyip, riskten korunması amaçlanan nakit akımlarının kar veya zarar tablosuna dahil edildiği tarihe kadar özkaynaklarda tutulmaya devam edilir.

Grup ayrıca yurtdışındaki yatırımlarına ilişkin kur riskinden korunma amacıyla net yatırım riskinden korunma işlemi uygulamaktadır. Söz konusu net yatırım riskinden korunma işleminde riskten koruma aracının gerçeğe uygun değer değişiminin etkin olan kısmı, özkaynaklar altındaki “Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacak Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler veya Giderler” hesabında muhasebeleştirilmiştir.

Bazı türev enstrümanlar riskten korunma muhasebesi kapsamına girebilmek için gerekli olan şartları karşılamamaktadır. Riskten korunma muhasebesi kapsamına dahil olmayan türev enstrümanların makul değer değişiklikleri oluştuğu dönemde kar veya zarar tablosuna dahil edilirler.

2.3.9 Yatırım amaçlı gayrimenkuller

Mal ve hizmetlerin üretiminde kullanılmak veya idari maksatlarla veya işlerin normal seyri esnasında satılmak yerine, kira elde etmek ve/veya sermaye kazancı elde etmek amacıyla veya her ikisi için tutulan araziler ve binalar yatırım amaçlı gayrimenkuller olarak sınıflandırılır ve maliyet yöntemine göre maliyet eksi birikmiş amortisman (arazi hariç) ve varsa değer düşüklüğü sonrasındaki değerleri ile gösterilir (Dipnot 13). İnşaatı Grup tarafından yapılan yatırım amaçlı gayrimenkulün maliyeti ise, inşaat veya ıslah çalışmalarının tamamlandığı tarihteki maliyeti üzerinden belirtilir. Söz konusu bu tarihe kadar, Grup, TMS 16 “Maddi Duran Varlıklar” şartlarını uygular. Söz konusu tarihte varlık, yatırım amaçlı gayrimenkul haline gelmesi ile birlikte yatırım amaçlı gayrimenkuller hesap kalemine transfer edilir. Faaliyet kiralaması çerçevesinde kiralaan gayrimenkuller yatırım amaçlı gayrimenkul olarak sınıflandırılmamıştır. Maliyetleri ile gerçeğe uygun değerleri karşılaştırıldığında, önemli bir farka rastlanılmamıştır. Yatırım amaçlı gayrimenkullerin amortisman dönemleri, tahmin edilen faydalı ömürleri esas alınarak belirlenmiştir. Bu varlıkların tahmini ekonomik ömürleri 20-49 yıl arasındadır.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.10 Maddi duran varlıklar

Maddi duran varlıklar, elde etme maliyetlerinden birikmiş amortisman düşüldükten ve birikmiş değer düşüklüğü sonraki net değeri ile gösterilmektedir (Dipnot 14). Amortisman, maddi duran varlıkların faydalı ömürleri üzerinden doğrusal amortisman yöntemi kullanılarak ayrılmaktadır. Arsa ve araziler amortismanına tabi değildir. Söz konusu varlıkların tahmin edilen faydalı ömürleri aşağıda belirtilmiştir:

	Yıllar
Yeraltı ve yer üstü düzenleri	4-50
Binalar	10-50
Makine, tesis ve cihazlar	3-30
Taşıt araçları	3-7
Döşeme ve demirbaşlar	3-15
Diğer maddi duran varlıklar	5-10

Maddi duran varlıkların elden çıkartılması sonucu oluşan kar veya zarar, kayıtlı değer ile tahsil olunan tutarların karşılaştırılması ile belirlenir ve cari dönemde ilgili gelir ve gider hesaplarına yansıtılır.

Bir varlığın kayıtlı değeri varlığın geri kazanılabilir değerinden daha yüksekse, kayıtlı değer derhal geri kazanılabilir değerine indirilir. Geri kazanılabilir değer ilgili varlığın net satış fiyatı ya da kullanımdaki değerinin yüksek olanıdır. Net satış fiyatı, varlığın makul değerinden satışı gerçekleştirmek için katlanılacak maliyetlerin düşülmesi suretiyle tespit edilir. Kullanımdaki değer ise ilgili varlığın kullanılmasına devam edilmesi suretiyle gelecekte elde edilecek tahmini nakit akımlarının bilanço tarihi itibarıyla indirgenmiş tutarlarına artık değerlerinin eklenmesi ile tespit edilir. Maddi duran varlıkların yapılan normal bakım ve onarım harcamaları, gider olarak muhasebeleştirilmektedir. Maddi duran varlığın kapasitesini genişleterek kendisinden gelecekte elde edilecek faydayı artıran nitelikteki yatırım harcamaları, maddi duran varlığın maliyetine eklenmektedir.

2.3.11 Maddi olmayan duran varlıklar

Maddi olmayan duran varlıklar ruhsatları, maden haklarını, iktisap edilmiş kullanım haklarını, bilgi sistemlerini, geliştirme maliyetlerini, satın alınmış teknoloji ve diğer tanımlanabilir hakları içermektedir. Maddi olmayan duran varlıklar, elde etme maliyetinden kayda alınır ve 20 yılı geçmeyen tahmini faydalı ömürleri boyunca doğrusal olarak itfa edilirler (Dipnot 15). Maden işletme haklarına ilişkin itfa payları ilgili maden işletilmeye başladığında ayrılır.

İşletme birleşmesi sonucu sahip olunan müşteri ilişkileri ve sözleşmeleri iktisap tarihindeki makul değerleri üzerinden muhasebeleştirilir. Müşteri ilişkileri ve sözleşmeleri tahmini sınırlı faydalı ömürleri üzerinden doğrusal amortisman yöntemi ile amortismanına tabi tutulur ve elde etme maliyetinden birikmiş itfa payı ve değer düşüklüğü karşılıkları düşülmesi ile bulunan değer üzerinden taşınırlar (Dipnot 15).

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.12 Satış amacıyla elde tutulan duran varlıklar ve durdurulan faaliyetler

Varlıklar, kayıtlı değerlerinin kullanılmak suretiyle değil satış işlemi sonucu geri kazanılmasının amaçlandığı durumlarda satış amacıyla elde tutulan duran varlıklar olarak sınıflandırılır. Bu varlıklar; bir işletme birimi, satış grupları veya ayrı bir maddi duran varlık olabilir. Satılmak üzere elde tutulan duran varlıkların satışının bilanço tarihini takip eden oniki ay içerisinde gerçekleşmesi beklenir. Çeşitli olay veya koşullar satış işleminin tamamlanma süresini bir yıldan fazlaya uzatabilir. Söz konusu gecikmenin, işletmenin kontrolü dışındaki olaylar veya koşullar nedeniyle gerçekleşmiş ve işletmenin ilgili varlığın (veya elden çıkarılacak varlık grubunu) satışına yönelik satış planının devam etmekte olduğuna dair yeterli kanıt bulunması durumunda; satış işlemini tamamlamak için gerekli olan sürenin uzaması, ilgili varlığın (veya elden çıkarılacak varlık grubunun) satış amaçlı elde tutulan varlık olarak sınıflandırılmasını engellemez.

Durdurulan faaliyetler; elden çıkarılan veya satış amacıyla elde tutulan işletme birimleri olabilir ve (a) belirli bir coğrafi bölge faaliyetlerini veya önemli bir iş kolunu ifade eder (b) belirli bir coğrafi bölge faaliyetlerini veya önemli bir iş kolunun elden çıkarmak ile ilgili planın bir parçasıdır veya (c) tekrar satmak için iktisap edilen bir bağlı ortaklıktır.

Satış amacıyla elde tutulan duran varlıklar kayıtlı değerini veya makul değeri düşük olanı ile değerlendirilir. Makul değeri kayıtlı değeri altına düştüğü durumlarda oluşan değer düşüklüğü ilgili dönemin konsolide kar veya zarar tablosuna gider kaydedilir.

2.3.13 TFRS Yorum 12 - Hizmet İmtiyaz Anlaşmaları

TFRS Yorum 12, kamudan özel sektöre verilen imtiyazlı hizmet anlaşmalarının işletmeciler tarafından muhasebeleştirilmesini düzenler.

TFRS Yorum 12 kapsamına giren sözleşmeye dayalı anlaşmaların şartları uyarınca, Şirket işletmeci sıfatıyla, bir hizmet sunucusu olarak hareket eder. İşletmeci, bir kamu hizmetinin sunulması için kullanılan altyapıyı inşa eder veya yeniler ve belirlenen dönem boyunca bu altyapıyı işletir ve altyapının bakımını gerçekleştirir.

Grup’un iştiraki olan, Enerjisa Elektrik Dağıtım A.Ş.’nin elektrik dağıtım hizmeti vermesi sebebiyle alınan veya alınacak bedel, hizmetin makul değeri üzerinden muhasebeleştirir. Söz konusu bedel bir finansal varlık olarak kaydedilir. Grup, söz konusu finansal varlığı, elektrik dağıtım hizmeti karşılığında imtiyazı tanıyanın verdiği veya imtiyazı tanıyanın talimatı doğrultusunda verilen nakit ölçüsünde muhasebeleştirir. İmtiyazı tanıyan tarafından veya imtiyazı tanıyanın talimatı ile ödenmesi gereken tutar, TFRS 9 “Finansal Araçlar” uyarınca bir alacak olarak muhasebeleştirilir.

Grup’un iştiraki olan Enerjisa Elektrik Dağıtım A.Ş.’nin finansal varlığı, önceden yapılmış ve İHD ile belirlenen her yıl yapılacak yatırım harcamalarına istinaden proje süresince elde edilmesi tahmin edilen gelecek dönemlere ait nakit girişlerini etkin faiz oranı yöntemine göre iskonto ederek hesapladığı rayiç bedel üzerinden “Finansal Varlıklar” adı altında kendi finansal durum tablosunda, etkin faiz yöntemine göre hesapladığı geliri ise “Hizmet imtiyaz sözleşmesinden elde edilen faiz geliri” olarak muhasebeleştirmektedir.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.14 Özkaynak kalemleri

Özkaynak kalemlerinin düzeltilmesinde; yeniden değerlendirme değer artış fonu gibi enflasyon nedeniyle işletmelerin oluşturmalarına izin verilen fonların sermayeye ilave edilmesi, ortakların özkaynağa katkısı olarak dikkate alınmamıştır. Yedek akçelerin ve dağıtılmamış karların sermayeye ilave edilmesi ortaklar tarafından konulan sermaye olarak dikkate alınmıştır. Sermayeye ilave edilmiş özkaynak kalemlerinin düzeltilmesinde, sermaye artırımının tescil tarihi veya sermaye artırımına mahsuben ödenen tutarların tahsil tarihi esas alınmıştır. Sermayeye ilave edilmiş olsun veya olmasın, hisse senedi ihraç primlerinin düzeltilmesinde ise tahsil tarihleri dikkate alınmıştır (Dipnot 21).

Özkaynaklar altında takip edilen geri alınmış paylar, bağlı ortaklıkların sahip oldukları Holding hisselerini temsil eder. Konsolide mali tablolarda söz konusu tutar Holding sermayesinin, bağlı ortaklığın elinde bulundurduğu hisse oranına denk gelen tutar oranında azaltılması suretiyle muhasebeleştirilmiştir.

Değer artış fonları içerisinde yer alan yeniden değerlendirme fonu satış işleminden önce Grup’un elinde bulundurduğu net varlığa işlem tarihinde isabet eden değer artışıdır. Yeniden değerlendirme fonları içerisinde yer alan önemli tutarın amortismanına tabi varlıklar ile ilgili olması sebebiyle, söz konusu varlıkların amortismanına tabi oldukları veya elden çıkarıldıkları dönemde ilgili değerlendirme fonundan geçmiş yıllar karlarına transfer edilmek suretiyle muhasebeleştirilir.

Gelecekteki nakit akımlarının finansal riskten korunması olarak belirlenen ve bu konuda etkin olan türev finansal araçların gerçeğe uygun değerindeki değişiklikler doğrudan özkaynaklarda “Riskten korunma fonları” içerisinde kayıtlara alınmaktadır. Ayrıca Grup, yabancı para finansal borçları ile döviz kurlarındaki değişimden kaynaklanan yurtdışındaki net yatırım riskinden korunmaktadır. Bu kapsamdaki yabancı para finansal borçların döviz kurundan kaynaklanan değer değişiminin etkin kısmı, özkaynaklar altındaki “Riskten korunma fonları” hesabında muhasebeleştirilmiştir.

2.3.15 Araştırma giderleri ve geliştirme maliyetleri

Araştırma giderleri gerçekleştiğinde gider kaydedilmektedir. Yeni ürünlerin geliştirilmesi veya geliştirilen ürünlerin testi ve dizaynı ile ilgili proje maliyetleri, projenin ticari ve teknolojik bakımdan başarılı bir şekilde uygulanabilir olması ve maliyetlerin güvenilir olarak tespit edilebilmesi halinde maddi olmayan duran varlık olarak değerlendirilirler. Diğer geliştirme giderleri gerçekleştiğinde gider olarak kaydedilmektedir. Önceki dönemde gider kaydedilen geliştirme giderleri sonraki dönemde aktifleştirilemez.

2.3.16 Finansal borçlar ve borçlanma maliyetleri

Finansal borçlar, ilk muhasebeleştirilmesi sırasında gerçeğe uygun değerinden ölçülür. İlgili finansal yükümlülüğün yüklenimi ile doğrudan ilişkilendirilebilen işlem maliyetleri de söz konusu gerçeğe uygun değere ilave edilir. Bu finansal yükümlülükler, müteakip dönemlerde etkin faiz yöntemiyle hesaplanan itfa edilmiş maliyetinden ölçülürler.

Kullanıma ve satışa hazır hale getirilmesi önemli ölçüde zaman isteyen özellikli varlıklar (amaçlandığı şekilde kullanıma ve satışa hazır hale getirilmesi uzun bir süreyi gerektiren varlığı ifade eder) söz konusu olduğunda, ilgili varlığın satın alınması, inşası veya üretimi ile doğrudan ilişki kurulabilen borçlanma maliyetleri, ilgili varlık kullanıma veya satışa hazır hale getirilene kadar maliyetinin bir unsuru olarak aktifleştirilir. Bu kapsamda olmayan borçlanma maliyetleri ise oluştukları dönemde giderleştirilir.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.16 Finansal borçlar ve borçlanma maliyetleri (devamı)

Devam eden yatırımlarla ilişkilendirilebilen kredilerin finansman maliyetleri (faiz giderleri ve TL benchmark faiz ile yabancı para kredilere ilişkin kredi faizi arasındaki fark nispetindeki kur farkı giderleri), yatırımlar tamamlanıncaya kadar aktifleştirilmektedir.

2.3.17 Ertelenen finansman giderleri

Ertelenen finansman giderleri (temel olarak finans kuruluşlarından uzun vadeli banka kredileri alımında katlanılan giderler) uzun vadeli kredilerin vadeye kalan süreleri doğrultusunda, efektif faiz metodu kullanılarak itfa edilmektedir.

2.3.18 Kurum kazancı üzerinden hesaplanan vergiler

Türk Vergi Mevzuatı, ana şirket ve onun bağlı ortaklığına konsolide vergi beyannamesi hazırlamasına izin vermediğinden, ekli konsolide finansal tablolarda da yansıtıldığı üzere, vergi karşılıkları her bir işletme bazında ayrı olarak hesaplanmıştır.

Gelir vergisi gideri, cari vergi ve ertelenmiş vergi giderinin toplamından oluşur.

Cari vergi

Cari yıl vergi yükümlülüğü, dönem karının vergiye tabi olan kısmı üzerinden hesaplanır. Vergiye tabi kâr, diğer yıllarda vergilendirilebilir ya da vergiden indirilebilir kalemler ile vergilendirilmesi ya da vergiden indirilmesi mümkün olmayan kalemleri hariç tutması nedeniyle, kar veya zarar tablosunda yer verilen kârdan farklılık gösterir. Grup'un cari vergi yükümlülüğü bilanço tarihi itibarıyla yasallaşmış ya da önemli ölçüde yasallaşmış vergi oranı kullanılarak hesaplanmıştır.

Ertelenmiş vergi

Ertelenmiş vergi yükümlülüğü veya varlığı, varlıkların ve yükümlülüklerin finansal tablolarda gösterilen tutarları ile yasal vergi matrahı hesabında dikkate alınan tutarları arasındaki geçici farklılıkların bilanço yöntemine göre vergi etkilerinin yasallaşmış vergi oranları dikkate alınarak hesaplanmasıyla belirlenmektedir. Ertelenmiş vergi yükümlülükleri vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanırken, indirilebilir geçici farklardan oluşan ertelenmiş vergi varlıkları, gelecekte vergiye tabi kar elde etmek suretiyle söz konusu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla hesaplanmaktadır. Bahse konu varlık ve yükümlülükler, ticari ya da mali kar/zararı etkilemeyen işleme ilişkin geçici fark, şerefiye veya diğer varlık ve yükümlülüklerin ilk defa finansal tablolara alınmasından (işletme birleşmeleri dışında) kaynaklanıyorsa muhasebeleştirilmez.

Ertelenmiş vergi yükümlülükleri, Grup'un geçici farklılıkların ortadan kalkmasını kontrol edebildiği ve yakın gelecekte bu farkın ortadan kalkma olasılığının düşük olduğu durumlar haricinde, bağlı ortaklık ve iştiraklerdeki yatırımlar ve iş ortaklıklarındaki paylar ile ilişkilendirilen vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanır. Bu tür yatırım ve paylar ile ilişkilendirilen vergilendirilebilir geçici farklardan kaynaklanan ertelenmiş vergi varlıkları, yakın gelecekte vergiye tabi yeterli kar elde etmek suretiyle söz konusu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması ve gelecekte ilgili farkların ortadan kalkmasının muhtemel olması şartlarıyla hesaplanmaktadır.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.18 Kurum kazancı üzerinden hesaplanan vergiler (devamı)

Ertelenmiş vergi (devamı)

Ertelenmiş vergi varlığının kayıtlı değeri, her bilanço tarihi itibarıyla gözden geçirilir. Ertelenmiş vergi varlığının kayıtlı değeri, bir kısmının veya tamamının sağlayacağı faydanın elde edilmesine imkan verecek düzeyde mali kar elde etmenin muhtemel olmadığı ölçüde azaltılır.

Ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülükleri varlıkların gerçekleşeceği veya yükümlülüklerin yerine getirileceği dönemde geçerli olması beklenen ve bilanço tarihi itibarıyla yasallaşmış veya önemli ölçüde yasallaşmış vergi oranları (vergi düzenlemeleri) üzerinden hesaplanır. Ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülüklerinin hesaplanması sırasında, Grup'un bilanço tarihi itibarıyla varlıklarının defter değerini geri kazanması ya da yükümlülüklerini yerine getirmesi için tahmin ettiği yöntemlerin vergi sonuçları dikkate alınır.

Ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülükleri, cari vergi varlıklarıyla cari vergi yükümlülüklerini mahsup etme ile ilgili yasal bir hakkın olması veya söz konusu varlık ve yükümlülüklerin aynı vergi mercii tarafından toplanan gelir vergisiyle ilişkilendirilmesi ya da Grup'un cari vergi varlık ve yükümlülüklerini netleştirmek suretiyle ödeme niyetinin olması durumunda mahsup edilir.

Dönem cari ve ertelenmiş vergisi

Vergi, doğrudan özkaynaklar altında muhasebeleştirilen bir işlemle ilgili olmaması koşuluyla, kar veya zarar tablosuna dahil edilir. Aksi takdirde vergi de ilgili işlemle birlikte özkaynaklar altında muhasebeleştirilir.

2.3.19 Çalışanlara sağlanan faydalar

Emeklilik hakları

Akbank çalışanları 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun geçici 20'nci maddesine göre kurulmuş olan "Akbank T.A.Ş. Tekaüt Sandığı Vakfı ("Tekaüt Sandığı")'nın üyesidir. Tekaüt Sandığı'nın teknik mali tabloları Sigorta Murakebe Kanunu'nun 38. maddesi ve bu maddeye istinaden çıkarılan "Aktüerler Yönetmeliği" hükümlerine göre aktüerler siciline kayıtlı bir aktüer tarafından denetlenmektedir.

1 Kasım 2005 tarih 25983 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5411 Sayılı Bankacılık Kanunu ("Bankacılık Kanunu")'nın geçici 23'üncü maddesinin birinci fıkrası, banka sandıklarının Bankacılık Kanunu'nun yayımı tarihinden itibaren 3 yıl içinde Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)'na devredilmesini hükmetmekte ve bu devrin esaslarını düzenlemekteydi. Bankacılık Kanunu'nun sözkonusu maddesi Cumhurbaşkanı tarafından 2 Kasım 2005 tarihinde Anayasa Mahkemesi'ne başvuru konusu yapılmış ve Anayasa Mahkemesi'nin 31 Mart 2007 tarih ve 26479 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 22 Mart 2007 günlü, E. 2005/39, K. 2007/33 sayılı kararı ile iptal edilerek, yürürlüğü kararın yayım tarihinden itibaren durdurulmuş ve ilgili fıkranın iptaline ilişkin gerekçeli karar 15 Aralık 2007 tarih ve 26731 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.1 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.19 Çalışanlara sağlanan faydalar

Emeklilik hakları (devamı)

Anayasa Mahkemesi’nin iptale ilişkin gerekçeli kararının 2007 yılının Aralık ayında yayınlanmasının hemen akabinde Türkiye Büyük Millet Meclisi (“TBMM”) banka sandıklarının iştirakçilerinin Sosyal Güvenlik Kurumu’na devredilmesini öngören yeni yasal düzenlemeler üzerinde çalışmaya başlamış ve 17 Nisan 2008 tarihinde 5754 sayılı Sosyal Güvenlik Kanunu’nun (“Yeni Kanun”) devre ilişkin esasları düzenleyen ilgili maddeleri TBMM Genel Kurulu’nda kabul edilmiş ve 8 Mayıs 2008 tarih ve 26870 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 19 Haziran 2008 tarihinde ana muhalefet partisinin, Yeni Kanun’un sandıkların SGK’ya devredilmesini de içeren bazı maddelerinin iptali ve yürürlüğüne durdurulması istemiyle Anayasa Mahkemesi’ne yapmış olduğu başvuru, Anayasa Mahkemesi’nin 30 Mart 2011 tarihli toplantısında alınan karar ile reddedilmiş olup, gerekçeli karar 28 Aralık 2011 tarih ve 28156 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Yeni Kanun devir tarihi itibarıyla devredilen kişilerle ilgili olarak yükümlülüğün peşin değerinin; yüzde 9,8 teknik faiz oranı kullanılarak, SGK, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, BDDK, TMSF, banka ve sandık temsilcilerinden oluşan bir komisyon tarafından, sandıkların Kanun kapsamındaki sigorta kolları itibarıyla gelir ve giderleri ile sandıklarca ödenen aylık ve gelirlerin SGK düzenlemeleri çerçevesindeki aylık ve gelirlerin üzerinde olması halinde söz konusu farklar da dikkate alınarak hesaplanacağını ve devrin 8 Mayıs 2011 tarihine kadar tamamlanacağı belirtilmekte idi. 9 Nisan 2011 tarih ve 27900 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Bakanlar Kurulu’nun kararı ile söz konusu devir sürecinin 2 yıl uzatılmasına karar verilmiştir. Buna göre devrin 8 Mayıs 2013 tarihine kadar tamamlanması gerekmektedir. 8 Mart 2012 tarih ve 28227 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 20’nci maddesinin birinci fıkrasındaki değişiklik ile de Bakanlar Kurulu’na verilmiş olan erteleme yetkisi çerçevesince, 30 Nisan 2014 tarihli 28987 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2014/6042 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile 1 yıl daha ertelenen devir sürecinin, bu değişiklik ile 8 Mayıs 2015 tarihine kadar tamamlanması gerekmekte idi.

Bu kez 23 Nisan 2015 tarih ve 29335 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 6645 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile yapılan 5510 sayılı Kanun’un geçici 20’nci maddesinin birinci fıkrasındaki son değişiklik ile devir tarihini belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır. 9 Temmuz 2018 tarih 30473 sayılı mükerrer Resmi Gazete’de yayımlanan 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin 203’üncü maddesinin (I) bendi ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun geçici 20’nci maddesinde yer alan Sosyal Güvenlik Kurumu’na devir tarihi belirlemeye “Bakanlar Kurulu” yetkilidir ibaresi “Cumhurbaşkanı” yetkilidir şeklinde değiştirilmiştir.

Yeni Kanun uyarınca Sandık iştirakçileri ile aylık ve/veya gelir bağlanmış olanlar ve bunların hak sahiplerinin SGK’ya devrinden sonra bu kişilerin tabi oldukları vakıf senedinde bulunmasına rağmen karşılanmayan diğer sosyal hakları ve ödemeleri, sandıklar ve sandık iştirakçilerini istihdam eden kuruluşlarca karşılanmaya devam edilecektir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.19 Çalışanlara sağlanan faydalar (devamı)

Emeklilik hakları (devamı)

Bu çerçevede, Tekaüt Sandığı'nın, devre esas yükümlülükleri için yukarıda izah edilen Kanun hükümleri dikkate alınarak; vakıf senedinde bulunmasına rağmen devir sonrasında SGK tarafından karşılanmayacak sosyal haklar ve ödemeleri için TMS 19'a uygun olarak hazırlanan yukarıda birinci paragrafta belirtilen çerçevede denetlenmiş 31 Aralık 2018 tarihli teknik bilanço raporuna göre karşılık ayrılması gereken teknik veya fiili açık bulunmamaktadır. Banka'nın, Tekaüt Sandığı'ndan yapılan geri ödemeler veya gelecekte yapılacak katkılardaki azalışlar şeklinde ortaya çıkan ekonomik yararların bugünkü değerini elde etmeye yönelik yasal bir hakkı olmadığından ötürü, bilançosunda muhasebeleştiği bir varlık bulunmamaktadır.

Ayrıca Banka yönetimi, yukarıda belirtilen çerçevede yapılacak devir sırasında ve sonrasında oluşabilecek olası yükümlülük tutarının Tekaüt Sandığı'nın varlıklarıyla karşılanabilecek düzeyde olacağını ve Banka'ya herhangi bir ilave yük getirmeyeceğini öngörmektedir.

Tekaüt Sandığı'nın SGK'ya devri sırasında oluşacak yükümlülüğü Yeni Kanun hükümleri çerçevesinde; vakıf senedinde bulunmasına rağmen devir sonrasında SGK tarafından karşılanmayacak sosyal haklar ve ödemelere ilişkin yükümlülüğü ise TMS 19 hükümlerine uygun olarak aktüer siciline kayıtlı bir aktüer tarafından hesaplanmıştır. Bu çerçevede, Grup'un SGK'ya devredilecek faydalarına ilişkin bilanço tarihi itibarıyla yükümlülüğü SGK'ya devir sırasında yapılması gereken tahmini ödeme tutarı olup, bu tutarın ölçümünde kullanılan aktüeryal parametreler ve sonuçlar, Yeni Kanun'un SGK'ya devredilecek emeklilik ve sağlık faydalarına ilişkin hükümlerini (%9,80 teknik faiz oranı, vb.) yansıtmaktadır. İlgili Aktüer Raporu'na göre Tekaüt Sandığı'nın fazlası 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla 6.195 TL'dir (31 Aralık 2017: 207.041 TL).

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Toplam Yükümlülükler	(5.784.979)	(4.979.328)
Gelecekteki katkılarının peşin değeri	4.163.438	3.817.272
Sosyal Güvenlik Kurumu'na Toplam Devir Yükümlülüğü	(1.621.541)	(1.162.056)
Geçmiş hizmet yükümlülüğü	(167.755)	(182.305)
Sosyal Güvenlik Kurumu'na Devir ve İlave Yükümlülükler	(1.789.296)	(1.344.361)
Varlıkların piyasa değeri	1.795.491	1.551.402
Varlıklar sonrası sandık fazlası	6.195	207.041

SGK'ya devredilecek çalışma dönemi sonrasında sağlanan sağlık faydalarının tutarı, devre esas sağlık yükümlülükleri ile sağlık primlerinin iskontolanmış net bugünkü değeri üzerinden hesaplanmıştır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.19 Çalışanlara sağlanan faydalar (devamı)

Emeklilik hakları (devamı)

Kullanılan temel aktüeryal varsayımlar aşağıdaki gibidir:

İskonto oranı	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
- SGK'ya devredilecek emeklilik faydaları	%9,80	%9,80
- SGK'ya devredilecek çalışma dönemi sonrasında sağlanan sağlık faydaları	%9,80	%9,80
- Devredilmeyecek diğer faydalar	%5,73	%4,21

Erkekler için 60, kadınlar için 58 yaşında emekli olan bir kişinin dikkate alınan ortalama yaşam beklentisi istatistikî verilere dayanan mortalite tablosuna göre belirlenmiş olup erkekler için 17, kadınlar için 23 yıldır.

Sandık varlıklarının gerçeğe uygun değerinin hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

Ölüm oranı	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Önceki dönem sonu	1.551.402	1.394.112
Sandık varlıklarının gerçek getirisi	338.869	238.028
İşveren katkı payları	232.880	204.575
Çalışanların katkı payları	199.473	174.371
Ödenen tazminatlar	(527.133)	(459.684)
Dönem Sonu	1.795.491	1.551.402

Sandık varlıklarının dağılımı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018		31 Aralık 2017	
Banka plasmanları	1.160.797	%65	977.331	%63
Maddi duran varlıklar	17.975	%1	18.242	%1
Menkul kıymetler ve hisse senetleri	358.510	%20	397.520	%26
Diğer	258.209	%14	158.309	%10
Dönem Sonu	1.795.491	%100	1.551.402	%100

Kıdem tazminatı karşılığı

Kıdem tazminatı karşılığı, Grup'un, personelin Türk İş Kanunu uyarınca emekliye ayrılması veya en az bir yıllık hizmeti tamamlayarak iş ilişkisinin kesilmesi, askerlik hizmeti için çağırılması veya vefatı durumunda doğacak gelecekteki olası yükümlülüklerinin tahmini toplam karşılığının bilanço tarihindeki indirgenmiş değerini ifade eder (Dipnot 19). Tüm aktüeryal kayıp ve kazanç özkaynaklar altında muhasebeleştirilmiştir.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.20 Karşılıklar, koşullu varlık ve yükümlülükler

Karşılıklar, Grup’un bilanço tarihi itibarıyla mevcut bulunan ve geçmişten kaynaklanan yasal veya yapısal bir yükümlülüğün bulunması, yükümlülüğü yerine getirmek için ekonomik fayda sağlayan kaynakların çıkışının gerçekleşme olasılığının olması ve yükümlülük tutarı konusunda güvenilir bir tahminin yapılabilirdiği durumlarda muhasebeleştirilmektedir.

Geçmiş olaylardan kaynaklanan ve mevcudiyeti işletmenin tam olarak kontrolünde bulunmayan gelecekteki bir veya daha fazla kesin olmayan olayın gerçekleşip gerçekleşmemesi ile teyit edilebilmesi mümkün yükümlülükler finansal tablolara dahil edilmemekte ve şarta bağlı yükümlülükler olarak değerlendirilmektedir.

Şarta bağlı varlıklar, genellikle, ekonomik yararların işletmeye girişi olasılığını doğuran, planlanmamış veya diğer beklenmeyen olaylardan oluşmaktadır. Şarta bağlı varlıkların finansal tablolarda gösterilmeleri, hiçbir zaman elde edilemeyecek bir gelirin muhasebeleştirilmesi sonucunu doğurabileceğinden, sözü edilen varlıklar finansal tablolarda yer almamaktadır. Şarta bağlı varlıklar, ekonomik faydaların işletmeye girişleri olası ise finansal tablo dipnotlarında açıklanmaktadır. Şarta bağlı varlıklar ilgili gelişmelerin finansal tablolarda doğru olarak yansıtılmalarını teminen sürekli olarak değerlendirmeye tabi tutulur. Ekonomik faydanın Grup’a girmesinin neredeyse kesin hale gelmesi durumunda ilgili varlık ve buna ilişkin gelir, değişikliğin olduğu dönemin finansal tablolarına yansıtılır.

Zarara sebebiyet verecek sözleşmelerden kaynaklanan mevcut yükümlülükler, karşılık olarak hesaplanır ve muhasebeleştirilir. Grup’un, sözleşmeye bağlı yükümlülüklerini yerine getirmek için katlanılacak kaçınılmaz maliyetlerin bahse konu sözleşmeye ilişkin olarak elde edilmesi beklenen ekonomik faydaları aşan sözleşmesinin bulunması halinde, zarara sebebiyet verecek sözleşmenin var olduğu kabul edilir.

2.3.21 Devlet teşvik ve yardımları

Grup, araştırma ve geliştirme projeleri (“AR-GE”) ile ilgili olarak söz konusu projelerin belirli ölçütleri sağlaması şartıyla, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (“TÜBİTAK”) ile Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu’nun 98/10 sayılı AR-GE Yardımları İlişkin Tebliği’i kapsamında TÜBİTAK Teknoloji İzleme ve Değerlendirme Başkanlığı’nın değerlendirmesine bağlı olmak üzere AR-GE teşviklerinden yararlanabilmektedir.

İlgili devlet teşvikleri, elde edilmesi için gerekli şartların işletme tarafından yerine getirileceğine ve yardımın işletme tarafından elde edileceğine dair makul bir güvence oluştuğunda finansal tablolara alınır.

Devlet teşvikleri karşılanması amaçlanan maliyetlerle ilişkilendirilmek için ilgili dönem boyunca sistematik olarak kar veya zarar tablosuna alınır. Buna göre, devlet teşvikleri ilgili giderlerin finansal tablolara alındığı döneme tekabül eden devlet teşvikleri, söz konusu giderlerle aynı dönemde kar veya zarar tablosuna alınır. Amortismanı tabi varlıklara ilişkin temin edilen devlet teşvikleri, ilgili varlıkların elde etme maliyetinden düşülerek muhasebeleştirilir.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.22 Sigorta teknik karşılıkları

Kazanılmamış primler karşılığı

Kazanılmamış primler karşılığı, nakliyat branşı primleri ile 14 Haziran 2007 tarihinden önce üretilen deprem primleri hariç olmak üzere, bilanço tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan tüm poliçeler için tahakkuk etmiş primlerin gün esasına göre takip eden döneme sarkan kısmı olarak hesaplanmıştır. Gün esasına göre takip eden döneme sarkan kısım hesap edilirken genel uygulamada poliçelerin öğlen 12:00'de başlayıp yine öğlen 12:00'de sona erdiği varsayılmıştır. 7 Ağustos 2007 tarih ve 26606 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına ve Bu Karşılıkların Yatırılacağı Varlıklara İlişkin Yönetmelik" ("Teknik Karşılıklar Yönetmeliği") uyarınca düzenlenen poliçelerin kazanılmamış primler karşılığı ile bu karşılığın reasürans payı, yürürlükte bulunan sigorta sözleşmeleri için tahakkuk etmiş primler ile reasürörlere devredilen primlerin herhangi bir komisyon veya diğer bir indirim yapılmaksızın brüt olarak gün esasına göre ertesi hesap dönemi veya hesap dönemlerine sarkan kısmı olarak hesaplanmış ve kayıtlara yansıtılmıştır. Belirli bir bitiş tarihi olmayan emtia nakliyat branşı poliçeleri için son üç ayda yazılan primlerin %50'si kazanılmamış primler karşılığı olarak ayrılmaktadır.

Devam eden riskler karşılığı

Teknik Karşılıklar Yönetmeliği uyarınca 1 Ocak 2008'den itibaren sigorta şirketleri yürürlükte bulunan sigorta sözleşmeleri dolayısıyla ortaya çıkabilecek tazminatların, ilgili sözleşmeler için ayrılmış kazanılmamış primler karşılığından fazla olma ihtimaline karşı, beklenen hasar prim oranını dikkate alarak devam eden riskler karşılığı ayırmakla yükümlüdürler. Beklenen hasar prim oranı, gerçekleşmiş hasarların kazanılmış prime bölünmesi suretiyle bulunur. Branş bazında hesaplanan beklenen hasar prim oranının %95'in üzerinde olması halinde, %95'i aşan oranın net kazanılmamış primler karşılığı ile çarpılması sonucunda bulunan tutar, net devam eden riskler karşılığı, %95'i aşan oranın brüt kazanılmamış primler karşılığı ile çarpılması sonucunda bulunan tutar brüt devam eden riskler karşılığı olarak hesaplanır. Brüt tutar ile net tutar arasındaki fark ise reasürör payı olarak dikkate alınır. 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla yapılan devam eden riskler karşılığı hesaplaması için belirlenen beklenen hasar prim oranının tespitinde kullanılan açılış muallak hasar karşılığı tutarı cari dönem ile tutarlı bir şekilde yeniden belirlenmiştir.

Muallak hasar ve tazminat karşılığı

Grup sigorta şirketleri, tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak daha önceki hesap dönemlerinde veya cari hesap döneminde fiilen ödenmemiş tazminat bedelleri veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedelleri ile gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş tazminat bedelleri için muallak tazminat karşılığı ayırmaktadır. Hesap dönemlerinden önce meydana gelmiş ancak bu tarihlerden sonra ihbar edilmiş tazminatlar, gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş tazminat bedelleri (IBNR) olarak kabul edilmektedir.

28 Temmuz 2010 tarih ve 27655 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına ve Bu Karşılıkların Yatırılacağı Varlıklara İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ve 5 Aralık 2014 tarih ve 2014/16 sayılı "Muallak Tazminat Karşılığına İlişkin Genelge" uyarınca, aktüeryal zincirleme merdiven metodları ("AZMM") kullanılarak Şirketin Raporlanmamış Muallak Tazminat Karşılıkları (IBNR) hesaplanmıştır.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.22 Sigorta teknik karşılıkları (devamı)

Hayat kar payı ve matematik karşılıkları

Hayat branşı matematik karşılığı, aktüeryal matematik karşılıkları (Hazine Müsteşarlığı tarafından onaylı tarifeler ile belirlenmiş teknik faiz oranı kadar asgari gelir garantisi bulunan ve bir yıldan uzun süreli risk teminatı içeren) ve kar payı karşılıklarından oluşmakta olup, Şirket’in hayat sigortası branşında sigortalılara yükümlülüklerini göstermektedir.

Hayat matematik karşılıkları, hayat branşı ile iştigal eden sigorta şirketlerinin gelecekte vadesi geldiği zaman ödemeyi garanti ettikleri tazminatlar için ayırdıkları karşılıktır. Sigortacılık Kanun’na göre Grup’un hayat branşında akdedilen hayat sigorta sözleşmeleri uyarınca tahsil edilen safi primlerden idare ve tahsil masrafları, ölüm (mortalite) risk primi ve komisyonlarının indirilmesi sonucu kalan tutar hayat matematik karşılığı olarak ayrılmaktadır. Matematik karşılıklarının hesaplanması yurtdışında hazırlanan ölüm istatistikleri dikkate alınarak Türk Sigorta şirketleri için geçerli olan cari tablolar kullanılarak yapılmaktadır. Bu karşılıkların yatırımlara dönüşmesi sonucu elde edilen gelirler için kar payı karşılığı ayrılmaktadır.

2.3.23 Hasılat

Bankacılık

Tüm faiz haddine sahip finansal varlıklar ile ilgili faiz gelir ve giderleri, yönetimin tahmini ve yorumu doğrultusunda tahsilatın şüpheli hale geldiği duruma kadar, tahakkuk esasına göre kar veya zarar tablosu ile ilişkilendirilir. Faiz geliri sabit getirili menkul kıymetlerin kupon ödemelerini ve hazine bonolarının tahakkuk eden faiz getirilerini içermektedir (Dipnot 4.f.i).

Faiz gelir ve giderleri etkin faiz yöntemi uygulanarak muhasebeleştirilmektedir.

Tahsil edildikleri dönemde gelir kaydedilen bazı bankacılık işlemleriyle ilgili ücret gelirleri haricindeki ücret ve komisyon gelirleri ve giderleri ücret ve komisyon niteliğine göre tahakkuk esasına veya “Etkin faiz (İç verim) oranı yöntemi”ne göre muhasebeleştirilmektedir. Sözleşmeler yoluyla sağlanan ya da üçüncü bir gerçek veya tüzel kişi için varlık alımı veya satımı gibi işlemlere ilişkin hizmetler yoluyla sağlanan gelirler tahsil edildiği tarihlerde gelir olarak kaydedilmektedir.

Sigortacılık

Hayat:

Prim gelirleri hayat, sağlık ve ferdi kaza branşlarında dönem içinde tanzim edilmiş poliçelerden iptaller, reasürere verilen primler ve cari rizikolar karşılığının düşülmesinden sonra kalan net tutarı ifade etmektedir (Dipnot 4.f.ii).

Elementer Sigortalar:

Prim gelirleri, dönem içinde tanzim edilen poliçe primlerinden iptaller ve cari rizikolar karşılığının düşülmesinden sonra kalan net tutarı ifade etmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.23 Hasılat (devamı)

Diğer bölümler

Gelirler, teslimatın gerçekleşmesi, gelir tutarının güvenilir şekilde belirlenebilmesi ve işlemle ilgili ekonomik faydaların Grup’a akmasının muhtemel olması üzerine alınan veya alınabilecek bedelin makul değeri üzerinden tahakkuk esasına göre kayıtlara alınır. Net satışlar, malların satış tutarından mal satışlarından iade, indirim, komisyonların ve satış ile ilgili vergilerin düşülmesi suretiyle gösterilmiştir. Grup’un satışlarını vadeli yapması ve vade boyunca faiz almaması veya piyasa faizinin daha altında bir faiz haddini uygulaması ve böylelikle işlemin etkin bir finansman unsuru içeriyor olması durumunda, satışın karşılığının makul değeri, alacakların bugünkü değerine iskonto edilmesi suretiyle bulunur. Alacakların nominal değeri ile bu şekilde bulunan makul değer arasındaki fark, faiz geliri olarak “Etkin faiz (iç verim) oranı yöntemi”ne göre ilgili dönemlere yansıtılır.

2.3.24 Pay başına kazanç

Pay başına kazanç net dönem karından adi hisse senedi sahiplerine isabet eden kısmın dönem içindeki ağırlıklı ortalama adi hisse senedi sayısına bölünmesiyle hesaplanır. Detayları Dipnot 32’te açıklandığı gibi Holding pay başına kazanç hesaplamalarını “Pay Başına Kazanç” (“TMS 33”) uyarınca yapmaktadır.

Konsolide kar veya zarar tablosunda belirtilen pay başına kazanç, net karın, yıl boyunca piyasada bulunan hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama sayısına bölünmesi ile bulunmuştur.

Türkiye’de şirketler, sermayelerini, hissedarlarına geçmiş yıl karlarından dağıttıkları “bedelsiz hisse” yolu ile arttırabilmektedirler. Bu tip “bedelsiz hisse” dağıtımları, pay başına kazanç hesaplamalarında, ihraç edilmiş hisse gibi değerlendirilir. Buna göre, bu hesaplamalarda kullanılan ağırlıklı ortalama hisse sayısı, söz konusu hisse senedi dağıtımlarının geçmişe dönük etkileri de dikkate alınarak bulunur.

2.3.25 Dövizli işlemler

Fonksiyonel para birimi

Fonksiyonel para birimi işletmenin faaliyetlerinin önemli kısmını yürüttüğü para birimi olarak tanımlanmakta ve her bir Grup şirketinin finansal tablo kalemleri söz konusu şirketin fonksiyonel para birimi cinsinde ölçülmektedir. Konsolide finansal tablolar Holding’in fonksiyonel ve sunum para birimi olan Türk Lirası cinsinden sunulmuştur.

Dövizli işlemler ve bakiyeler

Dövizli işlemlerden kaynaklanan gelirler ve zararlar işlemin gerçekleştiği tarihte geçerli olan döviz kuru kullanılarak TL’ye çevrilmiştir. Döviz cinsinden olan parasal varlık ve yükümlülükler bilanço tarihinde geçerli olan döviz kuru kullanılarak TL’ye çevrilmiştir. Döviz cinsinden olan varlık veya yükümlülüklerin çevriminden kaynaklanan kur farkı gelir veya gideri konsolide kar veya zarar tablosunda muhasebeleştirilmiştir.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.25 Dövizli işlemler (devamı)

Yabancı Grup şirketleri

TL dışında başka bir fonksiyonel para biriminden finansal tablolarını hazırlayan Grup şirketlerinin faaliyet sonuçları ilgili yıla ait ortalama kur üzerinden TL'ye çevrilmiştir. Bu Grup şirketlerinin varlık ve yükümlülükleri dönem sonu kuru ile TL'ye çevrilmiştir. Bu Grup şirketlerinin dönem başındaki net varlıklarının TL'ye çevriminden kaynaklanan kur farkları ile ortalama ve dönem sonu kurları arasında oluşan farklar, özkaynakta yabancı para çevrim farkları hesabına dahil edilmiştir.

2.3.26 İşletme birleşmeleri

İşletme satın alımları, satın alım yöntemi kullanılarak, muhasebeleştirilir. Bir işletme birleşmesinde transfer edilen bedel, gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülür; transfer edilen bedel, edinen işletme tarafından transfer edilen varlıkların birleşme tarihindeki gerçeğe uygun değerlerinin, edinen işletme tarafından edinilen işletmenin önceki sahiplerine karşı üstlenilen borçların ve edinen işletme tarafından çıkarılan özkaynak paylarının toplamı olarak hesaplanır. Satın alıma ilişkin maliyetler genellikle oluştukları anda gider olarak muhasebeleştirilir.

Satın alınan tanımlanabilir varlıklar ile üstlenilen yükümlülükler, satın alım tarihinde gerçeğe uygun değerleri üzerinden muhasebeleştirilir. Aşağıda belirtilenler bu şekilde muhasebeleştirilmez:

- Ertelenmiş vergi varlıkları ya da yükümlülükleri veya çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin varlık ya da yükümlülükler, sırasıyla, TMS 12 *Gelir Vergisi* ve TMS 19 *Çalışanlara Sağlanan Faydalar* standartları uyarınca hesaplanarak, muhasebeleştirilir;
- Satın alınan işletmenin hisse bazlı ödeme anlaşmaları ya da Grup'un satın alınan işletmenin hisse bazlı ödeme anlaşmalarının yerine geçmesi amacıyla imzaladığı hisse bazlı ödeme anlaşmaları ile ilişkili yükümlülükler ya da özkaynak araçları, satın alım tarihinde TFRS 2 *Hisse Bazlı Ödeme Anlaşmaları* standardı uyarınca muhasebeleştirilir; ve
- TFRS 5 *Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler* standardı uyarınca satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırılan varlıklar (ya da elden çıkarma grupları) TFRS 5'te belirtilen kurallara göre muhasebeleştirilir.

Şerefiye, satın alım için transfer edilen bedelin, satın alınan işletmedeki varsa kontrol gücü olmayan payların ve, varsa, aşamalı olarak gerçekleşen bir işletme birleşmesinde edinen işletmenin daha önceden elinde bulundurduğu edinilen işletmedeki özkaynak paylarının gerçeğe uygun değeri toplamının, satın alınan işletmenin satın alma tarihinde tanımlanabilen varlıklarının ve üstlenilen tanımlanabilir yükümlülüklerinin net tutarını aşan tutar olarak hesaplanır. Yeniden değerlendirme sonrasında satın alınan işletmenin satın alma tarihinde tanımlanabilen varlıklarının ve üstlenilen tanımlanabilir yükümlülüklerinin net tutarının, devredilen satın alma bedelinin, satın alınan işletmedeki kontrol gücü olmayan payların ve, varsa, satın alma öncesinde satın alınan işletmedeki payların gerçeğe uygun değeri toplamını aşması durumunda, bu tutar pazarlıklı satın almadan kaynaklanan kazanç olarak doğrudan kar/zarar içinde muhasebeleştirilir.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.26 İşletme birleşmeleri (devamı)

Hissedar paylarını temsil eden ve sahiplerine tasfiye durumunda işletmenin net varlıklarının belli bir oranda pay hakkını veren kontrol gücü olmayan paylar, ilk olarak ya gerçeğe uygun değerleri üzerinden ya da satın alınan işletmenin tanımlanabilir net varlıklarının kontrol gücü olmayan paylar oranında muhasebeleştirilen tutarları üzerinden ölçülür. Ölçüm esası, her bir işleme göre belirlenir. Diğer kontrol gücü olmayan pay türleri gerçeğe uygun değere göre ya da, uygulanabilir olduğu durumlarda, bir başka TFRS standardında belirtilen yöntemler uyarınca ölçülür.

Bir işletme birleşmesinde Grup tarafından transfer edilen bedelin, koşullu bedeli de içerdiği durumlarda, koşullu bedel satın alım tarihindeki gerçeğe uygun değer üzerinden ölçülür ve işletme birleşmesinde transfer edilen bedele dahil edilir. Ölçme dönemi içerisinde ortaya çıkan ek bilgilerin sonucunda koşullu bedelin gerçeğe uygun değerinde düzeltme yapılması gerekiyorsa, bu düzeltme şerefiyeden geçmişe dönük olarak düzeltilir. Ölçme dönemi, birleşme tarihinden sonraki, edinen işletmenin işletme birleşmesinde muhasebeleştirdiği geçici tutarları düzeltbildiği dönemdir. Bu dönem satın alım tarihinden itibaren 1 yıldan fazla olamaz.

Ölçme dönemi düzeltmeleri olarak nitelendirilmeyen koşullu bedelin gerçeğe uygun değerindeki değişiklikler için uygulanan sonraki muhasebeleştirme işlemleri, koşullu bedel için yapılan sınıflandırma şekline göre değişir. Özkaynak olarak sınıflandırılmış koşullu bedel yeniden ölçülmez ve buna ilişkin sonradan yapılan ödeme, özkaynak içerisinde muhasebeleştirilir. Varlık ya da borç olarak sınıflandırılan koşullu bedelin Finansal araç niteliğinde olması ve TFRS 9 *Finansal Araçlar*: standardı kapsamında bulunması durumunda, söz konusu koşullu bedel gerçeğe uygun değerinden ölçülür ve değişiklikten kaynaklanan kazanç ya da kayıp, kâr veya zararda ya da diğer kapsamlı gelirden muhasebeleştirilir. TFRS 9 kapsamında olmayanlar ise, TMS 37 *Karşılıklar* uyarınca muhasebeleştirilir.

Aşamalı olarak gerçekleşen bir işletme birleşmesinde Grup’un satın alınan işletmede önceden sahip olduğu özkaynak payı gerçeğe uygun değere getirmek için satın alım tarihinde (yani Grup’un kontrolü ele aldığı tarihte) yeniden ölçülür ve, varsa, ortaya çıkan kazanç/zarar kar/zarar içinde muhasebeleştirilir. Satın alım tarihi öncesinde diğer kapsamlı gelir içinde muhasebeleştirilen satın alınan işletmenin payından kaynaklanan tutarlar, söz konusu payların elden çıkarıldığı varsayımı altında kar/zarara aktarılır.

İşletme birleşmesi ile ilgili satın alma muhasebesinin birleşmenin gerçekleştiği raporlama tarihinin sonunda tamamlanamadığı durumlarda, Grup muhasebeleştirme işleminin tamamlanamadığı kalemler için geçici tutarlar raporlar. Bu geçici raporlanan tutarlar, ölçüm döneminde düzeltilir ya da satın alım tarihinde muhasebeleştirilen tutarlar üzerinde etkisi olabilecek ve bu tarihte ortaya çıkan olaylar ve durumlar ile ilgili olarak elde edilen yeni bilgileri yansıtmak amacıyla fazladan varlık veya yükümlülük muhasebeleştirilir.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.26 İşletme birleşmeleri (devamı)

Kontrol gücü olmayan pay sahipleri ile yapılan kısmi hisse alış - satış işlemleri

Grup, kontrol gücü olmayan pay sahipleri ile gerçekleştirdiği hali hazırda kontrol etmekte olduğu ortaklıklara ait hisselerin alış ve satış işlemlerini Grup'un özkaynak sahipleri arasındaki işlemler olarak değerlendirmektedir. Buna bağlı olarak, kontrol gücü olmayan paylardan ilave hisse alış işlemlerinde, elde etme maliyeti ile ortaklığın satın alınan payı nispetindeki net varlıklarının kayıtlı değeri arasındaki fark özkaynak içerisinde muhasebeleştirilir. Kontrol gücü olmayan pay sahiplerine hisse satış işlemlerinde ise, satış bedeli ile ortaklığın satılan payı nispetindeki net varlıklarının kayıtlı değeri arasındaki fark sonucu oluşan kayıp veya kazançlar SPK tarafından zorunlu kılınan şablonda özkaynak kalemleri içerisinde bu işlemler sonucunda oluşan kayıp veya kazançlar için ayrı bir başlık olmaması sebebiyle geçmiş yıllar karları hesabı altında özkaynakta muhasebeleştirilir.

2.3.27 Finansal bilgilerin bölümlere göre raporlanması

Endüstriyel bölümler, belirli bir mal veya hizmeti ya da birbirleriyle ilişkili mal veya hizmet grubunu sağlama veya risk ve fayda açısından Grup'un diğer bölümlerinden farklı özellikler taşıma anlamında Grup'un diğer bölümlerinden farklı özelliklere sahip bölümlerdir. Coğrafi bölümler, Grup'un, belirli bir ekonomik çevrede mal veya hizmet temin eden ve risk ve fayda açısından başka bir ekonomik çevre içerisinde faaliyet gösteren diğer bölümlerden farklı özelliklere sahip bölümlerdir.

Raporlanabilir bölüm, bölüm bilgileri açıklanması zorunlu olan bir endüstriyel bölüm veya coğrafi bölümdür. Bir endüstriyel bölümün veya coğrafi bölümün raporlanabilir bölüm olarak belirlenebilmesi için gereklilik; bölüm hasılatının büyük bir çoğunluğunun grup dışı müşterilere yapılan satışlardan kazanılması ve grup dışı müşterilere yapılan satışlardan ve diğer bölümler ile gerçekleştirilen işlemlerden elde edilen bölüm hasılatının, tüm bölümlere ilişkin iç ve dış toplam hasılatın en az %10'unu oluşturması veya kar veya zararla sonuçlanan bölüm sonucunun, kar elde eden bölümlerin toplam sonuçları ile zarar eden bölümlerin toplam sonuçlarının mutlak anlamda büyük olanının en az %10'una isabet etmesi veya bölüm varlıklarının, tüm bölümlerin toplam varlıklarının en az %10'unu oluşturmasıdır.

Grup, faaliyet bölümlerini, karar almaya yetkili merciye TFRS baz alınmış ve belli sınıflandırmalar yapılmış iç raporlamada sunulan bölümlemelerle tutarlı olacak şekilde belirlemiştir. İç raporlamalara göre Grup'un risk ve fayda oranlarının özellikle ürettiği mal ve hizmetlerdeki farklılıklardan etkilenmesi sebebiyle, bölüm bilgilerinin raporlanmasına yönelik olarak endüstriyel bölümler belirlenmiştir. Coğrafi bölümler bazındaki bilgiler, Grup'un faaliyetlerinin, konsolide finansal tablolar genelinde ve parasal önemlilik kavramında, Türkiye dışındaki coğrafi bölümler açısından raporlanabilir bölüm özelliği göstermediğinden, ekli konsolide finansal tablolarda ayrıca yer verilmemiştir.

Faaliyet bölümleri raporlaması işletmenin faaliyetlere ilişkin karar almaya yetkili merciiine yapılan raporlamayla yeknesaklığı sağlayacak biçimde düzenlenmiştir. İşletmenin faaliyetlere ilişkin karar almaya yetkili mercii bölüme tahsis edilecek kaynaklara ilişkin kararların alınmasından ve bölümün performansının değerlendirilmesinden sorumludur.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

2.3.28 Finansal kiralamalar

a) Grup - kiracı olarak

Finansal kiralama

Grup’un esas olarak mülkiyetin tüm risk ve ödülleri üstüne aldığı maddi duran varlık kiralaması, finansal kiralama şeklinde sınıflandırılır. Finansal kiralamalar, kiralama döneminin başlangıcında finansal kiralama konusu sabit kıymetin rayiç değeri ile kira ödemelerinin bugünkü değerinden düşük olanını esas almak suretiyle maddi duran varlıklara dahil etmektedir. Kiralamadan doğan finansman maliyetleri kiralama süresi boyunca sabit bir faiz oranı oluşturacak şekilde kira dönemine yayılmaktadır. Ayrıca, finansal kiralama konusu sabit kıymetler faydalı ömürleri esas alınmak suretiyle amortismanla tabi tutulmaktadır. Finansal kiralama konusu sabit kıymetlerin değerinde bir azalma tespit edilirse değer düşüklüğü karşılığı ayrılır. Finansal kiralama borçları ile ilgili faiz ve kur farkı giderleri konsolide gelir tablosuna yansıtılmaktadır. Kira ödemeleri finansal kiralama borçlarından düşülür.

Faaliyet kiralaması

Mülkiyete ait risk ve ödülleri önemli bir kısmının kiralayana ait olduğu kiralama işlemi, faaliyet kiralaması olarak sınıflandırılır. Faaliyet kiralaları olarak (kiralayandan alınan teşvikler düşüldükten sonra) yapılan ödemeler, kira dönemi boyunca doğrusal yöntem ile konsolide gelir tablosuna gider olarak kaydedilir.

b) Grup - kiralayan olarak

Faaliyet kiralaması

Faaliyet kiralamasında, kiralanan varlıklar, konsolide bilançoda yatırım amaçlı gayrimenkuller, maddi duran varlıklar veya diğer dönen varlıklar altında sınıflandırılır ve elde edilen kira gelirleri kiralama dönemi süresince, eşit tutarlarda konsolide gelir tablosuna yansıtılır. Kira geliri kira dönemi boyunca doğrusal yöntem ile konsolide gelir tablosuna yansıtılmaktadır.

2.4 Önemli Muhasebe Tahmin ve Varsayımları

Konsolide finansal tabloların Türkiye Finansal Raporlama Standartları’na göre hazırlanmasında Grup yönetiminin, raporlanan varlık ve yükümlülük tutarlarını etkileyecek, bilanço tarihi itibarı ile oluşması muhtemel yükümlülük ve taahhütleri ve raporlama dönemi itibarıyla gelir ve gider tutarlarını belirleyen varsayımlar ve tahminler yapması gerekmektedir. Bu tahmin ve varsayımlar Grup yönetiminin mevcut olaylar ve işlemlere ilişkin en iyi bilgilerine dayanmasına rağmen fiili sonuçlar ile farklılık gösterebilir. Tahminler düzenli olarak gözden geçirilmekte, gerekli düzeltmeler yapılmakta ve gerçekleştirikleri dönem kar veya zarar tablosunda yansıtılmaktadırlar. Muhasebe tahminlerindeki değişiklikler, yalnızca bir döneme ilişkin ise, değişikliğin yapıldığı cari dönemde, gelecek dönemlere ilişkin ise, hem değişikliğin yapıldığı dönemde hem de gelecek dönemde, ileriye yönelik olarak, net dönem karı veya zararının belirlenmesinde dikkate alınacak şekilde finansal tablolara yansıtılır.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 2 – KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (Devamı)

2.4 Önemli Muhasebe Tahmin ve Varsayımları (devamı)

a) Şerefiye

İştirak edinimi ile ortaya çıkan şerefiye ödenen bedelin, edinilen işletmedeki net tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve koşullu yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerinin oranı ve edinilen işletmedeki kontrol gücü olmayan pay tutarını aşan kısmıdır.

Şerefiye dağıtımı, şerefiyenin olduğu işletme birleşmesinden fayda sağlaması beklenen nakit üreten birimlere veya nakit üreten birim gruplarına yapılır. Şerefiyenin dağıtıldığı her birim veya birim grubu işletme içi yönetsel amaçlarla, şerefiyenin izlendiği işletmenin en küçük varlık grubudur. Şerefiyedeki değer düşüklüğü gözden geçirmeleri yılda bir kez veya olay veya şartlardaki değişikliklerin değer düşüklüğü ihtimalini işaret ettiği durumlarda daha sık yapılmaktadır. Şerefiyenin defter değeri kullanım değeri ve elden çıkarma maliyetleri düşülmüş gerçeğe uygun değerinin büyük olanı olan geri kazanılabilir değer ile karşılaştırılır. Herhangi bir değer düşüklüğü durumunda zarar derhal muhasebeleştirilir ve takip eden dönemlerde iptal edilmez.

Grup, kendisinin yada bağlı ortaklıklarının farklı sektörlerde yapmış olduğu satın alımlardan kaynaklı çeşitli şerefiye bakiyeleri muhasebeleştirmiştir. Değer düşüklüğü testleri nakit üreten birimler için geri kazanılabilir değer kullanım değeri hesaplamalarına göre tespit edilmiştir. Kullanım değeri, birimin sürekli kullanımından elde edilmesi beklenen nakit akışlarının iskonto edilmesi suretiyle hesaplanmıştır. Şerefiye değer düşüklüğü testleri belli yıllara ait projeksiyonlar üzerinden yapılmıştır.

b) Sandık

Banka'nın Tekaüt Sandığı Vakfı ("Sandık") 506 Sayılı Kanunun Geçici 20. maddesi çerçevesinde kurulmuş bir sandık olup SGK'ya devredilecek sandıklar kapsamına girmektedir. Devir tarihini belirlemede Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır. Sandığın toplam yükümlülükleri, devredilecek faydalar ve Sandığın sorumluluğunda kalacak ilave faydalar için ayrı ayrı yöntem ve varsayımlar kullanılarak hesaplanmaktadır. Emekli Sandığı yükümlülüklerinin değerlemeleri uygun varsayımların seçiminde, önemli yargı ve teknik uzmanlık gerektirir. Banka yönetimi söz konusu değerlemelerin yapılması amacıyla harici bir aktüerya firmasının hizmetlerinden faydalanmaktadır.

c) Ertelenmiş vergi

Grup, vergiye esas yasal finansal tabloları ile TFRS'ye göre hazırlanmış finansal tabloları arasındaki farklılıklardan kaynaklanan geçici zamanlama farkları için ertelenmiş vergi varlığı ve yükümlülüğü muhasebeleştirmektedir. Grup'un bağlı ortaklıklarının gelecekte oluşacak karlardan indirilebilecek kullanılmamış mali zararları ve diğer indirilebilir geçici farklardan oluşan ertelenmiş vergi varlıkları bulunmaktadır. Ertelenmiş vergi varlıklarının kısmen ya da tamamen geri kazanılabilir tutarı mevcut koşullar altında tahmin edilmiştir. Değerlendirme sırasında, gelecekteki kar projeksiyonları, cari dönemlerde oluşan zararlar, kullanılmamış zararların ve diğer vergi varlıklarının son kullanılabileceği tarihler ve gerektiğinde kullanılabilecek vergi planlama stratejileri göz önünde bulundurulmuştur. Elde edilen veriler ışığında, Grup'un gelecekte elde edilecek vergiye tabi kar ertelenmiş vergi varlıklarının tamamını karşılamaya yetmiyorsa, ertelenmiş vergi varlığının tamamı ve bir kısmına karşılık ayrılır.

d) Türev araçların ve diğer finansal araçların gerçeğe uygun değerleri

Grup, aktif bir piyasası olmayan finansal araçların gerçeğe uygun değerlerini piyasa verilerinden yararlanarak muvazaasız benzer işlemlerin kullanılması, benzer enstrümanların gerçeğe uygun değerlerinin referans alınması ve indirgenmiş nakit akım analizlerini kullanarak hesaplamaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 3 - İŞLETME BİRLEŞMELERİ

1 Ocak 2018 - 31 Aralık 2018 dönemi içinde gerçekleşen alımlar

Grup'un bağlı ortaklıklarından Kordsa'nın %100 bağlı ortaklığı konumunda olan ve Amerika'da mukim Kordsa Inc., 13 Temmuz 2018 tarihinde ticari havacılık sektörüne ileri kompozit malzemeler sağlayan Fabric Development, Inc. ("FDI") ve Textile Products, Inc. ("TPI") unvanlı tamamı Piyush A.Shah ve Abantika P.Shah'a ait iki ayrı şahıs şirketinin satın alınma işlemini tamamlamıştır. FDI paylarının tamamını toplam satın alma bedeli olan 40.587.000 tam ABD Doları'nı nakden ve peşin ödeyerek, TPI paylarının ise tamamını toplam satın alma bedeli olan 49.271.000 tam ABD Doları'nı nakden ve peşin ödeyerek gerçekleştirmiştir. Satın alma işlemine paralel olarak Kordsa, Kordsa Inc.'e 65 milyon ABD Doları tutarında sermaye artışı gerçekleştirmiştir.

Kordsa'nın %100 bağlı ortaklığı konumunda olan ve Amerika'da mukim Kordsa Inc., 1 Ekim 2018 tarihinde ticari havacılık sektörüne ileri kompozit malzemeler sağlayan "Advanced Honeycomb Technologies Corporation" ünvanlı tamamı Richard Greven, Monnie Greven, Walsh Family Trust of 1981 ve Richard A. Greven, Jr. 'a ait şahıs şirketini 3.180.872 tam ABD Doları karşılığında satın almıştır.

TFRS 3 İşletme Birleşmeleri ("TFRS 3") standardı uyarınca, satın alma yöntemi kullanılarak muhasebeleştirme yapmak için gerekli olan tanımlanabilir varlık, yükümlülükler ve şarta bağlı yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerini belirleme çalışması ile bu çalışma neticesinde satın alım bedelinin maddi ve maddi olmayan duran varlıklara dağıtılmasına yönelik çalışma ("Satın alma maliyetinin dağıtılması çalışması") bağımsız bir değerlendirme kuruluşu olan Houlihan Lokey Financial Advisors, Inc. tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda rapor dönemi itibarıyla ilgili şirketlerin tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şarta bağlı yükümlülüklerinin gerçeğe uygun değerleri TFRS'ye göre hazırlanmış finansal tabloları düzenlenerek konsolide finansal tablolara yansıtılmıştır.

Satın alım tarihindeki, satın alma bedeli ve kayıtlara alınan varlıklar ve yükümlülükler:

	FDI	TPI	AHT	Toplam
Satın alınan tanımlanabilir varlıklar ve yükümlülükler (Tam TL)	Gerçeğe Uygun Değer	Gerçeğe Uygun Değer	Gerçeğe Uygun Değer	Gerçeğe Uygun Değer
Nakit ve nakit benzeri değerler	6.373.688	7.402.016	-	13.775.704
Ticari alacaklar	16.870.387	31.771.430	1.299.873	49.941.690
Stoklar	28.972.634	34.584.778	1.809.040	65.366.452
Peşin ödenmiş giderler	383.197	407.450	-	790.647
Diğer dönen varlıklar	1.949.941	-	706.844	2.656.785
Maddi duran varlıklar	6.781.139	6.553.161	1.042.295	14.376.595
Diğer uzun vadeli varlıklar	48.506	48.506	101.833	198.845
Ticari borçlar	(3.739.813)	(23.952.263)	-	(27.692.076)
Ertelenmiş gelirler	-	(1.532.790)	-	(1.532.790)
Diğer kısa vadeli yükümlülükler	(2.711.590)	(904.889)	(1.587.403)	(5.203.882)
Diğer maddi olmayan duran varlıklar	94.101.640	122.235.120	7.787.260	224.124.020
Toplam tanımlanabilir net varlıklar	149.029.729	176.612.519	11.159.742	336.801.990

Satın alma bedelinin (488.238.894 Tam TL) tamamı ödenmiştir. Satın alma işlemi sonucunda iktisap edilen tanımlanabilir varlıkların, yükümlülüklerin ve şarta bağlı yükümlülüklerin makul değerinin satın alma bedeli aşan 115.525.559 Tam TL tutarındaki bölümü bilançoda şerefiye olarak kaydedilmiştir. Satın alınan Şirketlerin yüksek kaliteli kompozit üretimi sunan güçlü şirketler olarak pazarda konumlanması ve Grup'un Bağlı Ortaklığı olan Kordsa'nın kompozit sektöründeki büyüme hedeflerine bu şirketin değer katacak olması şerefiyeye temel oluşturmuştur.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 3 - İŞLETME BİRLEŞMELERİ

1 Ocak 2018 - 31 Aralık 2018 dönemi içinde gerçekleşen alımlar (Devamı)

Bu işleme ilişkin 31 Aralık tarihinde sona eren yıllara ait şerefiye hareket tablosu aşağıdaki gibidir;

	31 Aralık 2018
(Tam TL)	
Yıl içindeki iktisaplar	336.462.914
FDI	140.851.275
TPI	183.250.699
AHT	12.360.940
Maddi ve maddi olmayan varlıklara transferler	(220.937.355)
FDI	(93.380.930)
TPI	(121.298.940)
AHT	(6.257.485)
Şerefiye (Dipnot 16)	115.525.559

1 Ocak 2017 - 31 Aralık 2017 dönemi içinde gerçekleşen alımlar

Bulunmamaktadır.

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA

Holding üst yönetimi, faaliyet bölümlerinin performanslarını FAVÖK (Faiz, vergi, esas faaliyetlerden diğer gelir ve giderler kapsamındaki faiz, kur ve vade farkı gelir/giderleri, amortisman ve itfa payları öncesi kar) ile takip etmektedir. Grup yönetimi bölümlere göre raporlamanın gerekliliklerine ek olarak bazı finansal tablo okuyucularının yaptığı analizlerde bu verileri kullanabileceğinden yola çıkarak bölümlere göre raporlama dipnotlarında bu bilgiye yer vermiştir.

a) Grup dışından sağlanan gelirler (Konsolide):

	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
Bankacılık	38.027.550	27.296.414
Sanayi	5.768.365	4.317.140
Perakende	8.665.651	7.926.799
Çimento	1.703.150	1.490.574
Diğer	123.171	105.338
Toplam (*)	54.287.887	41.136.265

(*) Konsolide kar veya zarar tablosundaki gelir kalemine ilişkin dağılımı ifade etmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

b) Bölüm varlıkları (Konsolide):

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Bankacılık	352.550.041	337.538.775
Sanayi	6.859.211	4.816.631
Perakende	3.526.148	4.083.814
Çimento	3.269.258	3.042.382
Diğer	3.694.905	2.600.516
Bölüm varlıkları	369.899.563	352.082.118
Satış amacıyla elde tutulan varlıklar	14.220	21.181
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar (Dipnot 12)	6.756.459	6.439.214
Bölümlerle ilişkilendirilmeyen varlıklar	(623.106)	(955.871)
Eksi: bölümler arası düzeltmeler ve sınıflandırmalar	(4.360.865)	(3.451.891)
Konsolide finansal tablolara göre toplam varlıklar	371.686.271	354.134.751

c) Bölüm yükümlülükleri (Konsolide):

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Bankacılık	310.344.568	297.938.890
Sanayi	4.117.957	2.562.011
Perakende	3.514.724	3.996.900
Çimento	2.051.464	1.834.398
Diğer	213.635	195.468
Bölüm yükümlülükleri	320.242.348	306.527.667
Satış amacıyla elde tutulan varlıklar ile ilişkilendirilen yükümlülükler	4.274	5.262
Bölümlerle ilişkilendirilmeyen yükümlülükler	(597.547)	(946.791)
Eksi: bölümler arası düzeltmeler ve sınıflandırmalar	(4.358.600)	(3.449.326)
Konsolide finansal tablolara göre toplam yükümlülükler	315.290.475	302.136.812

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARI İLE KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

d) Bölümler bazında ana bilanço kalemleri:

i) Bankacılık:

	Kombine(*) 31 Aralık 2018	Konsolide(**) 31 Aralık 2018	Kombine(*) 31 Aralık 2017	Konsolide(**) 31 Aralık 2017
Nakit ve nakit benzerleri	23.184.134	23.184.134	13.881.582	13.881.582
Finansal yatırımlar	56.787.861	56.787.861	61.764.823	61.764.823
Türev araçlar	22.605.903	22.605.903	9.452.332	9.452.332
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası hesabı	26.433.745	26.433.745	33.055.479	33.055.479
Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar	213.936.745	213.936.745	212.706.935	212.706.935
Maddi duran varlıklar	1.521.567	1.521.567	973.573	973.573
Maddi olmayan duran varlıklar	646.192	646.192	478.542	478.542
Diğer alacak ve varlıklar	7.433.894	7.433.894	5.225.509	5.225.509
Toplam bölüm varlıkları	352.550.041	352.550.041	337.538.775	337.538.775
Finansal borçlar	61.571.596	61.571.596	51.890.944	51.890.944
Finans sektörü faaliyetlerinden borçlar	223.310.872	223.310.872	230.770.592	230.770.592
Türev araçlar	12.825.003	12.825.003	5.498.740	5.498.740
Diğer borçlar ve yükümlülükler	12.637.097	12.637.097	9.778.614	9.778.614
Toplam bölüm yükümlülükleri	310.344.568	310.344.568	297.938.890	297.938.890

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

Banka'nın işletme faaliyetlerine ilişkin nakit akışları 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla (1.623.409) TL'dir (31 Aralık 2017: 2.204.931 TL).

Banka'nın yatırım faaliyetlerine ilişkin nakit akışları 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla 3.805.272 TL'dir (31 Aralık 2017: (7.319.775) TL).

Banka'nın finansman faaliyetlerine ilişkin nakit akışları 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla (1.483.420) TL'dir (31 Aralık 2017: 4.299.418 TL).

Akbank'ın finansal tabloları üzerinden hesaplanan birikmiş kontrol gücü olmayan payları 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla 25.006.743 TL'dir (31 Aralık 2017: 23.462.932 TL).

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

d) Bölümler bazında ana bilanço kalemleri (devamı):

ii) Sigortacılık:

	Kombine(*) 31 Aralık 2018	Konsolide(**) 31 Aralık 2018	Kombine(*) 31 Aralık 2017	Konsolide(**) 31 Aralık 2017
Nakit ve nakit benzerleri	1.687.939	-	1.941.785	-
Finansal yatırımlar	2.318.944	-	1.068.201	-
Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar	820.924	-	711.505	-
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımlar (Dipnot 12)	-	490.529	-	435.071
Maddi duran varlıklar	54.008	-	45.619	-
Maddi olmayan duran varlıklar	105.201	-	79.147	-
Diğer alacak ve varlıklar	2.741.080	-	2.074.898	-
Toplam bölüm varlıkları	7.728.096	490.529	5.921.155	435.071
Finans sektörü faaliyetlerinden borçlar	6.000.266	-	4.473.101	-
Diğer borçlar ve yükümlülükler	460.419	-	326.724	-
Toplam bölüm yükümlülükleri	6.460.685	-	4.799.825	-

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

Sigortacılık bölümü Aksigorta ve Avivasa şirketlerinin sonuçlarını içermektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

d) Bölümler bazında ana bilanço kalemleri (devamı):

iii) Enerji:

	Kombine(*) 31 Aralık 2018	Konsolide(**) 31 Aralık 2018	Kombine(*) 31 Aralık 2017	Konsolide(**) 31 Aralık 2017
Nakit ve nakit benzerleri	1.650.093	-	208.188	-
Finansal yatırımlar	836	-	836	-
Ticari alacaklar	4.197.534	-	2.685.139	-
Stoklar	297.056	-	217.618	-
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımlar (Dipnot 12)	-	5.116.565	-	4.960.285
Maddi duran varlıklar	10.199.559	-	10.116.942	-
Maddi olmayan duran varlıklar	5.483.176	-	5.715.215	-
Diğer alacak ve varlıklar	14.920.870	-	13.748.493	-
Toplam bölüm varlıkları	36.749.124	5.116.565	32.692.431	4.960.285
Finansal borçlar	16.930.099	-	14.820.651	-
Ticari borçlar	2.822.560	-	1.859.818	-
Diğer borçlar ve yükümlülükler	5.503.553	-	6.091.391	-
Toplam bölüm yükümlülükleri	25.256.212	-	22.771.860	-

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

Enerji bölümü Enerjisa Enerji A.Ş. ve Enerjisa Üretim Santralleri A.Ş. sonuçlarını içermektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARI İLE KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

d) Bölümler bazında ana bilanço kalemleri (devamı):

iv) Sanayi:

	Kombine(*) 31 Aralık 2018	Konsolide(**) 31 Aralık 2018	Kombine(*) 31 Aralık 2017	Konsolide(**) 31 Aralık 2017
Nakit ve nakit benzerleri	510.289	226.141	227.760	33.244
Finansal yatırımlar	107	107	141	141
Ticari alacaklar	2.326.415	1.567.588	2.185.680	1.354.018
Stoklar	2.189.688	1.618.064	1.536.591	1.143.366
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımlar	342.609	744.416	367.944	666.147
Maddi duran varlıklar	3.911.684	2.139.571	3.305.540	1.593.964
Maddi olmayan duran varlıklar	557.990	491.972	268.799	207.776
Diğer alacak ve varlıklar	2.199.518	829.988	872.574	505.304
Toplam bölüm varlıkları	12.038.300	7.617.847	8.765.029	5.503.960
Finansal borçlar	5.145.695	2.483.597	3.420.139	1.390.144
Ticari borçlar	1.613.319	847.072	1.211.520	624.032
Diğer borçlar ve yükümlülükler	1.245.916	791.562	792.793	553.097
Toplam bölüm yükümlülükleri	8.004.930	4.122.231	5.424.452	2.567.273

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

Sanayi bölümü Kordsa, Temsa, Yünsa, Brisa ve Philsa ve Philip Morrisa şirketlerinin sonuçlarını içermektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

d) Bölümler bazında ana bilanço kalemleri (devamı):

v) Perakende:

	Kombine(*) 31 Aralık 2018	Konsolide(**) 31 Aralık 2018	Kombine(*) 31 Aralık 2017	Konsolide(**) 31 Aralık 2017
Nakit ve nakit benzerleri	514.619	514.619	584.336	584.336
Ticari alacaklar	121.818	120.403	118.254	117.720
Stoklar	1.131.851	1.131.851	1.020.866	1.020.866
Yatırım amaçlı gayrimenkuller	8.930	8.930	186.962	186.962
Maddi duran varlıklar	722.996	722.996	904.493	904.493
Maddi olmayan duran varlıklar	89.576	89.576	99.139	99.139
Diğer alacak ve varlıklar	875.522	937.773	1.108.927	1.170.298
Toplam bölüm varlıkları	3.465.312	3.526.148	4.022.977	4.083.814
Finansal borçlar	875.502	875.502	1.599.951	1.599.951
Ticari borçlar	2.194.155	2.194.155	1.939.207	1.938.672
Diğer borçlar ve yükümlülükler	445.067	445.067	457.738	458.277
Toplam bölüm yükümlülükleri	3.514.724	3.514.724	3.996.896	3.996.900

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

Perakende bölümü Teknosa ve Carrefoursa şirketlerinin sonuçlarını içermektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

d) Bölümler bazında ana bilanço kalemleri (devamı):

vi) Çimento:

	Kombine(*) 31 Aralık 2018	Konsolide(**) 31 Aralık 2018	Kombine(*) 31 Aralık 2017	Konsolide(**) 31 Aralık 2017
Nakit ve nakit benzerleri	492.848	217.427	255.014	217.946
Finansal yatırımlar	184.662	64	162.783	64
Ticari alacaklar	864.981	421.740	999.154	513.467
Stoklar	435.195	190.255	297.729	146.775
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımlar	-	404.949	-	377.711
Maddi duran varlıklar	2.867.206	2.027.479	2.682.867	1.855.212
Maddi olmayan duran varlıklar	63.521	18.210	59.260	16.841
Diğer alacak ve varlıklar	583.567	394.084	483.487	292.077
Toplam bölüm varlıkları	5.491.980	3.674.208	4.940.294	3.420.093
Finansal borçlar	2.045.633	1.480.472	1.762.257	1.376.837
Ticari borçlar	635.486	296.068	578.203	290.768
Diğer borçlar ve yükümlülükler	441.045	274.924	308.403	166.793
Toplam bölüm yükümlülükleri	3.122.164	2.051.464	2.648.863	1.834.398

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

Çimento bölümü Çimsa ve Akçansa şirketlerinin sonuçlarını içermektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

d) Bölümler bazında ana bilanço kalemleri (devamı):

vii) Diğer:

	Kombine(*)	Konsolide(**)	Kombine(*)	Konsolide(**)
	31 Aralık 2018	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017	31 Aralık 2017
Nakit ve nakit benzerleri	3.191.791	3.191.791	2.216.076	2.216.076
Finansal yatırımlar	11.939.453	14.207	11.788.296	12.032
Ticari alacaklar	47.530	45.747	46.315	46.098
Stoklar	4.675	4.675	1.087	1.087
Maddi duran varlıklar	232.546	196.482	219.983	183.920
Maddi olmayan duran varlıklar	13.745	13.745	14.835	14.835
Diğer alacak ve varlıklar	227.773	228.258	164.697	126.468
Toplam bölüm varlıkları	15.657.513	3.694.905	14.451.289	2.600.516
Finansal borçlar	252	252	-	-
Ticari borçlar	56.099	53.891	43.501	43.482
Diğer borçlar ve yükümlülükler	168.445	159.492	181.490	151.986
Toplam bölüm yükümlülükleri	224.796	213.635	224.991	195.468

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

Diğer bölümü, Sabancı Holding A.Ş., Exsa, Tursa, AEO ve Sabancı DX şirketlerinin sonuçlarını içermektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

e) Ana kar veya zarar tablosu kalemleri konsolide mutabakatı:

	1 Ocak - 31 Aralık 2018			1 Ocak - 31 Aralık 2017		
	Eliminasyon Öncesi Bölümlerin Konsolide Pay Toplamları	Eliminasyon ve Konsolidasyon Düzeltilmeleri	Konsolide	Eliminasyon Öncesi Bölümlerin Konsolide Pay Toplamları	Eliminasyon ve Konsolidasyon Düzeltilmeleri	Konsolide
Toplam gelirler	54.514.390	(226.503)	54.287.887	41.270.922	(134.657)	41.136.265
Satılan malın maliyeti ve faiz, prim, komisyon ve diğer giderler	(38.363.837)	794.301	(37.569.536)	(25.911.463)	304.070	(25.607.393)
Genel yönetim giderleri	(6.768.867)	73.061	(6.695.806)	(5.406.271)	71.297	(5.334.974)
Satış, pazarlama ve dağıtım giderleri	(1.980.321)	626	(1.979.695)	(1.745.586)	522	(1.745.064)
Araştırma ve geliştirme giderleri	(15.085)	(1)	(15.086)	(7.853)	-	(7.853)
Esas faaliyetlerden diğer gelir/ (gider) - net	83.921	(5.721)	78.200	565.158	(1.944)	563.214
İş ortaklıklarının karlarındaki paylar	808.461	(1)	808.460	576.379	1	576.380
Faaliyet karı	8.278.662	635.762	8.914.424	9.341.286	239.289	9.580.575
Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) -net	1.529.680	(796.989)	732.691	396.365	(303.289)	93.076
Finansman gideri öncesi faaliyet karı	9.808.342	(161.227)	9.647.115	9.737.651	(64.000)	9.673.651
Finansman gelir/(gideri) -net	(916.472)	167.619	(748.853)	(519.222)	63.564	(455.658)
Vergi öncesi kar	8.891.870	6.392	8.898.262	9.218.429	(436)	9.217.993
Vergi	(1.655.835)	1	(1.655.834)	(1.783.598)	-	(1.783.598)
Durdurulan faaliyetler vergi sonrası dönem zararı	23	-	23	3.503	-	3.503
Dönem Karı	7.236.058	6.393	7.242.451	7.438.334	(436)	7.437.898
Ana ortaklık payı net kar			3.830.335			3.481.086

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

f) Bölümler bazında ana kar veya zarar tablosu kalemleri:

i) Bankacılık:

	Kombine(*)	Konsolide(**)	Kombine(*)	Konsolide(**)
	31 Aralık 2018	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017	31 Aralık 2017
Faiz, komisyon ve diğer gelirler	38.166.302	38.166.302	27.351.649	27.351.649
Faiz, komisyon ve diğer giderler	(25.492.000)	(25.492.000)	(14.958.755)	(14.958.755)
Genel yönetim giderleri	(5.937.871)	(5.937.871)	(4.901.449)	(4.901.449)
Esas faaliyetlerden diğer gelir/ (gider) –net	258.294	258.294	675.049	675.049
Faaliyet karı	6.994.725	6.994.725	8.166.494	8.166.494
Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) –net	6.567	6.567	2.658	2.658
Vergi öncesi kar	7.001.292	7.001.292	8.169.152	8.169.152
Vergi	(1.433.550)	(1.433.550)	(1.684.366)	(1.684.367)
Net kar	5.567.742	5.567.742	6.484.786	6.484.785
Ana ortaklık payı net kar		2.268.860		2.642.546
FAVÖK	7.337.881		8.427.357	

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

31 Aralık 2018 itibarıyla Akbank'ın kontrol gücü olmayan paylara ait net karı 3.298.882 TL'dir (31 Aralık 2017: 3.842.239 TL).

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

f) Bölümler bazında ana kar veya zarar tablosu kalemleri (devamı):

ii) Sigortacılık:

	Kombine(*) 31 Aralık 2018	Konsolide(**) 31 Aralık 2018	Kombine(*) 31 Aralık 2017	Konsolide(**) 31 Aralık 2017
Net kazanılmış primler	2.352.613	-	1.653.363	-
Brüt yazılan primler	3.982.708	-	3.107.028	-
Kazanılmamış primler karşılığı	(1.630.095)	-	(1.453.665)	-
Prim, komisyon ve diğer giderler	(2.211.092)	-	(1.352.372)	-
Genel yönetim giderleri	(495.301)	-	(425.462)	-
Esas faaliyetlerden diğer gelir	844.967	-	440.584	-
İş ortaklıklarının karlarındaki paylar (Dipnot 12)	-	156.955	-	107.047
Faaliyet karı	491.187	156.955	316.113	107.047
Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) –net	69.045	-	44.592	-
Finansman gideri öncesi faaliyet karı	560.232	156.955	360.705	107.047
Finansal gelir/(gider) –net	(25.749)	-	(8.219)	-
Vergi öncesi kar	534.483	156.955	352.486	107.047
Vergi	(120.781)	-	(71.214)	-
Net kar	413.702	156.955	281.272	107.047
Ana ortaklık payı net kar		156.955		107.047
FAVÖK	492.323		324.218	

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

f) Bölümler bazında ana kar veya zarar tablosu kalemleri (devamı):

iii) Enerji:

	Kombine(*) 31 Aralık 2018	Konsolide(**) 31 Aralık 2018	Kombine(*) 31 Aralık 2017	Konsolide(**) 31 Aralık 2017
Satış gelirleri(net)	23.647.118	-	16.510.145	-
Satılan malın maliyeti	(16.783.387)	-	(12.070.041)	-
Genel yönetim giderleri	(1.938.006)	-	(1.602.825)	-
Satış, pazarlama ve dağıtım giderleri	-	-	-	-
Esas faaliyetlerden diğer gelir/ (gider) –net	(1.152.397)	-	444	-
İş ortaklıklarının karlarındaki paylar (Dipnot 12)	-	318.574	-	106.994
Faaliyet karı	3.773.328	318.574	2.837.723	106.994
Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) –net	194	-	(286.275)	-
Finansman gideri öncesi faaliyet karı	3.773.522	318.574	2.551.448	106.994
Finansal gelir/(gider) –net	(2.805.712)	-	(2.255.381)	-
Vergi öncesi kar	967.810	318.574	296.067	106.994
Vergi	(181.124)	-	(82.261)	-
Net kar	786.686	318.574	213.806	106.994
Ana ortaklık payı net kar		318.574		106.994
FAVÖK	4.724.333		3.468.228	

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

f) Bölümler bazında ana kar veya zarar tablosu kalemleri (devamı):

iv) Sanayi:

	Kombine(*) 31 Aralık 2018	Konsolide(**) 31 Aralık 2018	Kombine(*) 31 Aralık 2017	Konsolide(**) 31 Aralık 2017
Satış gelirleri(net)	8.767.466	5.768.690	6.613.036	4.318.900
Satılan malın maliyeti	(6.913.838)	(4.679.447)	(5.234.243)	(3.549.257)
Genel yönetim giderleri	(522.258)	(369.594)	(282.253)	(119.835)
Pazarlama giderleri	(586.010)	(315.973)	(458.194)	(228.968)
Araştırma ve geliştirme giderleri	(12.273)	(11.234)	(7.836)	(6.296)
Esas faaliyetlerden diğer gelir/ (gider) –net	215.023	128.692	161.638	122.198
İş ortaklıklarının karlarındaki paylar (Dipnot 12)	222.907	264.679	268.581	310.119
Faaliyet karı	1.171.017	785.813	1.060.729	846.861
Yatırım faaliyetlerinden gelir/ (gider) – net	903	952	25.795	25.588
Finansman gideri öncesi faaliyet karı	1.171.920	786.765	1.086.524	872.449
Finansal gelir/(gider) –net	(716.781)	(381.547)	(332.585)	(172.248)
Vergi öncesi kar	455.139	405.218	753.939	700.201
Vergi	(715)	(2.390)	(53.368)	(51.265)
Durdurulan faaliyetler vergi sonrası dönem karı	23	23	3.503	3.503
Net kar	454.447	402.851	704.074	652.439
Ana ortaklık payı net kar		361.200		473.476
FAVÖK	1.296.666		1.162.015	

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

f) Bölümler bazında ana kar veya zarar tablosu kalemleri (devamı):

v) Perakende:

	Kombine(*) 31 Aralık 2018	Konsolide(**) 31 Aralık 2018	Kombine(*) 31 Aralık 2017	Konsolide(**) 31 Aralık 2017
Satış gelirleri(net)	8.680.380	8.677.090	7.951.844	7.946.868
Satılan malın maliyeti	(6.733.071)	(6.729.531)	(6.170.358)	(6.165.388)
Genel yönetim giderleri	(217.482)	(217.124)	(194.523)	(194.523)
Pazarlama giderleri	(1.639.662)	(1.639.662)	(1.501.124)	(1.500.496)
Esas faaliyetlerden diğer gelir/ (gider) –net	(358.922)	(358.922)	(300.403)	(300.403)
Faaliyet karı/(zararı)	(268.757)	(268.149)	(214.564)	(213.942)
Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) –net	566.265	566.265	15.643	15.643
Finansman gideri öncesi faaliyet karı/(zararı)	297.508	298.116	(198.921)	(198.299)
Finansal gelir/(gider) –net	(323.406)	(323.406)	(246.973)	(246.973)
Vergi öncesi kar/(zararı)	(25.898)	(25.290)	(445.894)	(445.272)
Vergi	(50.212)	(50.212)	42.076	42.076
Net kar/(zararı)	(76.110)	(75.502)	(403.818)	(403.196)
Ana ortaklık payı net kar/(zarar)		(44.767)		(202.437)
FAVÖK	58.569		94.252	

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

f) Bölümler bazında ana kar veya zarar tablosu kalemleri (devamı):

vi) Çimento:

	Kombine(*) 31 Aralık 2018	Konsolide(**) 31 Aralık 2018	Kombine(*) 31 Aralık 2017	Konsolide(**) 31 Aralık 2017
Satış gelirleri(net)	3.418.750	1.703.180	3.009.581	1.490.580
Satılan malın maliyeti	(2.645.410)	(1.295.375)	(2.313.682)	(1.100.486)
Genel yönetim giderleri	(186.098)	(110.198)	(143.275)	(79.827)
Araştırma ve geliştirme giderleri	(3.851)	(3.851)	(1.557)	(1.557)
Pazarlama giderleri	(40.024)	(18.398)	(30.581)	(10.984)
Esas faaliyetlerden diğer gelir/ (gider) –net	36.662	38.440	24.776	28.526
İş ortaklıklarının karlarındaki paylar	-	68.252	-	52.219
Faaliyet karı	580.029	382.050	545.262	378.471
Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) –net	63.370	33.771	58.836	50.000
Finansman gideri öncesi faaliyet karı	643.399	415.821	604.098	428.471
Finansal gelir/(gider) –net	(291.407)	(211.263)	(164.945)	(99.587)
Vergi öncesi kar	351.992	204.558	439.153	328.884
Vergi	(64.007)	(22.014)	(78.360)	(47.462)
Net kar	287.985	182.544	360.793	281.422
Ana ortaklık payı net kar		134.920		163.635
FAVÖK	724.066		680.324	

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

f) Bölümler bazında ana kar veya zarar tablosu kalemleri (devamı):

vii) Diğer:

	Kombine(*) 31 Aralık 2018	Konsolide(**) 31 Aralık 2018	Kombine(*) 31 Aralık 2017	Konsolide(**) 31 Aralık 2017
Satış gelirleri(net)	1.417.271	199.129	1.046.801	162.925
Satılan malın maliyeti	(167.878)	(167.484)	(137.869)	(137.577)
Genel yönetim giderleri	(140.822)	(134.080)	(115.369)	(110.637)
Pazarlama giderleri	(6.288)	(6.288)	(5.138)	(5.138)
Esas faaliyetlerden diğer gelir/ (gider)-net	25.219	17.416	45.031	39.787
Faaliyet karı/(zararı)	1.127.502	(91.307)	833.456	(50.640)
Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) –net	929.294	922.126	307.254	302.476
Finansman gideri öncesi faaliyet karı	2.056.796	830.819	1.140.710	251.836
Finansal gelir/(gider) –net	(256)	(256)	(414)	(414)
Vergi öncesi kar	2.056.540	830.563	1.140.296	251.422
Vergi	(147.669)	(147.669)	(42.580)	(42.580)
Net kar	1.908.871	682.894	1.097.716	208.842
Ana ortaklık payı net kar		634.592		189.825
FAVÖK	1.153.409		860.379	

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

g) Ana ortaklık payı net kar/(zarar) detayı

Tek seferlik gelir giderler, Grup'un rutin operasyonları içerisinde karşılaşmayı beklemediği bir defaya mahsus gider yada gelirlerdir. Bölümler bazında tek seferlik gelir giderlerden arındırılmış (düzeltilmiş) ana ortaklık payı net kar/(zarar) detayı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Bankacılık	2.268.860	2.642.546
Sigortacılık	156.957	107.047
Sanayi	380.860	442.215
Çimento	120.649	150.690
Enerji	576.014	221.504
Perakende	(183.637)	(110.016)
Diğer	511.660	161.292
Toplam	3.831.363	3.615.278

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Raporlanabilir faaliyet bölümlerine ait		
düzeltilmiş net kar (Ana ortaklık payı)	3.831.363	3.615.278
Carrefoursa'ya ilişkin tek seferlik gelir /(gider)-net	149.991	(95.994)
Teknosa'ya ilişkin tek seferlik gelir /(gider)-net	(11.121)	3.573
Enerjisa'ya ilişkin tek seferlik gelir/(gider)-net	(257.440)	(114.510)
Holding'e ilişkin tek seferlik gelir/(gider)-net	122.932	31.125
Diğer	(5.390)	41.614
Net kar (Ana ortaklık payı)	3.830.335	3.481.086

Tek Seferlik Gelir/Giderler Detayları	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Sabit kıymet satış karları	253.463	39.405
Sabit kıymet değer düşüklüğü	-	(150.866)
Şerefiye değer düşüklüğü	(377.619)	(71.723)
Diğer	123.129	48.990
Toplam	(1.027)	(134.193)

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARI İLE KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

h) Kombine FAVÖK detayı

31 Aralık 2018	Vergi Öncesi Kar	Amortisman Giderleri	Yatırım faaliyetlerinden gelir/ (gider) – net	Finansal gelir/(gider) – net	Operasyonel Kur Farkı/Faiz	FAVÖK
Bankacılık	7.001.292	343.156	6.567	-	-	7.337.881
Sanayi	455.138	336.019	903	(716.781)	210.369	1.296.666
Çimento	351.992	194.603	63.370	(291.407)	50.566	724.066
Perakende	(25.898)	173.239	566.265	(323.406)	(154.087)	58.569
Enerji	967.810	697.314	194	(2.805.712)	(253.691)	4.724.333
Sigorta	534.483	34.671	69.045	(25.749)	33.535	492.323
Diğer	2.056.540	29.431	929.294	(256)	3.524	1.153.409

31 Aralık 2017	Vergi Öncesi Kar	Amortisman Giderleri	Yatırım faaliyetlerinden gelir/ (gider) – net	Finansal gelir/(gider) – net	Operasyonel Kur Farkı/Faiz	FAVÖK
Bankacılık	8.169.152	260.863	2.658	-	-	8.427.357
Sanayi	753.939	244.051	25.795	(332.585)	142.765	1.162.015
Çimento	439.153	169.312	58.836	(164.945)	34.252	680.324
Perakende	(445.894)	207.682	15.643	(246.973)	(101.134)	94.252
Enerji	296.067	663.025	(286.275)	(2.255.381)	32.520	3.468.228
Sigorta	352.486	25.021	44.592	(8.219)	16.916	324.218
Diğer	1.140.296	27.601	307.254	(414)	678	860.379

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

i) Amortisman ve itfa payları, değer düşüklükleri ve yatırım harcamaları (Konsolide):

1 Ocak – 31 Aralık 2018

	Finans							
	Bankacılık	Sigorta	Sanayi	Çimento	Enerji	Perakende	Diğer	Toplam
Amortisman ve itfa payları	343.156	-	177.711	110.439	-	173.239	29.394	833.939
Yatırım harcamaları	1.063.720	-	600.342	260.714	-	157.725	49.340	2.131.841

1 Ocak – 31 Aralık 2017

	Finans							
	Bankacılık	Sigorta	Sanayi	Çimento	Enerji	Perakende	Diğer	Toplam
Amortisman ve itfa payları	260.863	-	139.028	86.378	-	207.682	27.441	721.392
Maddi varlıklar ve yatırım amaçlı gayrimenkuller (değer düşüklüğü) / değer düşüklüğü iptali	(1.478)	-	11.014	-	-	21.969	-	31.505
Yatırım harcamaları	483.587	-	255.710	421.552	-	221.867	27.697	1.410.413

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (Devamı)

j) Amortisman ve itfa payları, değer düşüklükleri ve yatırım harcamaları (Kombine):

1 Ocak – 31 Aralık 2018

	<u>Finans</u>							
	<u>Bankacılık</u>	<u>Sigorta</u>	<u>Sanayi</u>	<u>Çimento</u>	<u>Enerji</u>	<u>Perakende</u>	<u>Diğer</u>	<u>Toplam</u>
Amortisman ve itfa payları	343.156	34.671	336.019	194.603	697.314	173.239	29.394	1.808.396
Yatırım harcamaları	1.063.720	72.589	839.672	361.604	1.875.173	157.725	49.340	4.419.823

1 Ocak – 31 Aralık 2017

	<u>Finans</u>							
	<u>Bankacılık</u>	<u>Sigorta</u>	<u>Sanayi</u>	<u>Çimento</u>	<u>Enerji</u>	<u>Perakende</u>	<u>Diğer</u>	<u>Toplam</u>
Amortisman ve itfa payları	260.863	25.021	244.051	169.312	663.025	207.682	27.601	1.597.555
Maddi varlıklar ve yatırım amaçlı gayrimenkuller (değer düşüklüğü) / değer düşüklüğü iptali	(1.478)	-	11.014	-	-	21.969	-	31.505
Yatırım harcamaları	483.586	58.107	968.112	539.283	1.972.521	221.867	27.696	4.271.172

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 5 - NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla hazır değerlerin detayı aşağıda sunulmuştur

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Kasa		
- Bankacılık	3.680.078	2.307.696
- Diğer şirketler	30.941	43.920
Banka - vadeli mevduat	6.408.625	4.271.101
Banka - vadesiz mevduat	12.986.154	7.882.898
Ters repo işlemlerinden alacaklar	539.374	-
Diğer hazır değerler	12.495	13.449
Toplam	23.657.667	14.519.064

ABD Doları, Avro ve TL cinsinden vadeli mevduatlar ve para piyasası plasmanlarının etkin faiz oranı sırasıyla yıllık ortalama %2,35 (31 Aralık 2017: %1,79), %0,22 (31 Aralık 2017: %0,10) ve %23,83'tür (31 Aralık 2017: %16,21).

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla vade analizi aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Vadesiz	16.709.668	10.247.962
3 aya kadar	6.947.999	4.271.102
Toplam	23.657.667	14.519.064

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla Grup'un off-shore nakit değerleri, değişken faizli bono ihraçlarına ilişkin ödeme hesapları ve bankalarda bulunan vadeli ve vadesiz mevduatları üzerinde toplam 5.002.895 TL tutarında blokaj bulunmaktadır (31 Aralık 2017: 4.541.840 TL).

DİPNOT 6 - FİNANSAL YATIRIMLAR

a) Gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılan finansal yatırımlar:

Makul değer değişimleri kar veya zarar tablosuna yansıtılan finansal yatırımların detayı aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Hisse senetleri	150.685	23.432
Devlet tahvilleri	10.113	9.525
Diğer	18.019	6.933
Toplam	178.817	39.890

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 6 - FİNANSAL YATIRIMLAR (Devamı)

a) Gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılan finansal yatırımlar (devamı):

TL cinsinden gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan finansal yatırımların etkin faiz oranları aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
TL	%13,22	%16,16

Grup'un finans sektöründeki faaliyetlerinden dolayı teminata verdiği gerçeğe uygun değer farkı kar ve ya zarara yansıtılan finansal yatırımları 10.599 TL'dir (31 Aralık 2017: 9.731 TL).

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan finansal yatırımların sözleşmede yer alan vade tarihlerine kalan sürelerine göre vade analizi aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
3 ay ile 12 ay arası	10.113	16.459
1 ile 5 yıl arası	11.893	-
Vadesiz	156.811	23.431
Toplam	178.817	39.890

Sözleşme ile belirlenen yeniden fiyatlandırma tarihine kalan süre:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
3 aya kadar	11.893	2.060
3 ay ile 12 ay arası	10.113	14.399
Vadesiz	156.811	23.431
Toplam	178.817	39.890

b) Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal yatırımlar:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Borçlanma senetleri		
- Devlet tahvilleri	23.928.005	23.159.176
- Eurobondlar	12.574.559	13.657.442
- Yatırım fonları	237.585	277.987
- Diğer yabancı para cinsinden bonolar	7.600.049	5.648.781
Ara toplam	44.340.198	42.743.386
Hisse senetleri		
- Teşkilatlanmış piyasalarda işlem gören	153	116
- Teşkilatlanmış piyasalarda işlem görmeyen	19.502	102.325
Ara toplam	19.655	102.441
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal yatırımlar	44.359.853	42.845.827

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 6 - FİNANSAL YATIRIMLAR (Devamı)

ABD Doları, Avro, Yen ve Türk Lirası cinsinden borçlanma senetlerinin etkin faiz oranları sırasıyla yıllık %4,55 (31 Aralık 2017: %4,20), %2,38 (31 Aralık 2017: %2,47), %3,09 (31 Aralık 2017: %3,09) ve %20,97'dir (31 Aralık 2017: %12,48). Grup'un repodan sağlanan fonlara konu gerçeğe uygun değeri diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal yatırımları 12.114.655 TL'dir (31 Aralık 2017: 20.055.533 TL). Grup'un finans sektöründeki faaliyetlerinden dolayı teminata verdiği gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal yatırımları 8.854.043 TL'dir (31 Aralık 2017: 3.470.880 TL).

Akbank'ın gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal yatırımlar portföylerinde TÜFE'ye endeksli tahviller bulunmaktadır. Bu kıymetlerin fiili kupon ödeme tutarlarının hesaplamasında kullanılan referans endeksler iki ay öncesinin TÜFE'sine göre oluşturulmaktadır. Banka tahmini enflasyon oranını da buna paralel olarak belirlemektedir. Kullanılan tahmini enflasyon oranı, yıl içerisinde gerekli görüldüğünde güncellenmektedir.

b) Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal yatırımlar (devamı):

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal yatırımlarının sözleşmede yer alan vade tarihlerine kalan sürelerine göre vade analizi aşağıda sunulmuştur.

	31 Aralık 2018			31 Aralık 2017		
	Diğer			Diğer		
	Bankacılık	Şirketler	Toplam	Bankacılık	Şirketler	Toplam
0 ile 3 ay arası	1.215.426	-	1.215.426	826.336	-	826.336
3 ile 12 ay arası	3.997.086	-	3.997.086	3.086.122	-	3.086.122
1 ile 5 yıl arası	29.373.727	13.777	29.387.504	25.783.774	-	25.783.774
5 yıldan fazla	9.522.087	-	9.522.087	12.871.607	-	12.871.607
Vadesiz	237.750	-	237.750	277.988	-	277.988
Toplam	44.346.076	13.777	44.359.853	42.845.827	-	42.845.827

Sözleşme ile belirlenen yeniden fiyatlandırma tarihine kalan süre:

	31 Aralık 2018			31 Aralık 2017		
	Diğer			Diğer		
	Bankacılık	Şirketler	Toplam	Bankacılık	Şirketler	Toplam
0-3 ay arası	8.558.547	-	8.558.547	6.936.341	-	6.936.341
3 ile 12 ay arası	13.645.080	-	13.645.080	11.749.801	-	11.749.801
1 ile 5 yıl arası	15.273.796	13.777	15.287.573	16.298.430	-	16.298.430
5 yıldan fazla	6.617.448	-	6.617.448	7.485.228	-	7.485.228
Vadesiz	251.205	-	251.205	376.027	-	376.027
Toplam	44.346.076	13.777	44.359.853	42.845.827	-	42.845.827

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 6 - FİNANSAL YATIRIMLAR (Devamı)

c) İtfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen finansal yatırımlar:

İtfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen finansal yatırımların detayı aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Devlet tahvilleri	12.263.568	18.883.153
Toplam	12.263.568	18.883.153

ABD Doları, Avro ve Türk Lirası cinsinden borçlanma senetlerinin etkin faiz oranı sırasıyla yıllık %4,89 (31 Aralık 2017: %4,11), %3,58 (31 Aralık 2017: %3,62) ve %26,70'dir (31 Aralık 2017: %13,22).

İtfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen finansal yatırımların hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
1 Ocak Bakiyesi	18.883.153	17.976.984
Alımlar	1.654.189	226
Parasal varlıklarda meydana gelen kur farkları	1.683.148	1.223.819
Değerleme etkisi	572.514	523.600
Satış ve itfa yolu ile elden çıkarılanlar (*)	(10.713.907)	(766.185)
Değer düşüş karşılığı	184.471	(75.291)
Toplam	12.263.568	18.883.153

(*) Banka, TFRS 9 standardına göre menkul kıymetlere ilişkin yönetim modelini yeniden gözden geçirmiş ve daha önce itfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen olarak sınıflandırılmış olan ve itfa edilmiş maliyetinden ölçülen 4.927.185 TL tutarındaki menkul kıymetlerini, uygun yönetim modelinin nakit akışlarının tahsili veya finansal yatırımın satılması amaçlı olması nedeniyle, gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan kıymetlere sınıflamıştır.

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 itibarıyla itfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen finansal yatırımlar için Bankacılık ve diğer sektörler bazında sözleşmede yer alan vade tarihlerine kalan süre aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018			31 Aralık 2017		
	Diğer			Diğer		
	Bankacılık	şirketler	Toplam	Bankacılık	şirketler	Toplam
3 ile 12 ay arası	3.518.476	81	3.518.557	4.593.687	122	4.593.809
1 ile 5 yıl arası	7.640.711	-	7.640.711	12.668.937	-	12.668.937
5 yıldan fazla	1.104.300	-	1.104.300	1.620.407	-	1.620.407
	12.263.487	81	12.263.568	18.883.031	122	18.883.153

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 6 - FİNANSAL YATIRIMLAR (Devamı)

c) İtfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen finansal yatırımlar (devamı):

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 itibarıyla itfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen finansal yatırımlar için sözleşme ile belirlenen yeniden fiyatlama tarihine kalan süre aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018			31 Aralık 2017		
	Diğer			Diğer		
	Bankacılık	şirketler	Toplam	Bankacılık	şirketler	Toplam
3 aya kadar	3.971.097	-	3.971.097	6.403.521	-	6.403.521
3 ile 12 ay arası	4.220.072	81	4.220.153	2.623.044	122	2.623.166
1 ile 5 yıl arası	2.968.018	-	2.968.018	8.897.479	-	8.897.479
5 yıldan fazla	1.104.300	-	1.104.300	958.987	-	958.987
Toplam	12.263.487	81	12.263.568	18.883.031	122	18.883.153

d) Vadeli mevduatlar:

Üç aydan uzun vadeli mevduatların detayı aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
3 ile 12 ay arası	-	8.190
Toplam	-	8.190

DİPNOT 7 - FİNANSAL BORÇLAR

Kısa vadeli alınan fonlar, banka kredileri ve ihraç edilen borç senetleri:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Kısa vadeli	9.726.191	13.917.173
Uzun vadeli borçların kısa vadeli kısmı	20.815.668	16.018.279
Toplam kısa vadeli	30.541.859	29.935.452
Uzun vadeli alınan fonlar, banka kredileri ve ihraç edilen borç senetleri:		
Uzun vadeli	35.222.289	25.322.315
Toplam	65.764.148	55.257.767

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla vade analizi aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
3 aya kadar	8.447.806	14.837.249
3 ile 12 ay arası	22.094.053	15.098.203
Kısa vadeli finansal borçlar ve uzun vadeli finansal borçların kısa vadeli kısmı	30.541.859	29.935.452
1 ile 5 yıl arası	21.892.607	16.168.062
5 yıldan fazla	13.329.682	9.154.253
Uzun vadeli finansal borçlar	35.222.289	25.322.315
Toplam finansal borçlar	65.764.148	55.257.767

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 7 - FİNANSAL BORÇLAR (Devamı)

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla uzun vadeli finansal borçların geri ödeme planları aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
2018	-	5.296.171
2019	7.770.555	5.029.825
2020	4.168.543	2.191.491
2021	5.887.176	3.650.575
2022 ve sonrası	17.396.015	9.154.253
Toplam	35.222.289	25.322.315

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla kredilerin sözleşme ile belirlenen yeniden fiyatlama tarihine kalan süre:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
3 aya kadar	38.453.236	33.182.206
3 ile 12 ay arası	10.334.947	9.872.514
1 ile 5 yıl arası	9.449.170	7.133.178
5 yıldan fazlası	7.526.795	5.069.869
Toplam	65.764.148	55.257.767

Finansal borçların hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	2018	2017
1 Ocak tarihi itibarıyla	55.257.767	48.918.074
Dönem içi kredi ana para girişleri	20.180.086	11.538.358
Dönem içi faiz ve anapara ödemeleri	(10.276.282)	(5.477.339)
Dönem içi faiz tahakkukları	431.302	134.944
Kur değişiminin etkileri	161.274	82.620
Dönem içi aktifleştirilen faiz	10.001	61.110
31 Aralık tarihi itibarıyla	65.764.148	55.257.767

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla mevcut krediler ile ilgili açıklamalar aşağıdaki gibidir:

Akbank - Sendikasyon kredisi

Grup'un bağlı ortaklıklarından Akbank'ın 31 Aralık 2018 tarihi itibarı ile üç sendikasyon kredisi bulunmaktadır. 515.1 milyon Avro ve 542.6 milyon ABD Doları tutarındaki 1 ve 2 yıl vadeli dilimlerden oluşan sendikasyon kredisi 15 Ağustos 2017 tarihinde imzalanmıştır. Mevcut bakiyesi 205 milyon ABD Dolarıdır. Kredinin 2 yıl vadeli kısmının maliyeti Libor+220 bps'tir. 483 milyon Avro ve 604.5 milyon ABD Doları tutarındaki 1 ve 2 yıl vadeli dilimlerden oluşan sendikasyon kredisi 26 Mart 2018 tarihinde imzalanmıştır. Kredinin 1 yıl vadeli kısmının maliyeti Euribor+120 bps ve Libor+130 bps, 2 yıl vadeli kısmının maliyeti Libor+210 bps'tir. 591 milyon Avro ve 385 milyon ABD Doları tutarındaki 1 yıl vadeli sendikasyon kredisi 27 Eylül 2018 tarihinde imzalanmıştır. Kredinin maliyeti Euribor+265 bps ve Libor+275 bps'dir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 7 - FİNANSAL BORÇLAR (Devamı)

İhraç edilen menkul kıymetler:

İhraç edilen menkul kıymetler ABD Doları ve TL kıymetlerden oluşmaktadır.

ABD Doları cinsinden olan ihraç edilen senetlerin geri ödeme planı aşağıdaki gibidir.

	31 Aralık 2018		31 Aralık 2017	
	ABD Doları	TL	ABD Doları	TL
2018	-	-	1.208.548	4.519.968
2019	979.670	5.153.064	452.230	1.691.340
2020	1.071.920	5.638.299	848.888	3.174.841
2021	574.885	3.023.895	516.436	1.931.471
2022	946.571	4.978.963	773.845	2.894.180
2023	538.218	2.831.027	464.207	1.736.134
2024	493.616	2.596.420	482.772	1.805.567
2025	448.497	2.359.094	426.707	1.595.884
2026	57.488	302.387	63.293	236.716
2027	309.511	1.628.028	293.150	1.096.381
2028	221.586	1.165.542	9.893	37.000
Toplam	5.641.962	29.676.719	5.539.969	20.719.482

5.641.962 ABD Doları bedel, seküritizasyon işlemleri ve Banka tarafından ihraç edilmiş ABD Doları cinsinden menkul kıymetlerden oluşmaktadır.

	31 Aralık 2018		31 Aralık 2017	
	Avro	TL	Avro	TL
2018			75.260	336.963
2019	91.366	549.857	93.331	417.871
2020	23.104	139.044	45.817	205.136
2021	362	2.179	23.075	103.314
2022	348	2.094	334	1.495
2023	335	2.016	321	1.437
2024	321	1.932	309	1.383
2025	309	1.860	297	1.330
2026	297	1.787	285	1.276
2027	285	1.715	274	1.227
2028	274	1.649	263	1.178
2029	6.808	40.955	6.543	29.295
Toplam	123.809	745.088	246.109	1.101.905

123.809 Avro bedel, seküritizasyon işlemleri ve Grup tarafından ihraç edilmiş Avro cinsinden menkul kıymetlerden oluşmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 7 - FİNANSAL BORÇLAR (Devamı)

	31 Aralık 2018		31 Aralık 2017	
	RON	TL	RON	TL
2018	-	-	80.994	77.398
2019	56.222	72.167	54.049	51.649
Toplam	56.222	72.167	135.043	129.047

56.222 Romanya Leyi (RON) bedel, seküritizasyon işlemleri ve Grup tarafından ihraç edilmiş RON cinsinden menkul kıymetlerden oluşmaktadır.

	31 Aralık 2018		31 Aralık 2017	
	HUF	TL	HUF	TL
2019	764.752	14.354	782.916	11.431
Toplam	764.752	14.354	782.916	11.431

764.752 Macar Forinti (HUF) bedel, seküritizasyon işlemleri ve Grup tarafından ihraç edilmiş HUF cinsinden menkul kıymetlerden oluşmaktadır.

	31 Aralık 2018		31 Aralık 2017	
	JPY	TL	JPY	TL
2018			9.925	329
2019	1.002.770	47.772	992.585	32.894
Toplam	1.002.770	47.772	1.002.510	33.223

1.002.770 Japon Yeni (JPY) bedel, seküritizasyon işlemleri ve Grup tarafından ihraç edilmiş JPY cinsinden menkul kıymetlerden oluşmaktadır.

Bunun yanı sıra, 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla Grup tarafından ihraç edilmiş 1-3 ay vadeli 2.669.292 TL, 3-6 ay vadeli 278.354 TL, 1-5 yıl vadeli 257.048 TL ve 5 yıl üzeri vadeli 1.650.033 TL bono bulunmaktadır.

DİPNOT 8 - TİCARİ ALACAK VE BORÇLAR

Kısa ve uzun vadeli ticari alacaklar:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Ticari alacaklar	1.910.959	1.542.005
Çekler ve senetler	416.478	547.529
	2.327.437	2.089.534
Eksi: beklenen kredi zararı	(190.375)	(85.968)
Toplam	2.137.062	2.003.566

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 8 - TİCARİ ALACAK VE BORÇLAR (Devamı)

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla, 284.200 TL (31 Aralık 2017: 148.463 TL) tutarındaki ticari alacakların vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamıştır. Bu alacakların vade analizi aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
3 aya kadar	119.099	92.542
3 ile 6 ay arası	51.108	30.421
6 ile 9 ay arası	66.210	2.139
9 ay ve üzeri	47.783	23.361
Toplam	284.200	148.463

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla, ticari alacaklar bakiyesi içerisinde vadesi geçmiş ve beklenen kredi zararı karşılığı ayrılmış tutarların vade analizi aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
3 aya kadar	3.869	1.068
3 ile 6 ay arası	1.059	1.056
6 ile 9 ay arası	2.348	-
9 ay ve üzeri	183.099	83.844
Toplam	190.375	85.968

Kısa ve uzun vadeli ticari borçlar:	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Ticari borçlar	3.371.306	2.881.047
Gider tahakkukları	1.443	1.302
Toplam	3.372.749	2.882.349

DİPNOT 9 - DİĞER ALACAKLAR VE BORÇLAR

Diğer kısa vadeli alacaklar:	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Kredi kartı ödemelerinden alacaklar	35.689	38.266
Diğer çeşitli alacaklar(*)	1.748.455	2.425.760
Toplam	1.784.144	2.464.026

Diğer uzun vadeli alacaklar:	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Verilen depozito ve teminatlar	49.703	709.870
Diğer çeşitli alacaklar(*)	3.004.847	288.314
Toplam	3.054.550	998.184

(*) Diğer alacaklar ağırlıklı olarak Akbank'ın türev işlemler için aldığı teminat rakamını içermektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 9 - DİĞER ALACAKLAR VE BORÇLAR (Devamı)

Diğer kısa vadeli borçlar:	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Kredi kartı işlemleriyle ilgili borçlar	4.003.963	3.988.420
Ödenecek vergiler ve fonlar	566.985	420.915
İhracat depozitoları ve transfer talimatları	95.021	71.952
Muhabir bankalara ödeme emirleri	42.924	268.028
Finansal kiralama borçları	23.712	31.976
Diğer(*)	1.409.805	619.817
Toplam	6.142.410	5.401.108

Diğer uzun vadeli borçlar:	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Finansal kiralama borçları	58.606	59.490
Ödenecek vergi ve fonlar	-	3.981
Diğer(*)	2.313.990	1.478.063
Toplam	2.372.596	1.541.534

(*) Diğer borçlar ağırlıklı olarak Akbank'ın türev işlemler için verdiği teminat rakamını içermektedir.

DİPNOT 10 - STOKLAR

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
İlk madde ve malzeme	526.711	312.005
Yarı mamuller	303.342	277.804
Mamuller ve ticari mamuller	1.960.169	1.542.792
Yedek parçalar	90.939	64.886
Diğer	138.580	186.965
	3.019.741	2.384.452
Stok değer düşüklüğü karşılığı (-)	(74.896)	(72.358)
Toplam	2.944.845	2.312.094

Stok değer düşüklüğü karşılığı hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	2018	2017
1 Ocak	(72.358)	(74.708)
Yıl içinde ayrılan karşılık	(33.376)	(24.490)
Konusu kalmayan karşılık	30.838	26.840
31 Aralık	(74.896)	(72.358)

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 11 - PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER VE ERTELENMİŞ GELİRLER

Kısa vadeli peşin ödenmiş giderler:	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Gelecek aylara ait giderler	845.205	734.945
Stok alımı için verilen sipariş avansları	16.357	12.157
Diğer	39.041	2.112
Toplam	900.603	749.214
Uzun vadeli peşin ödenmiş giderler:	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Sabit kıymet alımı için verilen avanslar	2.627	3.551
Gelecek aylara ait giderler	18.364	19.547
Toplam	20.991	23.098
Kısa vadeli ertelenmiş gelirler:	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Kazanılmamış komisyon geliri	235.687	140.937
Alınan sipariş avansları	30.648	53.594
Ertelenmiş gelirler	24.965	22.144
Diğer	568	718
Toplam	291.868	217.393
Uzun vadeli ertelenmiş gelirler:	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Kazanılmamış komisyon geliri	116.833	143.793
Toplam	116.833	143.793

DİPNOT 12 - ÖZKAYNAK YÖNTEMİYLE ÖLÇÜLEN YATIRIMLAR

İştirak ve İş Ortaklıklarının kayıtlı değerleri aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	Pay (%)	31 Aralık 2017	Pay (%)
Aksigorta	232.657	36,00	205.889	36,00
Avivasa	257.872	40,00	229.182	40,00
Brisa	401.808	43,63	298.202	43,63
Akçansa	404.949	39,72	377.711	39,72
Enerjisa Üretim Santralleri	2.596.999	50,00	2.020.084	50,00
Enerjisa Enerji	2.519.566	40,00	2.940.201	50,00
Philsa	188.256	25,00	207.015	25,00
Philip Morrissa	37.357	24,75	51.490	24,75
Temsa Mısır	(8.104)	73,75	(1.248)	73,75
Temsa İş Makineleri	125.099	51,00	110.688	51,00
Toplam	6.756.459		6.439.214	

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 12 - ÖZKAYNAK YÖNTEMİYLE ÖLÇÜLEN YATIRIMLAR (Devamı)

Holding konsolide net karı içinde İştirak ve İş Ortaklıklarının karlarından paylar aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
Aksigorta	76.722	49.160
Avivasa	80.233	57.887
Brisa	41.772	41.537
Akçansa	68.252	52.219
Enerjisa Üretim Santralleri	19.495	(387.011)
Enerjisa Enerji	299.079	494.005
Philsa	146.119	159.736
Philip Morrisa	50.586	74.132
Temsa Mısır	231	11.296
Temsa İş Makineleri	25.971	23.419
Toplam	808.460	576.380

İştiraklerin ve İş Ortaklıklarının finansal tablolarıyla ilgili özet bilgiler aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018		31 Aralık 2017	
	Toplam varlıklar	Toplam yükümlülükler	Toplam varlıklar	Toplam yükümlülükler
Aksigorta	5.464.195	4.817.924	4.098.960	3.527.045
Avivasa	2.263.901	1.642.760	1.822.195	1.272.780
Brisa	4.803.642	3.882.699	3.540.658	2.857.178
Akçansa	2.103.125	1.070.700	1.778.315	814.465
Enerjisa Üretim Santralleri	13.628.412	8.434.414	12.649.409	8.609.240
Enerjisa Enerji	23.120.713	16.821.798	20.043.023	14.162.620
Philsa	3.350.586	2.597.563	3.276.178	2.448.119
Philip Morrisa	1.267.960	1.117.021	1.529.981	1.321.939
Temsa Mısır	14.416	25.404	23.120	24.814
Temsa İş Makineleri	567.374	262.701	551.677	374.999
Toplam	56.584.324	40.672.984	49.313.516	35.413.199

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 12 - ÖZKAYNAK YÖNTEMİYLE DEĞERLENEN YATIRIMLAR (Devamı)

Satış Gelirleri

	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
Aksigorta	3.417.338	2.635.576
Avivasa	565.371	471.452
Brisa	2.998.776	2.294.136
Akçansa	1.715.570	1.519.001
Enerjisa Üretim Santralleri	5.300.705	4.165.327
Enerjisa Enerji	18.346.413	12.344.818
Philisa (*)	25.241.521	21.453.357
Philip Morrissa	24.901.916	22.412.588
Temsa İş Makineleri	935.064	700.259

(*) Üretim şirketi olan Philisa satışlarını pazarlama şirketi olan Philip Morrissa üzerinden gerçekleştirmektedir.

Net dönem karı/(zararı)

	1 Ocak - 31 Aralık 2018	1 Ocak - 31 Aralık 2017
Aksigorta	213.118	136.557
Avivasa	200.584	144.719
Brisa	95.741	95.203
Akçansa	179.757	148.814
Enerjisa Üretim Santralleri	38.990	(774.022)
Enerjisa Enerji	747.697	988.010
Philisa	584.476	638.944
Philip Morrissa	204.387	299.522
Temsa Mısır	313	15.315
Temsa İş Makineleri	50.924	45.920

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 12 - ÖZKAYNAK YÖNTEMİYLE DEĞERLENEN YATIRIMLAR (Devamı)

İş ortaklıklarının dönem içi hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	2018	2017
Dönem başı - 1 Ocak	6.439.214	6.101.005
Kar/(zararlarından) paylar	808.460	576.380
Halka arz etkisi (*)	(593.630)	-
Sermaye arttırımı (***)	714.000	-
İştirak ve iş ortaklıklarından temettü gelirleri	(490.026)	(358.216)
Ödenen temettüler	-	6.841
Diğer kapsamlı gelirlerden/(giderlerden) paylar	(121.559)	40.612
Ortak kontrole tabi işletme birleşmesi etkisi (**)	-	72.592
Dönem sonu - 31 Aralık	6.756.459	6.439.214

(*) Grup'un iş ortaklıklarından Enerjisa Enerji A.Ş. 8 Şubat 2018 tarihinde %20'lik pay ile halka arz edilmiştir.

(**) 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla daha önce Grup'un iş ortaklıklarından Enerjisa Enerji A.Ş. bünyesinde farklı bir iş kolu olarak faaliyet gösteren ve dağıtım hizmetlerine ait operasyonları yürüten iş kolu dağıtım şirketlerine devrolmuştur.

(***) 7 Mart 2018 tarihinde Enerjisa Üretim'in 1.428.000.000 (Tam) TL tutarındaki nakit nakit sermaye artışına iştirak edilerek 714.000.000.- TL ödenmiştir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 13 - YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER

	1 Ocak 2018	İlaveler	Çıkışlar	Değer (düşüklüğü)/ iptali	Yabancı para çevrim farkları	Transferler	31 Aralık 2018
Maliyet:							
Arsa	187.643	-	(74.684)	(1.234)	20.917	938	133.580
Binalar	124.220	7.543	(133.210)	(33)	5.442	-	3.962
Toplam	311.863	7.543	(207.894)	(1.267)	26.359	938	137.542
Birikmiş amortisman:							
Binalar	(29.357)	(1.547)	32.516	-	(2.224)	-	(612)
Net defter değeri	282.506						136.930

	1 Ocak 2017	İlaveler	Çıkışlar	Değer (düşüklüğü)/ iptali	Yabancı para çevrim farkları	31 Aralık 2017
Maliyet:						
Arsa	180.729	-	-	10.760	(3.846)	187.643
Binalar	123.239	1.056	-	-	(75)	124.220
Toplam	303.968	1.056	-	10.760	(3.921)	311.863
Birikmiş amortisman:						
Binalar	(25.492)	(3.940)	-	-	75	(29.357)
Net defter değeri	278.476					282.506

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARI İLE KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 14 - MADDİ DURAN VARLIKLAR

Maddi duran varlıkların 31 Aralık 2018 tarihinde sona eren yıla ait hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2018	Yabancı Para Çevrim Farkları	İlaveler	Çıkışlar (**)	Transferler (*)	Değer Düşüklüğü İptali/(Değer Düşüklüğü)	31 Aralık 2018
Maliyet:							
Yer altı ve yer üstü düzenleri	549.569	9.764	4.828	(70.482)	5.299	-	498.978
Binalar	2.688.983	136.368	83.913	(91.933)	126.233	-	2.943.564
Makine, tesis ve cihazlar	3.906.821	528.733	61.456	(5.269)	427.541	-	4.919.282
Taşıt araçları	111.243	2.280	19.793	(11.184)	-	-	122.132
Döşeme ve demirbaşlar	3.143.030	20.096	512.996	(356.139)	12.897	-	3.332.880
Toplam	10.399.646	697.241	682.986	(535.007)	571.970	-	11.816.836
Yapılmakta olan yatırımlar	644.620	31.545	852.022	(19.084)	(645.488)	-	863.615
Toplam	11.044.266	728.786	1.535.008	(554.091)	(73.518)	-	12.680.451
Birikmiş amortisman:							
Yer altı ve yer üstü düzenleri	(235.214)	(5.378)	(8.161)	689	8.480	5.546	(234.038)
Binalar	(977.040)	(52.980)	(60.382)	43.680	(12)	469	(1.046.265)
Makine, tesis ve cihazlar	(1.990.166)	(242.789)	(201.076)	4.241	-	1.879	(2.427.911)
Taşıt araçları	(95.743)	(1.470)	(9.611)	4.685	-	-	(102.139)
Döşeme ve demirbaşlar	(2.216.358)	(14.608)	(290.221)	275.471	12	2.284	(2.243.420)
Toplam	(5.514.521)	(317.225)	(569.451)	328.766	8.480	10.178	(6.053.773)
Net kayıtlı değer	5.529.745						6.626.678

(*) Dönem içinde yapılmakta olan yatırımlardan gerçekleşen transferlerin 65.038 TL’si maddi olmayan duran varlıklar kalemlerinde muhasebeleştirilmiştir.

(**) Perakende grubunun dönem içerisinde yapmış olduğu iki adet gayrimenkul satışından dolayı maddi duran varlıklardan net defter değeri sırasıyla 64.503 TL ve 40.093 TL çıkış olmuş, ve 569.337 TL tutarında gelir yatırım faaliyetlerinden gelirlere kaydedilmiştir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARI İLE KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 14 - MADDİ DURAN VARLIKLAR (Devamı)

Maddi duran varlıkların 31 Aralık 2017 tarihinde sona eren yıla ait hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2017	Yabancı Para Çevrim Farkları	İlaveler	Çıkışlar	Transferler (*)	Değer Düşüklüğü İptali/(Değer Düşüklüğü)	Satılmak Üzere Elde Tutulan Varlıklara Transferler	31 Aralık 2017
Maliyet:								
Yer altı ve yer üstü düzenleri	626.281	4.623	8.810	(96.200)	36.091	(30.036)	-	549.569
Binalar	2.402.987	33.364	35.859	10.400	207.847	(1.474)	-	2.688.983
Makine, tesis ve cihazlar	3.248.618	122.629	73.852	(166.493)	625.784	2.431	-	3.906.821
Taşıt araçları	113.579	(7.473)	11.768	(7.464)	833	-	-	111.243
Döşeme ve demirbaşlar	2.883.082	5.558	338.340	(94.992)	20.909	(9.867)	-	3.143.030
Toplam	9.274.547	158.701	468.629	(354.749)	891.464	(38.946)	-	10.399.646
Yapılmakta olan yatırımlar	944.284	910	640.268	(5.079)	(935.763)	-	-	644.620
Toplam	10.218.831	159.611	1.108.897	(359.828)	(44.299)	(38.946)	-	11.044.266
Birikmiş amortisman:								
Yer altı ve yer üstü düzenleri	(234.731)	1.956	(7.954)	5.515	-	-	-	(235.214)
Binalar	(975.917)	(14.904)	(32.732)	36.010	3.441	7.062	-	(977.040)
Makine, tesis ve cihazlar	(1.914.886)	(67.366)	(156.685)	148.771	-	-	-	(1.990.166)
Taşıt araçları	(95.865)	472	(6.625)	6.275	-	-	-	(95.743)
Döşeme ve demirbaşlar	(2.032.923)	(3.660)	(310.946)	82.784	(3.441)	51.828	-	(2.216.358)
Toplam	(5.254.322)	(83.502)	(514.942)	279.355	-	58.890	-	(5.514.521)
Net kayıtlı değer	4.964.509							5.529.745

(*) Dönem içinde sabit kıymetlerden gerçekleşen transferlerin 44.299 TL’si maddi olmayan duran varlıklar kalemlerinde muhasebeleştirilmiştir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARI İLE KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 15 - MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR

Maddi olmayan duran varlıkların 31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren yıllara ait hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2018	Yabancı Para Çevrim Farkları	İlaveler	Değer Düşüklüğü (Karşılığı)/İptali	Çıkışlar	Transferler	31 Aralık 2018
Maliyet (*)	1.827.717	39.638	604.155	113	(5.324)	64.100	2.530.399
Birikmiş itfa payları (-)	(1.010.619)	3.149	(266.402)	(104)	3.238	-	(1.270.738)
Net kayıtlı değer	817.098						1.259.661

	1 Ocak 2017	Yabancı Para Çevrim Farkları	İlaveler	Değer Düşüklüğü (Karşılığı)/İptali	Çıkışlar	Transferler	31 Aralık 2017
Maliyet (*)	1.474.679	7.117	300.459	(2.315)	(600)	48.377	1.827.717
Birikmiş itfa payları (-)	(801.910)	(5.704)	(202.510)	3.116	467	(4.078)	(1.010.619)
Net kayıtlı değer	672.769						817.098

(*) Maddi olmayan duran varlıklar ağırlıklı olarak lisans ve yazılımlardan oluşmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 16 - ŞEREFİYE

Şerefiyenin 31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla sona ara eren dönemlere ait hareket tablosu aşağıda sunulmuştur:

	2018	2017
1 Ocak	873.097	1.014.815
İlaveler (*) (Dipnot 3)	115.526	-
Yabancı para çevrim farkları	10.792	-
Değer düşüklüğü karşılığı(**)	(150.200)	(141.718)
31 Aralık	849.215	873.097

(*) Grup'un bağlı ortaklıklarından Kordsa'nın %100 bağlı ortaklığı konumunda olan ve Amerika'da mukim Kordsa Inc. ticari havacılık sektörüne ileri kompozit malzemeler sağlayan Fabric Development, Inc. ("FDI"), Textile Products, Inc. ("TPI") ve "Advanced Honeycomb Technologies Corporation" firmalarını 2018 yılı içerisinde satın almıştır (Dipnot 3 – İşletme Birleşmeleri).

(**) Grup'un bağlı ortaklıklarından Carrefoursa, dönem içerisinde Kiler Alışveriş yatırımından şerefiye rakamını 150.199.730 (Tam) TL değer düşüklüğüne tabi tutmuştur (31 Aralık 2017: 141.718.000 (Tam) TL). Söz konusu değer düşüklüğü karşılığı esas faaliyetlerden diğer giderler hesabında muhasebeleştirilmiştir. Eğer nakit akışı tahminlerine uygulanan vergi sonrası iskonto oranı ve uzun vadeli büyüme oranı, yönetimin tahmininden %1 daha fazla olsaydı, Grup şerefiye için 13.776.458 (Tam) TL fazla değer düşüklüğü karşılığını konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirmek durumunda kalacaktı.

DİPNOT 17 - KARŞILIKLAR, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER

Diğer kısa vadeli karşılıklar	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Borç karşılıkları	611.896	241.673
<i>Kredi puan karşılıkları</i>	53.120	69.960
<i>Dava karşılıkları</i>	173.323	97.249
<i>Tazmin edilmemiş ve nakde dönüşmemiş gayrinakdi krediler özel karşılıkları</i>	378.740	67.754
<i>Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşmeler</i>	5.246	4.260
<i>Diğer kısa vadeli borç karşılıkları</i>	1.467	2.450
Diğer borç karşılıkları	66.959	91.265
Toplam	678.855	332.938
Diğer uzun vadeli karşılıklar	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Borç karşılıkları	4.260	4.613
<i>Diğer uzun vadeli borç karşılıkları</i>	4.260	4.613
Toplam	4.260	4.613
Taahhütler - Bankacılık bölümü	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Verilen teminat mektupları	34.426.832	34.576.533
Akreditifler	6.255.037	6.579.073
Dövizli kabul kredileri	2.740.066	3.757.710
Diğer teminatlar	7.884.108	5.914.738
Toplam	51.306.043	50.828.054

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 17 - KARŞILIKLAR, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER (Devamı)

Taahhütler - Diğer şirketler	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Verilen teminat mektupları	812.587	649.971
Verilen diğer teminatlar	413.072	294.789
Maddi duran varlıklar ile ilgili ipotek, teminat, rehin	11.480	25.185
Toplam	1.237.139	969.945

Borçlanma senetleri ile ilgili geri alım ve geri satım taahhütleri:

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla borçlanma senetleri (devlet tahvilleri, hazine bonoları ve eurobondlar) ile ilgili geri alım ve geri satım taahhütleri aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Geri alım taahhütleri	14.434.653	29.229.448

Alım-satım amaçlı işlemlerin türleri:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Yabancı para döviz alım	11.135.973	10.601.547
Yabancı para döviz satım	10.525.900	10.564.713
Toplam	21.661.873	21.166.260

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Para swap alımları	141.036.291	111.502.891
Para swap satışları	139.431.917	106.924.680
Faiz haddi swap alımları	68.273.548	46.369.365
Faiz haddi swap satışları	68.273.548	46.369.365
Toplam	417.015.304	311.166.301

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Spot alımlar	7.628.722	5.034.625
Spot satışlar	7.347.903	5.050.637
Toplam	14.976.625	10.085.262

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Para, faiz ve menkul değer alım opsiyonları	37.759.363	50.144.128
Para, faiz ve menkul değer satım opsiyonları	37.740.163	50.460.763
Toplam	75.499.526	100.604.891

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Diğer alım işlemleri	16.286.966	6.225.924
Diğer satım işlemleri	8.749.610	8.623.132
Toplam	25.036.576	14.849.056

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 17 - KARŞILIKLAR, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER (Devamı)

Riskten korunma amaçlı türev işlem türleri:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Faiz haddi swap alımları	15.800.831	11.759.837
Faiz haddi swap satışları	15.800.831	11.759.837
Toplam	31.601.662	23.519.674

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Yabancı para döviz alım	-	31.708
Yabancı para döviz satım	-	97.386
Toplam	-	129.094

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Para swap alımları	17.128.717	3.482.506
Para swap satışları	13.443.865	2.507.376
Toplam	30.572.582	5.989.882

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla Bankacılık endüstriyel bölümüne ait bilanço dışı yükümlülüklerin vade analizi aşağıdaki gibidir:

	1 yıla kadar	1 yıldan fazla	Toplam
Verilen teminat mektupları	5.334.189	29.092.644	34.426.833
Akreditifler	2.387.038	3.868.000	6.255.038
Döviz Kabul kredileri	2.457.752	282.314	2.740.066
Diğer teminatlar	3.682.397	4.201.709	7.884.106
Toplam	13.861.376	37.444.667	51.306.043

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla Bankacılık endüstriyel bölümüne ait bilanço dışı yükümlülüklerin vade analizi aşağıdaki gibidir:

	1 yıla kadar	1 yıldan fazla	Toplam
Verilen teminat mektupları	6.616.283	27.960.249	34.576.532
Akreditifler	5.188.694	1.390.378	6.579.072
Döviz Kabul kredileri	2.900.711	857.000	3.757.711
Diğer teminatlar	2.497.120	3.417.619	5.914.739
Toplam	17.202.808	33.625.246	50.828.054

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 17 - KARŞILIKLAR, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER (Devamı)

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla bankacılık endüstriyel bölümüne ait taahhütlerin ekonomik risk konsantrasyonu aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Finansal kurumlar	7.182.375	7.006.200
İnşaat	7.911.886	6.252.263
Kimya	1.558.845	2.791.301
Toptan satıcılar	9.162.663	9.970.378
Küçük ölçekli perakendeciler	5.252.181	4.806.478
Çelik ve madencilik	3.218.621	3.152.082
Yiyecek ve içecek	1.398.630	798.144
Elektrik, gaz ve su	2.458.803	1.926.591
Otomotiv	1.185.086	855.703
Diğer imalat	4.884.605	2.965.513
Elektronik	298.176	676.712
Tekstil	1.446.126	1.423.271
Taşımacılık	700.841	621.471
Telekomünikasyon	207.104	224.582
Turizm	337.699	278.993
Tarım ve ormancılık	180.924	165.071
Diğer	3.921.478	6.913.301
Toplam	51.306.043	50.828.054

Grup'un iş ortaklıklarından Aksigorta T.C. Maliye Bakanlığı Vergi Denetleme Kurulu'nun Şirket nezdinde 24 Haziran 2014 tarihinde başlattığı 2009, 2010, 2011 ve 2012 yılları BSMV konulu sınırlı vergi incelemesi sonucunda sovtaj işlemlerinin banka ve sigorta muameleleri vergisine tabi tutulmadığı gerekçesiyle Şirket'e 2009 yılı için 1,8 milyon Tam TL vergi ve 2,8 milyon Tam TL vergi cezası 2010 yılı için 2 milyon Tam TL vergi ve 3 milyon Tam TL vergi cezası, 2011 yılı için 3 milyon Tam TL vergi ve 4,6 milyon Tam TL vergi cezası, 2012 yılı için 4,3 milyon Tam TL vergi ve 6,4 milyon Tam TL vergi cezası olmak üzere toplam 27,9 milyon Tam TL vergi ve vergi cezası tarh edilmiş olup, Şirket uygulamalarının mevzuata uygun olduğu düşünülmekte olduğundan finansal tablolarda herhangi bir karşılık ayrılmamıştır. Şirket, 16 Ocak 2015 tarihinde 2009 yılına ilişkin ve 20 Şubat 2015 tarihinde 2010, 2011 ve 2012 yıllarına ilişkin vergi ve cezaları için Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Uzlaşma Komisyonu Başkanlığı'na uzlaşma talebinde bulunmuştur. Büyük Mükellefler Vergi Dairesi ile 15 Şubat 2018 tarihinde uzlaşma görüşmesi yapılmış ancak ilgili dönem vergi cezalarına ilişkin Büyük Mükellefler Vergi Dairesi ile uzlaşma konusunda anlaşma sağlanamamıştır. Vergi aslı ve cezalarına ilişkin olarak dava yoluna başvurulmuştur. 2009 ve 2010 yıllarına ilişkin davalar İstanbul 3. Vergi Mahkemesi nezdinde şirket lehine sonuçlanmış olup, diğer dönemlere ilişkin davalar halen devam etmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 18 - TAAHHÜTLER

31 Aralık 2018 itibarıyla Bağlı Ortaklıkların teminat/rehin/ipotek (“TRİ”) pozisyonu aşağıdaki gibidir;

	Toplam TL Karşılığı	31 Aralık 2018			Diğer TL Karşılığı
		TL	ABD Doları	Avro	
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu teminatlar	1.221.533	318.497	107.680	55.593	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu teminatlar	1.489.327	360.398	10.056	177.684	4.944
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu teminatlar	51.306.043	21.761.622	3.087.613	2.122.216	508.077
D Diğer teminatlar					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Teminatlar	54.016.903	22.440.517	3.205.349	2.355.493	513.021
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
D. Diğer ipotekler					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam İpotekler	-	-	-	-	-
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
D. Diğer rehin					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Rehin	-	-	-	-	-

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 18 - TAAHHÜTLER (Devamı)

31 Aralık 2018 itibarıyla İştirak ve İş Ortaklıklarının teminat/rehin/ipotek (“TRİ”) pozisyonu aşağıdaki gibidir;

	31 Aralık 2018				
	Toplam TL Karşılığı	TL	ABD Doları	Avro	Diğer TL Karşılığı
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu teminatlar	1.165.180	1.118.379	7.269	1.419	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu teminatlar	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu teminatlar	2.850	2.850	-	-	-
D. Diğer teminatlar					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Teminatlar	1.168.030	1.121.229	7.269	1.419	-
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu İpotekler	-	-	-	-	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
D. Diğer ipotekler					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam İpotekler	-	-	-	-	-
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
D. Diğer rehin					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Rehin	-	-	-	-	-

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 18 - TAAHHÜTLER (Devamı)

31 Aralık 2017 itibarıyla Bağlı Ortaklıkların teminat/rehin/ipotek (“TRİ”) pozisyonu aşağıdaki gibidir;

	31 Aralık 2017				
	Toplam TL Karşılığı	TL	ABD Doları	Avro	Diğer TL Karşılığı
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu teminatlar	1.295.945	434.563	133.887	78.704	987
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu teminatlar	1.135.741	276.886	64.605	135.303	3.528
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu teminatlar	50.828.054	21.370.968	4.744.023	2.471.376	385.992
D Diğer teminatlar					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Teminatlar	53.259.740	22.082.417	4.942.515	2.685.383	390.507
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu ipotekler	97.082	-	-	21.500	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
D. Diğer ipotekler					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam İpotekler	97.082	-	-	21.500	-
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
D. Diğer rehin					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Rehin	-	-	-	-	-

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 18 - TAAHHÜTLER (Devamı)

31 Aralık 2017 itibarıyla İş Ortaklıklarının teminat/rehin/ipotek ("TRİ") pozisyonu aşağıdaki gibidir;

	31 Aralık 2017				
	Toplam TL Karşılığı	TL	ABD Doları	Avro	Diğer TL Karşılığı
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu teminatlar	895.128	893.057	393	130	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu teminatlar	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu teminatlar	495	495	-	-	-
D. Diğer teminatlar					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Teminatlar	895.623	893.552	393	130	-
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu İpotekler	-	-	-	-	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
D. Diğer ipotekler					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam İpotekler	-	-	-	-	-
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
D. Diğer rehin					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Rehin	-	-	-	-	-

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 19 - ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR

Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Personele ödenecek ücretler	73.302	27.587
Ödenecek sosyal güvenlik primleri	20.369	46.798
Diğer	-	1.612
Toplam	93.671	75.997

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
İzin karşılıkları	142.222	117.631
Prim karşılıkları	23.526	26.220
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin diğer karşılıklar	161.603	174.428
Toplam	327.351	318.279

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
İzin karşılıkları	3.638	3.785
Kıdem tazminatı karşılığı	416.591	385.500
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin diğer karşılıklar	27.816	23.079
Toplam	448.045	412.364

Kıdem tazminatı karşılığı:

Türk kanunlarına göre Grup, en az bir yıllık hizmeti tamamlayarak emekliye ayrılan, ilişkisi kesilen, askerlik hizmetleri için çağrılan veya vefat eden her çalışanına kıdem tazminatı ödemek mecburiyetindedir. 23 Mayıs 2002 tarihindeki ilgili yasa değişikliği nedeniyle, emeklilikten önceki hizmet süresiyle bağlantılı, bazı geçiş süreci maddeleri çıkartılmıştır. Ödenecek tazminat her hizmet yılı için bir aylık maaş tutarı kadardır ve bu miktar 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla 5.434,42 Tam TL (31 Aralık 2017: 4.732,48 Tam TL) ile sınırlandırılmıştır.

Yukarıda açıklanan yasal düzenlemeler haricinde emeklilik taahhütleri için herhangi bir düzenleme yoktur. Fon ayrılma zorunluluğu bulunmadığından yükümlülük için fon ayrılmamıştır.

Kıdem tazminatı karşılığı, Şirket'in çalışanların emekli olmasından kaynaklanan gelecekteki muhtemel yükümlülük tutarının bugünkü değerinin tahmin edilmesi yoluyla hesaplanmaktadır. TMS 19 ("Çalışanlara Sağlanan Faydalar"), şirketin yükümlülüklerinin, tanımlanmış fayda planları kapsamında aktüeryal değerlendirme yöntemleri kullanılarak geliştirilmesini öngörür. Bu doğrultuda, toplam yükümlülüklerin hesaplanmasında kullanılan aktüeryal varsayımlar aşağıda belirtilmiştir:

Ana varsayım, her hizmet yılı için olan azami yükümlülük tutarının enflasyona paralel olarak artacak olmasıdır. Dolayısıyla, uygulanan iskonto oranı, gelecek enflasyon etkilerinin düzeltilmesinden sonraki beklenen reel oranı ifade eder. Bu nedenle, 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla, ekli finansal tablolarda karşılıklar, geleceğe ilişkin, çalışanların emekliliğinden kaynaklanacak muhtemel yükümlülüğünün bugünkü değeri tahmin edilerek hesaplanır. İlgili bilanço tarihlerindeki karşılıklar, konsolidasyon kapsamındaki her iştirak ve bağlı ortaklık için farklılık göstermekle birlikte, ortalama %4,30 - %5,80 arasında reel iskonto oranı kullanılmak suretiyle hesaplanmıştır (31 Aralık 2017: %3,70 - %5,10). Kıdem tazminatı tavanı altı ayda bir revize edilmekte olup, Grup'un kıdem tazminatı karşılığının hesaplanmasında 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren geçerli olan 6.017,60 Tam TL tavan tutarı dikkate alınmıştır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 19 - ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR (Devamı)

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar (devamı):

Kıdem tazminatı karşılığı (devamı):

Kıdem tazminatı karşılığının 31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren yıllara ait hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2018	2017
1 Ocak	385.500	303.541
Cari dönem gideri	135.916	99.616
Ödemeler	(107.311)	(81.370)
Faiz maliyeti	10.972	3.753
Yabancı para çevrim farkları	3.349	1.113
Aktüeryal (kayıp) / kazanç	(11.834)	58.847
31 Aralık	416.592	385.500

DİPNOT 20 - DİĞER VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER

Diğer Dönen Varlıklar	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Bankalararası çek takas hesabı	1.212.261	149.829
İndirilecek, devreden ve diğer KDV	530.602	156.615
Diğer dönen varlıklar	59.697	64.115
Toplam	1.802.560	370.559

Diğer Duran Varlıklar	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Uzun vadeli vergi alacakları		
ve diğer yasal alacaklar	13.920	26.941
İndirilecek, devreden ve diğer KDV	3.902	4.928
Diğer duran varlıklar	119.691	87.944
Toplam	137.513	119.813

Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Bankalararası çek takas hesabı	2.468.350	291.353
Tasarruf mevduatı sigortası	52.010	50.641
Diğer kısa vadeli yükümlülükler	244.534	323.668
Toplam	2.764.894	665.662

Diğer Uzun Vadeli Yükümlülükler		
Diğer uzun vadeli yükümlülükler	94.901	55.065
Toplam	94.901	55.065

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 21 - ÖZKAYNAKLAR

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.'nin onaylanmış ve çıkarılmış sermayesi her biri 1 Kr kayıtlı nominal bedeldeki 204.040.393.100 (31 Aralık 2017: 204.040.393.100) hisseden oluşmaktadır.

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla Holding'in onaylanmış ve çıkarılmış sermayesi ve sermaye yapısı aşağıdaki gibidir:

Hissedarlar:	Pay (%)	31 Aralık 2018	Pay (%)	31 Aralık 2017
Sakıp Sabancı Holding A.Ş.	14,07	287.100	14,07	287.100
Serra Sabancı	7,21	147.160	7,21	147.160
Suzan Sabancı Dinçer	6,94	141.567	6,94	141.567
Çiğdem Sabancı Bilen	6,94	141.567	6,94	141.567
Diğer	64,84	1.323.010	64,84	1.323.010
Sermaye	100,00	2.040.404	100,00	2.040.404
Geri alınmış paylar (-)		(190.470)		(190.470)
Hisse senetleri ihraç primi		22.237		22.237

Grup'un bağlı ortaklıklarından EXSA Export Sanayi Mamulleri Satış ve Araştırma A.Ş. ("Exsa") 22 Aralık 2015 tarihli Yönetim Kurulu kararı ile Borsa İstanbul'da Sabancı Holding halka açık paylarından hisse alımları gerçekleştirmiştir. Bu işlemler sonucunda, Exsa'nın Sabancı Holding sermayesindeki payı 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla %1,17'dir. Bu paylar, konsolide özkaynaklarda geri alınmış paylar hesabında muhasebeleştirilmiştir.

Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler

Türk Ticaret Kanunu'na göre, yasal yedekler birinci ve ikinci tertip yasal yedekler olmak üzere ikiye ayrılır. Türk Ticaret Kanunu'na göre birinci tertip yasal yedekler, şirketin ödenmiş sermayesinin %20'sine ulaşıncaya kadar, kanuni net karın %5'i olarak ayrılır. Türk Ticaret Kanunu'na göre, yasal yedekler ödenmiş sermayenin %50'sini geçmediği sürece sadece zararları netleştirmek için kullanılabilir, bunun dışında herhangi bir şekilde kullanılması mümkün değildir.

Ayrıca, Gayrimenkul ve İştirak Hissesi Satış Kazancı İstisnası'ndan yararlanabilmek için söz konusu kazançların %75'inin pasifte bir fon hesabında (özel yedekler) tutulması ve 5 yıl süre ile işletmeden çekilmemesi gerekmektedir. İştirak Hissesi Satış Kazancı İstisnası kapsamında, gerçekleşen iştirak satışları neticesinde kanuni finansal tablolarda oluşan satış kazançlarının %75'lik kısmı "İştirak satış karları" altında sınıflandırılmıştır. 2012 yılında Holding yasal mali tablolarındaki Teknosa hisselerinin halka arz dolayısıyla elde ettiği satış karının %75'ini bu hesap altında kaydetmiştir.

Yukarıda bahsedilen kardan ayrılan kısıtlanmış yedeklerin detayı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Yasal yedekler	705.591	699.547
İştirak satış karları	344.487	333.369
Toplam	1.050.078	1.032.916

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 21 - ÖZKAYNAKLAR (Devamı)

Kar Dağıtımı

Halka açık şirketler, kar payı dağıtımlarını SPK'nın 1 Şubat 2014 tarihinden itibaren yürürlüğe giren II-19.1 no'lu Kar Payı Tebliği'ne göre yaparlar.

Şirketler, karlarını genel kurulları tarafından belirlenecek kar dağıtım politikaları çerçevesinde ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak genel kurul kararıyla dağıtır. Söz konusu tebliğ kapsamında, asgari bir dağıtım oranı tespit edilmemiştir. Şirketler esas sözleşmelerinde veya kar dağıtım politikalarında belirlenen şekilde kar payı öderler.

Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacak Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelir ve Giderler

	Değer artış fonları	Nakit akışı riskinden korunma fonları	Yurtdışındaki net yatırım riskinden korunma fonları	Yabancı para çevrim farkları
1 Ocak 2017 itibarıyla bakiyeler	(444.676)	(177.288)	(146.024)	499.438
Dönem içerisindeki artış/(azalışlar)	189.636	46.922	(102.703)	225.222
Kar veya zarar tablosuna transfer edilen kazançlar	(13.368)	23.735	-	-
Gerçeğe uygun değeri diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıkların itfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen finansal varlıklara transferi sebebiyle kar veya zarar tablosuna dahil edilen net kazanç ve kaybı	(2.160)	-	-	-
Vergi etkisi	(39.769)	(14.891)	20.541	-
31 Aralık 2017 itibarıyla bakiyeler	(310.337)	(121.522)	(228.186)	724.660
1 Ocak 2018 itibarıyla düzeltilmiş bakiyeler (252.746)		(121.522)	(228.186)	724.660
Dönem içerisindeki artış/(azalışlar)	(1.127.006)	(43.804)	(200.933)	658.116
Kar veya zarar tablosuna transfer edilen kazançlar	(149.035)	6.311	-	-
Gerçeğe uygun değeri diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıkların itfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen finansal varlıklara transferi sebebiyle kar veya zarar tablosuna dahil edilen net kazanç ve kaybı	38.628	-	-	-
Vergi etkisi	272.231	8.248	44.205	-
31 Aralık 2018 itibarıyla bakiyeler	(1.217.928)	(150.767)	(384.914)	1.382.776

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 22 - SATIŞ AMAÇLI SINIFLANDIRILAN VARLIKLAR, YÜKÜMLÜLÜKLER VE DURDURULAN FAALİYETLER

1 Ocak - 31 Aralık 2018

Grup'un bağlı ortaklıklarından Kordsa'nın bağlı ortaklığı Nile Kordsa Company for Industrial Fabrics S.A.E.'nin 31 Aralık 2018 itibarıyla 22.778 Tam TL dönem karı bulunmaktadır (31 Aralık 2017: 3.503.342 Tam TL kar). 31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 konsolide finansal tablolarında bu şirkete ait faaliyet neticeleri durdurulan faaliyetlere ilişkin gelir/giderler olarak sınıflandırılmıştır. "Satış Amacıyla Elde Tutulan Varlıklar" altında muhasebeleştirilen tutar 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla, 14.220.459 Tam TL'dir (31 Aralık 2017: 11.194.785 Tam TL). "Satış Amacıyla Elde Tutulan Yükümlülükler altında muhasebeleştirilen tutar 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla, 4.273.745 Tam TL'dir (31 Aralık 2017: 5.261.866 Tam TL).

1 Ocak - 31 Aralık 2017

31 Aralık 2017 itibarıyla, Grup'un bağlı ortaklıklarından Temsa'nın garanti niteliğinde iktisap ettiği ve elden çıkarmak istediği 16.671.395 Tam TL tutarındaki gayrimenkulleri üzerinden 6.685.000 Tam TL tutarında değer düşüklüğü ayrılmıştır. Geriye kalan 9.986.395 Tam TL tutarındaki gayrimenkuller "Satış Amacıyla Elde Tutulan Varlıklar" altında muhasebeleştirilmiştir.

Grup'un bağlı ortaklıklarından Kordsa'nın bağlı ortaklığı Nile Kordsa Company for Industrial Fabrics S.A.E.'nin 31 Aralık 2017 itibarıyla 3.503.342 Tam TL dönem karı bulunmaktadır. 31 Aralık 2017 konsolide finansal tablolarında bu şirkete ait faaliyet neticeleri durdurulan faaliyetlere ilişkin gelir/giderler olarak sınıflandırılmıştır. "Satış Amacıyla Elde Tutulan Varlıklar" altında muhasebeleştirilen tutar 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla, 11.194.785 Tam TL'dir. "Satış Amacıyla Elde Tutulan Yükümlülükler altında muhasebeleştirilen tutar 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla, 5.261.866 Tam TL'dir.

DİPNOT 23 - HASILAT VE SATIŞLARIN MALİYETİ

	1 Ocak- 31 Aralık 2018	1 Ocak- 31 Aralık 2017
Yurtiçi satışlar	14.785.979	12.191.647
Yurtdışı satışlar	2.156.318	2.209.411
Eksi: İndirimler	(681.960)	(561.207)
Toplam	16.260.337	13.839.851

	1 Ocak- 31 Aralık 2018	1 Ocak- 31 Aralık 2017
İlk madde ve malzeme, ticari mal giderleri	(10.370.697)	(9.085.652)
Mamul, yarı mamul ve ticari mallardaki değişim	(23.091)	(88.261)
Amortisman ve itfa payları	(273.841)	(214.672)
Personel giderleri	(518.870)	(427.389)
Diğer giderler	(1.670.798)	(1.127.876)
Toplam	(12.857.297)	(10.943.850)

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 24 - NİTELİKLERİNE GÖRE GİDERLER

Araştırma ve geliştirme giderleri

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren yıllara ait araştırma geliştirme giderlerinin niteliklerine göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 31 Aralık 2018	1 Ocak- 31 Aralık 2017
Personel giderleri	(9.300)	(2.016)
Danışmanlık giderleri	(3.990)	(2.839)
Bakım ve onarım giderleri	(959)	(408)
Amortisman giderleri	(765)	(2.456)
Diğer	(72)	(134)
Toplam	(15.086)	(7.853)

Pazarlama giderleri

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren yıllara ait pazarlama, satış ve dağıtım giderlerinin niteliklerine göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 31 Aralık 2018	1 Ocak- 31 Aralık 2017
Personel giderleri	(719.275)	(648.231)
Kira giderleri	(478.492)	(392.214)
Nakliye, lojistik ve dağıtım giderleri	(130.115)	(84.680)
Amortisman giderleri	(129.584)	(146.473)
Reklam giderleri	(72.235)	(70.269)
Enerji giderleri	(56.779)	(24.691)
Bakım ve onarım giderleri	(46.637)	(41.242)
Danışmanlık giderleri	(42.929)	(24.835)
Dışarıdan sağlanan hizmetler	(36.781)	(38.408)
Sigorta giderleri	(8.171)	(9.355)
Malzeme giderleri	(3.736)	(3.828)
İletişim giderleri	(3.276)	(1.886)
Diğer	(251.685)	(258.952)
Toplam	(1.979.695)	(1.745.064)

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 24 - NİTELİKLERİNE GÖRE GİDERLER (Devamı)

Genel yönetim giderleri

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren yıllara ait genel yönetim giderlerinin niteliklerine göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 31 Aralık 2018	1 Ocak- 31 Aralık 2017
Personel giderleri	(2.570.013)	(2.222.383)
Kredi kartı ve bankacılık hizmet gideri	(726.023)	(549.689)
Bakım ve onarım giderleri	(535.697)	(350.364)
Amortisman giderleri	(429.749)	(357.791)
Danışmanlık giderleri	(239.725)	(171.874)
Sigorta giderleri	(231.087)	(208.442)
Vergi, resim ve harçlar	(217.329)	(185.104)
İletişim giderleri	(180.498)	(152.069)
Reklam giderleri	(128.118)	(147.058)
Enerji giderleri	(59.534)	(51.783)
Malzeme giderleri	(52.040)	(37.585)
Dışarıdan sağlanan hizmetler	(1.264)	(9.951)
Diğer	(1.324.729)	(890.881)
Toplam	(6.695.806)	(5.334.974)

DİPNOT 25 - ESAS FAALİYETLERDEN DİĞER GELİR VE GİDERLER

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren yıllara ait esas faaliyetlerden diğer gelirlerin detayı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 31 Aralık 2018	1 Ocak- 31 Aralık 2017
Faaliyetlerden kaynaklanan kur farkı geliri	1.390.732	395.410
Ticari alacakların vade farkı gelirleri	97.565	53.012
Diğer gelirler	377.636	880.209
Toplam	1.865.933	1.328.631

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren yıllara ait esas faaliyetlerden diğer giderlerin detayı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 31 Aralık 2018	1 Ocak- 31 Aralık 2017
Faaliyetlerden kaynaklanan kur farkı gideri	(1.128.327)	(250.798)
Ticari alacakların vade farkı gideleri	(234.153)	(118.578)
Şerefîye değer düşüklüğü	(150.200)	(141.718)
Karşılık giderleri	(22.698)	(38.383)
Diğer giderler	(252.355)	(215.940)
Toplam	(1.787.733)	(765.417)

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 26 - YATIRIM FAALİYETLERDEN GELİR VE GİDERLER

Yatırım faaliyetlerinden gelirler

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren yıllara ait yatırım faaliyetlerinden gelirlerin detayı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 31 Aralık 2018	1 Ocak- 31 Aralık 2017
Sabit kıymet satış karı	598.483	91.451
İştirak satış karları	126.411	-
Temettü geliri	6.593	2.698
Vadeli mevduat faiz geliri	2.366	1.971
Diğer	5.501	14.609
Toplam	739.354	110.729

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren yıllara ait yatırım faaliyetlerinden giderlerin detayı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 31 Aralık 2018	1 Ocak- 31 Aralık 2017
Sabit kıymet satış zararları	(6.663)	(10.968)
Diğer	-	(6.685)
Toplam	(6.663)	(17.653)

DİPNOT 27 - FİNANSAL GELİRLER VE GİDERLER

	1 Ocak- 31 Aralık 2018	1 Ocak- 31 Aralık 2017
Finansal gelirler		
Kur farkı geliri	221.567	141.096
Faiz geliri	5.142	-
Toplam	226.709	141.096
Finansal giderler		
Kur farkı gideri	(376.587)	(195.996)
Faiz gideri	(324.206)	(338.727)
Diğer finansman giderleri	(274.769)	(62.031)
Toplam	(975.562)	(596.754)

Finansal gelir ve giderler bankacılık dışındaki bölümler ile ilgilidir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 28 - VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Ödenecek kurumlar vergisi ve gelir vergisi	464.788	1.705.443
Eksi: peşin ödenen vergiler	(402.392)	(902.992)
Toplam ödenecek vergiler	62.396	802.451

Türk vergi mevzuatı, ana ortaklık olan şirketin bağlı ortaklıkları ve iştiraklerini konsolide ettiği finansal tabloları üzerinden vergi beyannamesi vermesine olanak tanımamaktadır. Bu sebeple bu konsolide finansal tablolara yansıtılan vergi karşılıkları, tam konsolidasyon kapsamına alınan tüm şirketler için ayrı hesaplanmıştır.

Kurumlar Vergisi Kanunu 13 Haziran 2006 tarih ve 5520 sayılı yasa ile değişmiştir. Söz konusu 5520 sayılı yeni Kurumlar Vergisi Kanunu'nun pek çok hükmü 1 Ocak 2006 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe girmiştir. Buna göre Türkiye'de, kurumlar vergisi oranı 2018 için %22'dir (2017: %20). Kurumlar vergisi oranı kurumların ticari kazancına vergi yasaları gereğince indirimi kabul edilmeyen giderlerin ilave edilmesi, vergi yasalarında yer alan istisna (iştirak kazançları istisnası vb.) ve indirimlerin (ar-ge indirimi gibi) indirilmesi sonucu bulunacak vergi matrahına uygulanır. Kar dağıtılmadığı takdirde başka bir vergi ödenmemektedir.

5 Aralık 2017 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7061 sayılı "Bazı Vergi Kanunları ile Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" kapsamında 2018, 2019 ve 2020 yılları için kurumlar vergisi oranı %20'den %22'ye çıkarılmıştır. Söz konusu kanun kapsamında, konsolide finansal tablolarda ertelenmiş vergi varlık ve yükümlülükleri, geçici farkların 2018, 2019 ve 2020 yıllarında vergi etkisi oluşturacak kısmı için %22 vergi oranı ile, geçici farkların 2021 ve sonraki dönemlerde vergi etkisi oluşturacak kısmı için ise %20 oranı ile hesaplanmıştır.

Türkiye'deki bir işyeri ya da daimi temsilcisi aracılığı ile gelir elde eden dar mükellef kurumlar ile Türkiye'de yerleşik kurumlara ödenen kar paylarından (temettü) stopaj yapılmaz. Bunların dışında kalan kişi ve kurumlara yapılan temettü ödemeleri %15 oranında stopaja tabidir. Karın sermayeye ilavesi, kar dağıtımı sayılmaz.

Şirketler üçer aylık mali karları üzerinden %22 oranında geçici vergi hesaplar ve o dönemi izleyen ikinci ayın 10'uncu gününe kadar beyan edip 17'nci günü akşamına kadar öderler. Yıl içinde ödenen geçici vergi o yıla ait olup izleyen yıl verilecek kurumlar vergisi beyannamesi üzerinden hesaplanacak kurumlar vergisinden mahsup edilir. Mahsuba rağmen ödenmiş geçici vergi tutarı kalmış ise bu tutar nakden iade alınabileceği gibi devlete karşı olan herhangi bir başka mali borca da mahsup edilebilir.

5 Aralık 2017 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7061 sayılı "Bazı Vergi Kanunları ile Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" kapsamında 2018, 2019, 2020 yılları için Kurumlar Vergisi oranı %20'den %22'ye çıkarılmıştır.

Türkiye'de ödenecek vergiler konusunda vergi otoritesi ile mutabakat sağlamak gibi bir uygulama bulunmamaktadır. Kurumlar vergisi beyannameleri hesap döneminin kapandığı ayı takip eden dördüncü ayın 25'inci günü akşamına kadar bağlı bulunulan vergi dairesine verilir.

Vergi incelemesine yetkili makamlar beş yıl zarfında muhasebe kayıtlarını inceleyebilir ve hatalı işlem tespit edilirse ödenecek vergiye ilişkin yapılacak vergi tarhiyatı nedeniyle vergi miktarları değişebilir.

Türk vergi mevzuatına göre beyanname üzerinde gösterilen mali zararlar 5 yılı aşmamak kaydıyla dönem kurum kazancından indirilebilirler. Ancak, mali zararlar, geçmiş yıl karlarından mahsup edilemez.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 28 - VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ (Devamı)

Kurumlar Vergisi Kanunu'nda kurumlara yönelik birçok istisna bulunmaktadır. Bu istisnalardan Grup'a ilişkin olanları aşağıda açıklanmıştır:

İştirak Kazançları İstisnası

Kurumların tam mükellefiyete tabi bir başka kurumun sermayesine iştirakten elde ettikleri temettü kazançları (yatırım fonlarının katılma belgeleri ile yatırım ortaklıkları hisse senetlerinden elde edilen kar payları hariç) kurumlar vergisinden istisnadır.

Emisyon Primi İstisnası

Anonim şirketlerin kuruluşlarında veya sermayelerini artırdıkları sırada çıkardıkları hisse senetlerinin itibari değerlerinin üzerinde elden çıkarılmasından sağlanan emisyon primi kazançları kurumlar vergisinden istisnadır.

Yurtdışı İştirak Kazançları İstisnası

Kanuni ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan anonim veya limited şirket mahiyetindeki bir şirketin (esas faaliyet konusu finansal kiralama veya her nevi menkul kıymet yatırımı olanlar hariç) sermayesine, kazancın elde edildiği tarihe kadar devamlı olarak en az bir yıl süreyle %10 veya daha fazla oranda iştirak eden kurumların, bu iştiraklerin kanuni veya iş merkezinin bulunduğu ülke vergi kanunları uyarınca en az %15 oranında (esas faaliyet konusu finansman temini veya sigortacılık olanlarda en az, Türkiye'de uygulanan kurumlar vergisi oranında) kurumlar vergisi benzeri vergi yükü taşıyan ve elde edildiği vergilendirme dönemine ilişkin yıllık kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye'ye transfer ettikleri iştirak kazançları kurumlar vergisinden istisnadır.

Gayrimenkul ve İştirak Hissesi Satış Kazancı İstisnası

Kurumların, en az iki tam yıl süreyle aktiflerinde yer alan iştirak hisselerinin, gayrimenkullerinin, rüçhan hakkı, kurucu senedi ve intifa senetleri satışından doğan kazançlarının %75'i kurumlar vergisinden istisnadır. 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren gayrimenkuller için istisna %50 olarak revize olmuştur. İstisnadan yararlanmak için söz konusu kazancın pasifte bir fon hesabında tutulması ve 5 yıl süre ile işletmeden çekilmemesi gerekmektedir. Satış bedelinin satışın yapıldığı yılı izleyen ikinci takvim yılı sonuna kadar tahsil edilmesi gerekir.

Menkul kıymet ve taşınmaz ticareti ve kiralaması ile uğraşan kurumların bu amaçla ellerinde bulundurdıkları değerlerin satışından elde ettikleri kazançlar istisna kapsamı dışındadır.

Yatırım Teşvikleri

Türkiye'de kurumlar vergisi oranı %22'dir. Ancak, teşvik belgesine bağlı yatırımlar için indirimli kurumlar vergisi uygulaması mevcuttur. Yatırım Teşvik Sistemi'nde indirimli kurumlar vergisinin hesaplanmasında önem taşıyan iki unsur yatırıma katkı oranı ve vergi indirimi oranıdır. İndirimli gelir ve Kurumlar Vergisi uygulanmak suretiyle tahsilinden vazgeçilen vergi yoluyla yatırımların devletçe karşılanacak tutarına yatırıma katkı tutarı, bu tutarın yapılan toplam yatırıma bölünmesi suretiyle bulunacak orana ise yatırıma katkı oranı olarak tanımlanmaktadır. Bu oranlar sektör ve bölgelere göre Cumhurbaşkanı tarafından belirlenmektedir. İndirimli Kurumlar Vergisi'ne ilişkin düzenlemeler 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, 1 Seri No'lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nde yer almaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 28 - VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ (Devamı)

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihlerinde sona eren hesap dönemlerine ait konsolide diğer kapsamlı kar veya zarar tablosunda yer alan kapsamlı gelir kalemlerine ilişkin vergi tutarları aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018			31 Aralık 2017		
	Vergi öncesi	Vergi gideri	Vergi sonrası	Vergi öncesi	Vergi gideri	Vergi sonrası
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelir yansıtılan finansal varlıklara ilişkin diğer kapsamlı gelir	(2.503.516)	550.774	(1.952.742)	446.266	(89.253)	357.013
Nakit akışı riskinden korunma araçları	(378.805)	83.337	(295.468)	113.190	(22.638)	90.552
Yurtdışındaki net yatırım riskinden korunma amaçlı türev finansal varlıklara ilişkin kar/(zarar)	(493.088)	108.479	(384.609)	(252.034)	50.405	(201.629)
Yabancı para çevrim farklarındaki değişim	1.510.690	-	1.510.690	540.591	-	540.591
Aktüeryal (kayıp)/kazançları	3.098	(682)	2.416	(55.778)	11.956	(43.822)
Diğer Kapsamlı Gelir	(1.861.622)	741.909	(1.119.713)	792.235	(49.530)	742.705

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Konsolide finansal tablolarda yer alan vergi öncesi kar	8.898.262	9.217.993
Ana ortaklık vergi oranına göre beklenen vergi gideri %22 (2017: %20)	(1.957.617)	(1.843.599)
Bağlı ortaklıklar vergi oranı farkları	4.607	7.871
Grup'un beklenen vergi gideri	(1.953.011)	(1.835.728)
Vergiden istisna diğer gelirler	28.892	142.915
Kanunen kabul edilmeyen giderler	(16.252)	(187.404)
Üzerinden ertelenmiş vergi hesaplanmamış geçmiş yıllar zararlarının kullanılması	(37.551)	(19.627)
Özkaynaktan pay alma yöntemiyle muhasebeleştirilen yatırımlardan elde edilen karların etkisi	177.861	115.276
Vergiye konu olmayacak zamanlama farklarının etkisi	91	-
Yatırım teşviklerinin etkisi	35.154	5.604
Gayrimenkul satış karı istisnası	22.981	2.319
Diğer	86.001	(6.953)
Grup'un Cari dönem vergi gideri	(1.655.834)	(1.783.598)

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 28 - VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ (Devamı)

Ertelenmiş vergiler

Grup, ertelenmiş gelir vergisi varlık ve yükümlülüklerini, bilanço kalemlerinin TFRS ve vergi finansal tabloları arasındaki farklı değerlendirilmelerin sonucunda ortaya çıkan geçici farkların etkilerini dikkate alarak hesaplamaktadır. Söz konusu geçici farklar gelir ve giderlerin, TFRS ve vergi kanunlarına göre değişik raporlama dönemlerinde muhasebeleşmesinden ve devreden mali zarar ile yatırım indirim istisnasından kaynaklanmaktadır. Gelecek dönemlerde gerçekleşecek uzun vadeli geçici farklar üzerinden yükümlülük metoduna göre hesaplanan ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülükleri için uygulanacak oran Türkiye için %20'dir.

Ayrı birer vergi mükellefi olan bağlı ortaklık ve müşterek yönetime tabi ortaklıkların finansal tablolarında yer alan ertelenmiş vergi varlıklarını ve yükümlülüklerini net göstermiş olmalarından dolayı Grup'un konsolide bilançosuna söz konusu net sunum şeklinin etkileri yansımıştır. Yukarıdaki tabloda yer alan geçici farklar ile ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülükleri ise brüt değerler esas alınarak hazırlanmaktadır.

30261 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 7061 sayılı "Bazı Vergi Kanunları ile Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"un 91inci maddesi ile 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na eklenen geçici 10uncu madde uyarınca kurumların 2018, 2019 ve 2020 vergilendirme dönemlerine ait kazançları üzerinden ödenmesi gereken kurumlar vergisinin %22 oranıyla hesaplanması ve sonrasında tekrardan %20 oranı ile vergilendirilmeye devam edilmesi öngörülmektedir. Bu süre zarfında Bakanlar Kurulu'na %22 oranını %20 oranına kadar indirme yetkisi verilmiştir.

31 Aralık 2018 tarihinde sona eren dönem itibarıyla, vergi mevzuatı uyarınca üçer aylık dönemler itibarıyla oluşan kazançlar üzerinden %22 (2017: %20) oranında geçici vergi hesaplanarak ödenmekte ve bu şekilde ödenen tutarlar yıllık kazanç üzerinden hesaplanan vergiden mahsup edilmektedir. Yapılan Kanun değişikliği ile 2018, 2019 ve 2020 yılları için bu oran %22 olarak belirlenmiştir.

Grup'un üzerinden ertelenmiş vergi varlığı hesaplamadığı geçmiş yıl zararı bulunmamaktadır. Grup'un 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla üzerinden ertelenmiş vergi alacağı hesaplanan toplam 840.246 TL (31 Aralık 2017: 1.142.324 TL) devreden mali zararı bulunmakta olup bu taşınabilir mali zarar beş yılı aşmamak kaydıyla dönem kurum kazancından indirilebilir. 31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla taşınabilir mali zarar tutarları ve kullanılabilecekleri en son hesap dönemleri aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
2019	-	11.970
2020	24.796	41.345
2021	465.178	741.504
2022	344.549	347.505
2023	5.723	-
Toplam	840.246	1.142.324

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 28 - VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ (Devamı)

Ertelenmiş vergiler (devamı)

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihlerinde sona eren dönemlere ait ertelenmiş vergi varlığı/(yükümlülüğü) aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Ertelenmiş Vergi Varlıkları	372.640	552.671
Ertelenmiş Vergi Yükümlülükleri	(185.504)	(149.352)
Net Ertelenmiş Vergi Varlıkları	187.136	403.319

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihlerinde sona eren ara dönemlere ait ertelenmiş vergi varlığı/(yükümlülüğü) hareket tablosu aşağıda sunulmuştur:

	2018	2017
1 Ocak bakiyeleri	403.319	496.251
Doğrudan özkaynaklarla ilişkilendirilen	149.563	(99.691)
Yabancı para çevrim farkları	(35.408)	(3.403)
Kar veya zarar tablosu ile ilişkilendirilen	(298.659)	10.390
Diğer	(31.679)	(228)
31 Aralık	187.136	403.319

DİPNOT 29 - TÜREV ARAÇLAR

31 Aralık 2018

Alım-satım amaçlı türev araçlar:

Yabancı paraya dayalı türev araçlar

	Makul Değer	
	Varlık	Yükümlülük
Döviz ve faiz haddi swap alış ve satış işlemleri	12.772.069	11.181.788
Vadeli döviz alış ve satış işlemleri	1.084.169	450.783
Döviz alış ve satış opsiyonları	521.910	609.422
Diğer alış ve satış işlemleri	3.249.356	867
Toplam alım satım amaçlı türev araçlar	17.627.504	12.242.860

Riskten korunma amaçlı türev araçlar:

Döviz ve faiz haddi swap alış ve satış işlemleri	5.058.434	688.610
Vadeli döviz alış ve satış işlemleri	2.678	-
Toplam riskten korunma amaçlı türev araçlar	5.061.112	688.610

Toplam türev araçlar	22.688.616	12.931.470
-----------------------------	-------------------	-------------------

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 29 - TÜREV ARAÇLAR (Devamı)

31 Aralık 2017	Makul Değer	
	Varlık	Yükümlülük
Alım-satım amaçlı türev araçlar:		
Yabancı paraya dayalı türev araçlar		
Döviz ve faiz haddi swap alış ve satış işlemleri	6.104.829	4.722.590
Vadeli döviz alış ve satış işlemleri	421.897	457.597
Döviz alış ve satış opsiyonları	203.603	242.212
Diğer alış ve satış işlemleri	1.587.534	5.092
Toplam alım satım amaçlı türev araçlar	8.317.863	5.427.491
Riskten korunma amaçlı türev araçlar:		
Döviz ve faiz haddi swap alış ve satış işlemleri	1.136.284	75.710
Vadeli döviz alış ve satış işlemleri	19.817	10.376
Döviz alış ve satış işlemleri	37.023	-
Toplam riskten korunma amaçlı türev araçlar	1.193.124	86.086
Toplam türev araçlar	9.510.987	5.513.577

Akbank, Brisa, Yünsa, Carrefoursa ve Enerjisa finansal borçlarından kaynaklanan nakit akışı riskine karşı faiz haddi swap'larının kullanımı yoluyla nakit akışı riskinden korunmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 30 - FİNANS SEKTÖRÜ FAALİYETLERİNDEN ALACAKLAR

Bankacılık

Müşterilere verilen kredi ve avanslar	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Tüketici kredileri ve kredi kartı alacakları	45.957.225	48.763.903
Proje finansmanı ile ilgili krediler(*)	48.446.550	35.328.282
İnşaat	21.226.158	29.093.069
Mali kuruluşlar	25.290.619	28.290.165
Küçük ölçekli işletmeler	14.967.236	17.271.905
Madencilik	6.241.256	6.746.537
Telekomünikasyon	6.983.889	6.804.962
Diğer üretim sektörleri	8.031.069	6.418.826
Gıda, toptan ve perakende ticaret	5.149.361	5.392.196
Tekstil	6.004.275	5.273.075
Kimya	4.608.734	4.099.549
Otomotiv	4.556.178	3.616.780
Diğer	17.894.126	15.759.297
Müşterilere verilen kredi ve avanslar toplamı	215.356.676	212.858.546
Kredi risk karşılığı	(8.482.445)	(6.963.538)
Finansal kiralama alacakları	6.415.536	5.811.994
Müşterilere verilen krediler ve avanslar-net	213.289.767	211.707.002

Yukarıdaki tablo bankanın canlı ve takipteki toplam kredilerini içermekte olup, kredi risk karşılığı tüm kredi riski göz önünde bulundurularak banka değerlendirmesi sonucunda ayrılmıştır.

(*) Banka, Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin (Türk Telekom) hisselerinin satın alım finansmanı kapsamında diğer yerli ve yabancı bankalardan oluşan, hisse rehni teminatı ile kullandırılan sendikasyona katılım çerçevesinde, Ojer Telekomünikasyon A.Ş.'ye verdiği (OTAŞ) nakit kredi riskinin 3.269 milyon TL'lik kısmını “Yakın İzlemedeki Krediler ve Diğer Alacaklar”dan “Donuk Alacaklar”a sınıflamış ve sonrasında 3.269 milyon TL'nin tamamını kayıtlarından silmiştir. Ayrıca Grubun iştirakine ilişkin 119 milyon TL (tam TL tutardır) tutar “Finans Sektörü Faaliyetlerinden Alacaklar” altına sınıflandırılmıştır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 30 - FİNANS SEKTÖRÜ FAALİYETLERİNDEN ALACAKLAR (Devamı)

Bankacılık (devamı)

Türk Telekom'un ana hissedarı olan Ojer Telekomünikasyon A.Ş. (OTAŞ)'ye kullandırılmış olan sendikasyon kredilerinin yeniden yapılandırılması için, Grup'un bağlı ortaklıklarından Akbank'ın da aralarında bulunduğu tüm krediverenler arasında mutabakata varılmıştır. Bu kapsamda, Türk Telekom'un ihraç edilmiş sermayesinin %55'ini oluşturan, OTAŞ'ın sahibi olduğu ve kredilerin teminatını oluşturmak amacıyla üzerinde krediverenler lehine rehin tesis edilmiş olan 192.500.000.000 adet A Grubu payların, krediverenlerin tamamının doğrudan veya dolaylı ortak oldukları, özel amaçlı bir şirket olarak kurulan Levent Yapılandırma Yönetimi A.Ş. ("LYY") tarafından devralınması işlemi 21 Aralık 2018 tarihinde tamamlanmıştır. Banka LYY'ye, OTAŞ'dan olan alacaklardaki payı olan %35,56 oranında iştirak etmiştir. Türk Telekom hisselerinin LYY tarafından devralınması işlemi dahilinde ve ilgili anlaşmalar çerçevesinde, OTAŞ kredilerinin teminatı olan hisselerin alınması için Banka'nın LYY'ye kullandırdığı toplam kredinin 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla değeri 1.272 milyon USD olup (TL karşılığı 6.690 milyon TL) söz konusu kredi gerçeğe uygun değeri ile mali tablolarda "Finans Sektörü Faaliyetlerinden Alacaklar" altında sınıflandırılmıştır. Söz konusu kredinin vadesi 1 yıl olup vade uzatılabilecektir. Bu krediye ilişkin imzalanmış olan anlaşmalar çerçevesinde, LYY'ye verilmiş olan kredinin bir kısmının müteakip dönemde krediden sermayeye dönüştürülerek LYY'nin sermayesine ilave edilmesi öngörülmektedir. LYY'nin devraldığı ve krediye konu olan Türk Telekom hisseleri LYY'ye kullandırılan kredinin de teminatını oluşturmaktadır. LYY'nin temel amacı, mümkün olan en hızlı şekilde gerekli koşulları sağlayarak söz konusu Türk Telekom hisselerini konusunda uzman bir yatırımcıya devretmektir.

31 Aralık 2018	Ticari Krediler		Tüketici Krediler		Kredi Kartı		Finansal Kiralama		Toplam	
	Bakiye	Karşılık	Bakiye	Karşılık	Bakiye	Karşılık	Bakiye	Karşılık	Bakiye	Karşılık
Krediler	169.476.968	5.576.750	30.310.656	1.476.363	15.543.270	928.150	6.441.318	501.182	221.772.212	8.482.445
1. Aşama	133.575.347	391.823	25.569.867	179.790	13.096.826	105.190	5.048.008	61.129	177.290.048	737.932
2. Aşama	23.328.009	2.257.273	3.572.225	336.290	1.659.792	148.050	792.903	122.000	29.352.929	2.863.613
3. Aşama	5.883.404	2.927.654	1.168.564	960.283	786.652	674.910	600.407	318.053	8.439.027	4.880.900
Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar Zarara Yansıtılanlar	6.690.208	-	-	-	-	-	-	-	6.690.208	-
Finansal Varlıklar	76.107.578	48.418	-	-	-	-	-	-	76.107.578	48.418
Diğer	14.475.064	59.733	-	-	-	-	-	-	14.475.064	59.733
Gayrinakdi Krediler	52.795.371	381.930	-	-	-	-	-	-	52.795.371	381.930
1. ve 2. Aşama	52.614.940	331.189	-	-	-	-	-	-	52.614.940	331.189
3. Aşama	180.431	50.741	-	-	-	-	-	-	180.431	50.741
Toplam	313.501.958	6.066.831	30.310.657	1.476.364	15.543.270	928.150	6.441.318	501.182	365.797.203	8.972.528

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 30 - FİNANS SEKTÖRÜ FAALİYETLERİNDEN ALACAKLAR (Devamı)

Bankacılık (devamı)

	31 Aralık 2017			
	Ticari Krediler	Tüketici Kredileri ve Kredi Kartları	Kiralama Faaliyetlerinden Alacaklar	Toplam
Vadesi geçmemiş, değer düşüklüğüne uğramamış	155.086.230	45.485.413	5.669.203	206.240.846
Vadesi geçmiş, değer düşüklüğüne uğramamış	7.065.496	688.697	65.599	7.819.792
Değer düşüklüğüne uğramış	2.191.560	2.341.151	287.070	4.819.781
Brüt toplam	164.343.286	48.515.261	6.021.872	218.880.419
Eksi: Bireysel olarak takip edilen değer düşüklüğü	(1.651.263)	(2.341.151)	(156.454)	(4.148.868)
Eksi: Toplu olarak takip edilen değer düşüklüğü	(2.401.255)	(569.869)	(53.425)	(3.024.549)
Toplam karşılık	(4.052.518)	(2.911.020)	(209.879)	(7.173.417)
Toplam	160.290.768	45.604.241	5.811.993	211.707.002

ABD Doları, Avro, Yen ve Türk Lirası cinsinden müşterilere verilen kredi ve avansların etkin faiz oranları sırasıyla yıllık %7,26 (31 Aralık 2017: %5,93), %4,28 (31 Aralık 2017: %3,73), %9,06 (31 Aralık 2017: %4,24) ve %18,41'tir (31 Aralık 2017: %14,55).

31 Aralık 2018 itibarıyla bankacılık endüstriyel bölümüne ait kredi risk karşılığının varlık sınıfları bazındaki hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	Kurumsal	Tüketici	Kiralama Alacakları	Toplam
1 Ocak 2018	3.942.225	3.021.313	209.879	7.173.417
TFRS 9	845.575	(919.590)	49.480	(24.535)
Brüt karşılıklar	4.986.256	1.753.633	366.340	7.106.229
Tahsilatlar	(709.473)	(440.373)	(5.794)	(1.155.640)
Finansal tablolardan çıkarılanlar (*)	(3.598.126)	(900.176)	(118.724)	(4.617.026)
31 Aralık 2018	5.466.457	2.514.807	501.181	8.482.445

(*) Banka, takipteki krediler portföyünün 774 milyon TL (tam TL tutardır) tutarındaki bölümünü, 36 milyon TL (tam TL tutardır) bedel karşılığında Güven Varlık Yönetimi A.Ş., Efes Varlık Yönetim A.Ş. ve Hayat Varlık Yönetimi A.Ş.'den oluşan 3 firmaya satmıştır. Banka takipteki krediler portföyünün 446 milyon TL (tam TL tutardır) tutarındaki bölümünü, toplam 19.4 milyon TL (tam TL tutardır) bedel karşılığında Arsan Varlık Yönetim A.Ş., İstanbul Varlık Yönetim A.Ş. ve Sümer Varlık Yönetim A.Ş.'den oluşan 3 firmaya satmıştır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 30 - FİNANS SEKTÖRÜ FAALİYETLERİNDEN ALACAKLAR (Devamı)

Bankacılık (devamı)

31 Aralık 2017 itibarıyla bankacılık endüstriyel bölümüne ait kredi risk karşılığının varlık sınıfları bazındaki hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	Kurumsal	Tüketici	Toplam
1 Ocak 2017	3.662.282	3.302.324	6.964.606
Brüt karşılıklar	803.777	844.244	1.648.021
Tahsilatlar	(337.650)	(584.286)	(921.936)
Finansal tablolardan çıkarılanlar (*)	(186.184)	(540.969)	(727.153)
31 Aralık 2017	3.942.225	3.021.313	6.963.538

(*) Akbank, önceki dönemlerde %100 oranında karşılık ayrılmış olan, takipteki krediler portföyünün 450.1 milyon TL (tam TL tutardır) tutarındaki bölümünü, 49,1 milyon TL (tam TL tutardır) bedel karşılığında Güven Varlık Yönetimi A.Ş.'ye satmıştır.

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla müşterilere verilen kredi ve avansların vade analizi aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
3 aya kadar	61.110.257	52.114.105
3 ile 12 ay arası	48.173.860	43.286.730
Cari	109.284.117	95.400.835
1 ile 5 yıl arası	74.553.660	86.445.812
5 yıldan fazla	23.036.454	24.048.361
Cari olmayan	97.590.114	110.494.173
Toplam	206.874.231	205.895.008

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla müşterilere verilen krediler ve avansların sözleşmelerde yer alan yeniden fiyatlandırma tarihleri aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
3 aya kadar	86.877.733	76.335.391
3 ile 12 ay arası	52.351.839	48.493.144
1 ile 5 yıl arası	60.537.709	71.314.084
5 yıldan fazla	7.106.950	9.752.389
Toplam	206.874.231	205.895.008

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 31 - FİNANS SEKTÖRÜ FAALİYETLERİNDEN BORÇLAR

Bankacılık

	31 Aralık 2018			31 Aralık 2017		
	Vadesiz	Vadeli	Toplam	Vadesiz	Vadeli	Toplam
Tasarruf mevduatı	20.345.719	105.662.512	126.008.231	17.851.983	89.346.331	107.198.314
Ticari kuruluşlar	19.275.050	48.031.661	67.306.711	17.616.473	57.209.394	74.825.867
Bankalararası mevduat	1.487.220	6.564.165	8.051.385	1.187.569	12.741.468	13.929.037
Repo işlemlerinden sağlanan fonlar	-	14.275.016	14.275.016	-	28.850.276	28.850.276
Diğer	1.321.784	2.671.123	3.992.907	546.072	3.007.742	3.553.814
Toplam	42.429.773	177.204.477	219.634.250	37.202.097	191.155.211	228.357.308

ABD Doları, Avro ve TL cinsinden vadeli mevduatların etkin faiz oranı sırasıyla yıllık ortalama %3,51 (31 Aralık 2017: %1,97), %0,26 (31 Aralık 2017: %0,49) ve %22,55'tir (31 Aralık 2017: %10,81).

Mevduat ve para piyasalarına borçların 31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla sözleşmede yer alan vade ve yeniden fiyatlandırma tarihlerine kalan süreler analizi aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Vadesiz	39.131.043	35.239.920
3 aya kadar	153.046.100	166.467.421
3 ile 12 ay arası	20.966.242	19.360.469
1 ile 5 yıl arası	5.955.533	6.693.448
5 yıldan fazla	535.332	596.050
Toplam	219.634.250	228.357.308

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 32 - PAY BAŞINA KAZANÇ

Konsolide kar veya zarar tablosunda belirtilen pay başına kazanç, net dönem karının ilgili dönem içinde çıkarılmış hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama adedine bölünmesi ile tespit edilir.

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Pay başına kazanç (tam TL olarak)		
- Yüz adet adi hisse senedi	1,88	1,71
Pay başına sürdürülen faaliyetlerden kazanç (tam TL olarak)		
- Yüz adet adi hisse senedi	1,88	1,70
Geri alınmış paylar adedi	(190.470.000)	(190.470.000)
Geri alınmış paylardan arındırılmış pay başına kazanç (tam TL olarak)		
- Yüz adet adi hisse senedi	1,88	1,71
Geri alınmış paylardan arındırılmış pay başına sürdürülen faaliyetlerden kazanç (tam TL olarak)		
- Yüz adet adi hisse senedi	1,88	1,71
1 Kr nominal bedelli hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama adedi		
- adi hisse senetleri	204.040.393.100	204.040.393.100

DİPNOT 33 - İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI

Üst düzey yöneticilere sağlanan faydalar:

Grup'un üst düzey yöneticileri, genel müdür, genel sekreter, grup başkanları, bölüm başkanları, grup direktörleri olarak belirlenmiştir. Çalışanlara sağlanan kısa vadeli faydalar ücretler, ikramiyeler, sosyal güvenlik, sağlık sigortası, izin, takdir ikramiyesi ve teşvik primini içermektedir. Diğer uzun vadeli faydalar bireysel emeklilik sistemi ödemelerini içermektedir. İşten çıkarılma nedeniyle sağlanan faydalar emeklilik ve transfer sebebiyle işten çıkarılan üst düzey yöneticilere ödenen kıdem tazminatı ve izin ödemelerini içermektedir.

Grup'un 31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren on iki aylık dönemlerde üst düzey yöneticilerine sağladığı faydaların kırılımı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Üst düzey yöneticilere sağlanan kısa vadeli faydalar	25.556	21.759
İşten çıkarılma nedeniyle sağlanan faydalar	3.125	2.165
Diğer uzun vadeli faydalar	271	234
Toplam	28.952	24.158

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 34 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ

34.1 Finansal Araçlar ve Finansal Risk Yönetimi

34.1.1 Finansal Risk Yönetimi

Grup faaliyetlerinden dolayı çeşitli finansal risklere maruz kalmaktadır. Bu riskler; piyasa riski, kredi riski ve likidite riskidir. Grup’un genel risk yönetimi programı, finansal piyasaların değişkenliğine ve muhtemel olumsuz etkilerin Grup’un finansal performansı üzerindeki etkilerini asgari seviyeye indirmeye yoğunlaşmaktadır. Grup maruz kaldığı çeşitli risklerden korunma amacıyla türev finansal araçlardan yararlanmaktadır.

Finansal risk yönetimi, kendi Yönetim Kurulu tarafından onaylanan politikalar çerçevesinde her bir Bağlı Ortaklık ve İş Ortaklığı tarafından uygulanmaktadır.

34.1.1.1 Döviz Kuru Riski

Grup, döviz cinsinden borçlu bulunulan tutarların fonksiyonel para birimine çevrilmesinden dolayı kur değişikliklerinden doğan döviz riskine sahiptir. Bu riskler, döviz pozisyonunun analiz edilmesi ile takip edilmekte ve sınırlandırılmaktadır. Grup bilanço kalemlerinden doğan kur riskini en aza indirmek amacı ile türev araçlardan yararlanmakta; forward ve swap kullanımı ile yabancı para kuru riskinden sınırlı olarak korunmaktadır.

Akbank’ın yabancı para cinsinden ve yabancı paraya endeksli varlıkları ile yabancı para cinsinden yükümlülükleri arasındaki fark “Yabancı Para (“YP”) net genel pozisyon” olarak tanımlanmakta ve kur riskine baz teşkil etmektedir. Kur riskinin önemli bir boyutu da YP net genel pozisyon içindeki farklı cinsten yabancı paraların birbirleri karşısındaki değerlerinin değişmesinin doğurduğu risktir (çapraz kur riski). Akbank kur riskine maruz tutarı Üst Düzey Risk Komitesi tarafından belirlenen limitler içerisinde tutmaktadır. Üst Düzey Risk Komitesi genel ekonomik durum ve piyasalardaki gelişmelere göre risk limitlerini sürekli olarak gözden geçirmekte ve gerekli hallerde yeni limitler belirlemektedir. Söz konusu limitler hem YP net genel pozisyon için hem de bu pozisyon içindeki çapraz kur riski için ayrı ayrı belirlenmekte ve takip edilmektedir. Kur riski yönetiminin bir aracı olarak swap ve forward gibi vadeli işlem sözleşmeleri de gerektiğinde kullanılarak riskten korunma sağlanmaktadır.

Grup başlıca Avro, ABD Doları ve İngiliz Sterlini cinsinden kur riskine maruz kalmaktadır.

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla yabancı para cinsinden olan finansal varlık ve yükümlülüklerin, konsolidasyon düzeltmeleri öncesinde, TL cinsinden kayıtlı değerleri aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Varlıklar	178.595.578	161.104.048
Yükümlülükler	(201.601.365)	(182.835.953)
Net bilanço yabancı para pozisyonu	(23.005.787)	(21.731.905)
Bilanço dışı türev enstrümanların pozisyonu	26.926.316	25.034.376
Bilanço ve bilanço dışı yabancı para pozisyonu, net	3.920.529	3.302.471

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 34 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

34.1.1.1 Döviz Kuru Riski (devamı)

31 Aralık 2018	Toplam TL Karşılığı	ABD Doları TL Karşılığı	Avro TL Karşılığı	İngiliz Sterlini TL Karşılığı	Diğer TL Karşılığı
Varlıklar:					
Nakit ve Nakit Benzerleri	23.603.634	16.396.562	5.458.393	1.403.846	344.833
Finansal Yatırımlar	26.175.616	19.210.249	6.342.367	-	623.000
Finansal Faaliyetlerden Alacaklar	95.632.459	44.747.843	50.843.790	3.001	37.825
TCMB Rezervleri	23.504.830	11.522.486	8.549.661	-	3.432.683
Ticari Alacaklar	932.242	216.542	638.387	23.246	54.067
Diğer Aktifler	8.746.797	6.404.821	2.220.539	143	121.294
Toplam varlıklar	178.595.578	98.498.503	74.053.137	1.430.236	4.613.702
Yükümlülükler:					
Alınan Krediler ve İhraç Edilen Menkul Kıymetler	57.923.109	45.858.329	11.873.391	-	191.389
Müşteri Mevduatları	138.209.510	87.646.861	43.801.101	3.267.100	3.494.448
Ticari Borçlar	288.550	116.258	132.337	956	38.999
Diğer Borçlar ve Karşılıklar	5.180.196	2.123.396	2.973.325	2.230	81.245
Toplam yükümlülükler	201.601.365	135.744.844	58.780.154	3.270.286	3.806.081
Bilanço dışı döviz cinsinden türev araçların net varlık/(yükümlülük) pozisyonu	26.926.316	38.527.196	(12.450.162)	1.852.690	(1.003.409)
Parasal kalemler net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu	3.920.529	1.280.855	2.822.821	12.640	(195.788)

31 Aralık 2018 itibarıyla konsolide net dönem karına etkisi olan net yabancı para varlık pozisyonu Banka ve Philips-Philip Morrissa hariç olmak üzere 1.675.565 TL'dir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 34 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

34.1.1.1 Döviz Kuru Riski (devamı)

31 Aralık 2017	Toplam TL Karşılığı	ABD Doları TL Karşılığı	Avro TL Karşılığı	İngiliz Sterlini TL Karşılığı	Diğer TL Karşılığı
Varlıklar:					
Nakit ve Nakit Benzerleri	12.318.462	7.893.806	4.145.078	52.544	227.034
Finansal Yatırımlar	32.180.170	25.185.618	6.392.315	-	602.237
Finansal Faaliyetlerden Alacaklar	83.896.510	41.048.634	42.768.170	11.770	67.936
TCMB Rezervleri	26.021.620	15.713.902	5.189.660	-	5.118.058
Ticari Alacaklar	1.121.971	376.046	606.215	8.308	131.402
Diğer Aktifler	5.565.315	4.003.835	1.376.868	135	184.477
Toplam varlıklar	161.104.048	94.221.841	60.478.306	72.757	6.331.144
Yükümlülükler:					
Alınan Krediler ve İhraç Edilen					
Menkul Kıymetler	45.039.292	32.586.221	12.256.491	4.043	192.537
Müşteri Mevduatları	133.504.077	84.394.537	44.909.486	2.020.256	2.179.798
Ticari Borçlar	511.452	335.149	126.560	432	49.311
Diğer Borçlar ve Karşılıklar	3.781.132	1.378.168	2.238.673	6.000	158.291
Toplam yükümlülükler	182.835.953	118.694.075	59.531.210	2.030.731	2.579.937
Bilanço dışı döviz cinsinden türev araçların net varlık/(yükümlülük) pozisyonu	25.034.376	26.382.824	314.075	1.961.391	(3.623.914)
Parasal kalemler net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu	3.302.471	1.910.590	1.261.171	3.417	127.293

31 Aralık 2017 itibarıyla konsolide net dönem karına etkisi olan net yabancı para yükümlülük pozisyonu Banka ve Philsa-Philip Morrissa hariç olmak üzere 447.981 TL'dir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 34 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

34.1.1.1 Döviz Kuru Riski (devamı)

Banka'nın yabancı para pozisyon riski önemsiz seviyede olduğu için kur değişimlerinin finansal tablolar üzerinde önemli etkisi bulunmamaktadır.

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2018 ve 2017 tarihlerinde sona eren yıllarda bankacılık endüstriyel bölümü dışında kalan Grup şirketleri için Grup'un bilançosundaki net döviz pozisyonunun döviz kurlarındaki değişimlerle ulaşacağı durumlar özetlenmiştir:

31 Aralık 2018	Kar/(zarar)	
	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi
ABD kurunun %20 değişmesi halinde		
ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	287.692	(287.692)
ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	-	-
ABD Doları net etki	287.692	(287.692)
Avro kurunun %20 değişmesi halinde		
Avro net varlık/yükümlülüğü	1.124	(1.124)
Avro riskinden korunan kısım (-)	-	-
Avro net etki	1.124	(1.124)
Sterlin kurunun %20 değişmesi halinde		
Sterlin net varlık/yükümlülüğü	3.826	(3.826)
Sterlin riskinden korunan kısım (-)	-	-
Sterlin net etki	3.826	(3.826)
Diğer döviz kurlarının ortalama %20 değişmesi hali		
Diğer döviz net varlık/yükümlülüğü	(730)	730
Diğer döviz riskinden korunan kısım (-)	-	-
Diğer döviz varlıkları net etki	(730)	730
31 Aralık 2017	Kar/(zarar)	
	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi
ABD kurunun %20 değişmesi halinde		
ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	167.258	(167.258)
ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	-	-
ABD Doları net etki	167.258	(167.258)
Avro kurunun %20 değişmesi halinde		
Avro net varlık/yükümlülüğü	101.876	(101.876)
Avro riskinden korunan kısım (-)	-	-
Avro net etki	101.876	(101.876)
Sterlin kurunun %20 değişmesi halinde		
Sterlin net varlık/yükümlülüğü	898	(898)
Sterlin riskinden korunan kısım (-)	-	-
Sterlin net etki	898	(898)
Diğer döviz kurlarının ortalama %20 değişmesi hali		
Diğer döviz net varlık/yükümlülüğü	3.186	(3.186)
Diğer döviz riskinden korunan kısım (-)	-	-
Diğer döviz varlıkları net etki	3.186	(3.186)

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 34 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

34.1.1.2 Faiz Oranı Riski

Grup, faiz haddi bulunduran varlık ve yükümlülüklerin tabi olduğu faiz oranlarının değişiminin etkisinden doğan faiz oranı riskine açıktır. Grup bu riski faiz oranına duyarlı olan varlık ve yükümlülüklerini dengelemek suretiyle oluşan doğal tedbirlere ek olarak riskten korunma amaçlı türev işlemler aracılığıyla da yönetmektedir.

Değişken faiz oranlı alınan krediler Grup'u nakit akım faiz oranı riskine maruz bırakmaktadır. Sabit oranlı alınan krediler Grup'u makul değer faiz oranı riskine maruz bırakmaktadır. 2018 ve 2017 yılı içerisinde Grup'un değişken faiz oranlı kredileri TL, ABD Doları, Avro ve İngiliz Sterlini cinsindendir.

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla Grup'un bankacılık dışı endüstriyel bölümlerinin faiz pozisyonu tablosu aşağıda belirtilmiştir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Sabit faizli finansal araçlar		
Finansal varlıklar	122.991	104.893
Vadeli mevduat	122.991	104.893
Finansal borçlar	3.278.377	3.156.886
Değişken faizli finansal araçlar		
Finansal borçlar	399.176	260.643

Grup tarafından, bankacılık dışı endüstriyel bölümleri için mevcut pozisyonların yenilenmesi, alternatif finansman ve riskten korunma dikkate alınarak değişken faizli banka kredileri için çeşitli senaryolar oluşturulmuştur. Bu senaryolara göre: (Bankacılık endüstriyel bölümü için Dipnot 34.1.1.5'e bakınız).

31 Aralık 2018 tarihinde TL biriminde olan değişken faizli kredilerin yıllık faizi %10 daha yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı; değişken kredilerden oluşan yüksek faiz gideri sonucu vergi öncesi cari dönem zararı yaklaşık 25.731 TL (31 Aralık 2017: (6.500) TL) daha düşük/yüksek olacaktı.

31 Aralık 2018 tarihinde ABD Doları biriminde olan değişken faizli kredilerin yıllık faizi %1 daha yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı; değişken kredilerden oluşan yüksek faiz gideri sonucu vergi öncesi cari dönem karı yaklaşık (1.419) TL (31 Aralık 2017: (1.751) TL) daha düşük/yüksek olacaktı.

31 Aralık 2018 tarihinde Avro biriminde olan değişken faizli kredilerin yıllık faizi %1 daha yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı; değişken kredilerden oluşan yüksek faiz gideri sonucu vergi öncesi cari dönem zararı yaklaşık (861) TL (31 Aralık 2017: (777) TL) daha düşük/yüksek olacaktı.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 34 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

34.1.1.3 Likidite Riski

İhtiyatlı likidite riski yönetimi, yeterli miktarda nakit ve menkul kıymet sağlamak, yeterli kredi imkanları yoluyla fonlamayı mümkün kılmak ve açık pozisyonu kapatabilme yeteneğinden oluşmaktadır. Grup, iş ortamının dinamik içeriğinden dolayı, kredi yollarının hazır tutulması yoluyla fonlamada esnekliği amaçlamıştır.

i) Bankacılık endüstriyel bölümü

Akbank'ın aktif-pasif yönetiminin en temel hedeflerinden birisi Akbank'ın likidite gereksinimlerini sağlayacak fonları hazır bulundurmaktır. Bunu sağlamak için yeterli miktarda kısa vadeli fonlar hazır bulundurulmaktadır. Akbank'ın en önemli fon kaynakları, çok büyük ölçüde faiz getirili varlıklara plase edilen Özkaynak, yaygın ve istikrarlı mevduat tabanı ve uluslararası kuruluşlardan sağlanan orta ve uzun vadeli kredilerdir.

Mevduatın ortalama vadesinin kısa olmasına karşın, esasen geniş bir tabana yayılmış olup, çok büyük bir bölümü vadelerinde sürekli olarak yenilenmektedir; dolayısıyla Akbank için mevduatlar istikrarlı ve uzun vadeli bir kaynak oluşturmaktadır.

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla Grup'un bankacılık endüstriyel bölümüne ait türev olmayan finansal yükümlülüklerinin sözleşme uyarınca vadelerine göre analizi aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2018							
Yükümlülükler	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit akışı	1 aya kadar	1-3 ay	3-12 ay	1-5 yıl	5 yıl ve üzeri
Müşteri mevduatları	222.839.127	225.656.385	164.373.540	25.266.132	21.293.569	12.072.952	2.650.192
Alınan krediler ve ihraç edilen borç senetleri	60.380.409	69.669.966	1.597.187	5.832.101	20.954.385	32.060.105	9.226.188
Bankalararası para piyasalarından alınan borçlar	66.047	66.047	50.730	15.317	-	-	-
	283.285.583	295.392.398	166.021.457	31.113.550	42.247.954	44.133.057	11.876.380

31 Aralık 2017							
Yükümlülükler	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit akışı	1 aya kadar	1-3 ay	3-12 ay	1-5 yıl	5 yıl ve üzeri
Müşteri mevduatları	229.539.315	233.007.988	162.168.054	27.359.136	18.683.908	22.468.014	2.328.876
Alınan krediler ve ihraç edilen borç senetleri	51.383.423	53.972.764	1.851.982	11.685.351	14.307.046	18.181.632	7.946.753
Bankalararası para piyasalarından alınan borçlar	507.522	508.623	470.052	38.571	-	-	-
	281.430.260	287.489.375	164.490.088	39.083.058	32.990.954	40.649.646	10.275.629

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 34 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

34.1.1.3 Likidite Riski (devamı)

ii) Diğer endüstriyel bölümü

Aşağıdaki tablo Grup'un bankacılık dışı endüstriyel bölümlerinin bilanço tarihi itibarıyla kalan vadelerine göre bilanço içi finansal yükümlülükleri için ödeyeceği nakit çıkışlarını göstermektedir. Tabloda gösterilen tutarlar sözleşmeye dayalı indirgenmemiş nakit akım tutarları olup, Grup, likidite yönetimini beklenen indirgenmemiş nakit akımlarını dikkate alarak yapmaktadır.

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla Grup'un bankacılık dışı endüstriyel bölümlerine ait türev olmayan finansal yükümlülüklerinin sözleşme uyarınca vadelerine göre analizi aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2018	Defter değeri	Sözleşme				
		uyarınca nakit akışı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Finansal borçlar	2.784.240	3.540.228	783.910	1.765.710	990.608	-
Finansal kiralama yükümlülükleri	85.957	144.977	10.057	20.808	33.576	80.537
Ticari borçlar	3.251.488	3.267.803	2.893.652	374.152	-	-
Diğer borçlar	147.961	162.805	70.469	-	92.336	-
	6.269.646	7.115.814	3.758.088	2.160.669	1.116.519	80.537

31 Aralık 2017	Defter değeri	Sözleşme				
		uyarınca nakit akışı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Finansal borçlar	3.910.837	4.145.969	1.066.078	1.831.196	1.247.033	1.662
Finansal kiralama yükümlülükleri	87.136	93.822	9.228	23.582	39.009	22.003
Ticari borçlar	2.844.742	2.856.362	1.854.926	1.001.436	-	-
Diğer borçlar	130.536	144.666	144.666	-	-	-
	6.973.251	7.240.819	3.074.898	2.856.214	1.286.042	23.665

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 34 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

34.1.1.4 Kredi Riski

i) Bankacılık endüstriyel bölümü

Bankacılık endüstriyel bölümüne göre kredi riski Akbank'ın taraf olduğu sözleşmelerde karşı tarafın sözleşmelerin şartlarını yerine getirmeme risk unsurunu taşır. Akbank kredilendirme işlemlerinde kredi riskini risk sınırlandırmasına tabi tutmak amacıyla karşı taraflara kredi limitleri belirlemekte ve bu limitlerin ötesinde kredi tahsisi yapmamaktadır. Kredi limitleri her bir bireysel müşteri, şirket, şirketler grubu, risk grupları için ürün bazında ayrı ayrı belirlenmektedir. Kredi limitleri belirlenirken müşterilerin mali gücü, ticari kapasiteleri, sektörleri, coğrafi bölgeleri, sermaye yapıları gibi bir çok kriter bir arada değerlendirilmektedir. Müşterilerin mali yapılarının incelenmesi, ilgili mevzuat uyarınca alınan hesap durumu belgeleri ve diğer bilgilere dayanarak yapılmaktadır. Genel ekonomik gelişmelerin değerlendirilmesi ve müşterilerin mali bilgilerinde ve faaliyetlerinde meydana gelen değişikliklerin izlenmesi neticesinde daha önce belirlenen kredi limitleri sürekli olarak revize edilmektedir. Kredi limitleri için müşteri bazında belirlenen çeşit ve tutarda teminatlar sağlanmaktadır.

Kredilendirme işlemlerinde ürün ve müşteri bazında belirlenen limitler esas alınmakta, risk ve limit bilgileri sürekli olarak kontrol edilmektedir.

Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmesi ve benzeri diğer sözleşmeler cinsinden tutulan pozisyonlar üzerinde kredi riski ve piyasa risklerine karşı tesis edilmiş risk kontrol limitleri bulunmaktadır.

Özellikle döviz ve faiz oranlarındaki dalgalanmalardan kaynaklanabilecek kredi risklerini karşılamak ve kontrol etmek amacıyla gerektiğinde vadeli işlemler de gerçekleştirilmektedir.

Akbank tazmin edilen gayrinakdi kredileri vadesi geldiği halde ödenmeyen krediler ile aynı risk ağırlığına tabi tutmaktadır. Kredi riski, nakit ve gayrinakit her türlü karşı taraf riski taşıyan sözleşmeler ve pozisyonlar için geniş kapsamlı olarak tanımlanmakta ve yönetilmektedir.

Yenilenen ve yeniden itfa planına bağlanan krediler Akbank tarafından Akbank'ın kredi risk yönetimi ve takibi ilkelerine göre izlemeye alınmaktadır. İlgili müşterinin finansal durumu ve ticari faaliyetleri sürekli analiz edilmekte ve yenilenen plana göre anapara ve faiz ödemelerinin yapılıp yapılmadığı ilgili birimler tarafından takip edilmektedir.

Akbank'ın risk yönetim anlayışı çerçevesinde uzun vadeli taahhütlerin kısa vadeli taahhütlere oranla daha fazla kredi riskine maruz kaldığı kabul edilmekte ve uzun vadeli riskler için risk limiti belirleme, teminatlandırma gibi hususlar kısa vadeli risklere oranla daha geniş kapsamlı olarak ele alınmaktadır.

Akbank'ın yurtdışında yürütmekte olduğu bankacılık faaliyetleri ve kredilendirme işlemleri ilgili ülkelerin ekonomik koşulları, müşteri ve kuruluşların faaliyetleri çerçevesinde önemli bir risk oluşturmamaktadır. Akbank, ulusal ve uluslararası bankacılık piyasasında aktif bir katılımcı olarak diğer finansal kurumların finansal faaliyetleri ile birlikte değerlendirildiğinde önemli ölçüde kredi riskine maruz değildir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 34 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

34.1.1.4 Kredi Riski (devamı)

i) Bankacılık endüstriyel bölümü (devamı)

Akbank, kredi kalitesini değerlendirerek tüm borçlu ve karşı taraf için bir içsel derecelendirme notu belirlemektedir. Risk analizleri Basel II İleri Derecede İçsel Derecelendirme Yöntemi (Advanced IRB) standartlarına uygun bir şekilde yapılmaktadır.

Farklı özellikteki müşteriler için oluşturulmuş scoring sistemlerinin yardımıyla karşı tarafın temerrüde düşme olasılığı hesaplanmakta ve kurumsal, ticari, KOBİ, tüketici ve kredi kartı için ayrı ayrı derecelendirme (rating) sistemleri oluşturulmaktadır.

Akbank, farklı özellikteki müşteriler için oluşturulmuş derecelendirme sistemleri vasıtasıyla müşterilerin temerrüde düşme olasılıklarını hesaplamaktadır. Aşağıdaki tabloda derecelendirme sistemleri kullanılarak sınıflanmış kredilerin konsantrasyon bilgisi verilmiştir.

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Ortalama üstü	%50,82	% 39,10
Ortalama	%30,42	% 47,07
Ortalama altı	%16,25	% 13,31
Derecelendirilmeyen	%2,52	% 0,52

i) Bankacılık endüstriyel bölümü (devamı)

Bankacılık endüstriyel bölümünün kredi riskine maruz maksimum tutarları aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Diğer bankalara verilen kredi ve avanslar	49.617.879	44.637.555
Kredi ve avanslar	207.349.631	206.894.944
<i>Şahıslara verilen kredi ve avanslar</i>	43.449.413	45.493.948
<i>Kurumlara verilen kredi ve avanslar</i>	163.900.218	161.400.996
Finansal kiralama alacakları	5.940.136	5.811.992
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan menkul kıymetler	28.132	16.459
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan türev finansal varlıklar	20.616.295	8.316.049
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelir yansıtılan türev finansal varlıklar	1.989.608	1.136.284
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelir yansıtılan finansal varlıklar		
ve itfa edilmiş maliyetinden ölçülen finansal varlıklar	56.352.318	61.336.793
Diğer varlıklar	5.130.107	2.467.680
Toplam	347.024.106	330.617.756

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 34 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

34.1.1.4 Kredi Riski (devamı)

i) Bankacılık endüstriyel bölümü (devamı)

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla Bankacılık endüstriyel bölümüne ait menkul kıymet Gerçeğe uygun değeri diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar ve itfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen finansal varlıkların Moody's derecelendirme analizi aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2018	Gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan	Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan	İtfa edilmiş maliyetinden tutulan	Toplam
Aaa	-	-	-	-
Aa1, Aa2, Aa3	-	253.903	-	253.903
A1, A2, A3	-	239.278	-	239.278
Baa1, Baa2, Baa3	-	266.730	-	266.730
Ba1	-	840	-	840
Ba2	-	62.051	-	62.051
Ba3	22.006	37.193.092	9.754.326	46.969.424
B1, B2, B3	-	6.072.943	2.509.155	8.582.098
Toplam	22.006	44.088.837	12.263.481	56.374.324

31 Aralık 2017	Gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan	Satılmaya hazır finansal varlıklar	Vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar	Toplam
Aaa	-	-	-	-
Aa1, Aa2, Aa3	-	192.304	-	192.304
A1, A2, A3	-	114.203	-	114.203
Baa1, Baa2, Baa3	-	671.056	-	671.056
Ba1	16.459	41.279.319	18.406.623	59.702.401
Ba2	-	196.879	476.409	673.288
Toplam	16.459	42.453.761	18.883.032	61.353.252

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 34 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

34.1.1.4 Kredi Riski (devamı)

i) Bankacılık endüstriyel bölümü (devamı)

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla Bankacılık endüstriyel bölümüne ait finansal varlıkların coğrafi bölgelere dağılımı aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2018	Türkiye	ABD	Avrupa Birliği	Avrupa Birliği dışı	Toplam
Diğer bankalara verilen kredi ve avanslar	31.332.399	5.988.306	12.268.242	28.932	49.617.879
Kredi ve avanslar	198.280.891	39.047	8.368.831	660.862	207.349.631
Şahıslara verilen kredi ve avanslar	43.449.413	0	0	0	43.449.413
Kurumlara verilen kredi ve avanslar	154.831.478	39.047	8.368.831	660.862	163.900.218
Finansal kiralama alacakları	5.940.136	-	-	-	5.940.136
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklar	28.132	-	-	-	28.132
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan türev finansal varlıklar	8.631.718	2.964	13.948.210	23.010	22.605.903
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelir yansıtılan finansal varlıklar ve itfa edilmiş maliyetinden ölçülen finansal varlıklar	55.820.051	-	532.267	-	56.352.318
Diğer varlıklar	5.130.107	-	-	-	5.130.107
Toplam	305.163.434	6.030.317	35.117.550	712.804	347.024.106

31 Aralık 2017	Türkiye	ABD	Avrupa Birliği	Avrupa Birliği dışı	Toplam
Diğer bankalara verilen kredi ve avanslar	36.446.551	1.033.775	7.129.962	27.267	44.637.555
Kredi ve avanslar	199.896.496	34.280	6.119.657	844.511	206.894.944
Şahıslara verilen kredi ve avanslar	45.493.948	-	-	-	45.493.948
Kurumlara verilen kredi ve avanslar	154.402.548	34.280	6.119.657	844.511	161.400.996
Finansal kiralama alacakları	5.811.992	-	-	-	5.811.992
Alım-satım amaçlı menkul kıymetler	16.459	-	-	-	16.459
Alım satım amaçlı türev finansal varlıklar	3.822.067	77	4.475.740	18.165	8.316.049
Riskten korunma amaçlı türev finansal araçlar	-	-	1.136.284	-	1.136.284
Satılmaya hazır ve vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar	60.428.260	-	908.533	-	61.336.793
Diğer varlıklar	2.467.680	-	-	-	2.467.680
Toplam	308.889.505	1.068.132	19.770.176	889.943	330.617.756

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 34 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

34.1.1.4 Kredi Riski (devamı)

i) Bankacılık endüstriyel bölümü (devamı)

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla Bankacılık endüstriyel bölümüne ait finansal varlıkların sektörel dağılımı aşağıdaki gibidir:

	Finansal kuruluşlar	Kamu sektörü	Toptan ve perakende ticaret	İmalat sanayi	Diğer	Bireysel müşteriler	Toplam
Diğer bankalara verilen kredi ve avanslar	49.617.879	-	-	-	-	-	49.617.879
Kredi ve avanslar	-	-	-	-	-	43.449.413	43.449.413
Şahıslara verilen Kurumlara verilen	24.666.717	1.508.632	25.253.466	71.024.751	41.446.652	-	163.900.218
Finansal kiralama alacakları	166.469	-	536.938	1.927.658	3.309.071	-	5.940.136
Gerçeğe uygun değer farkı kâr/zarara yansıtılan menkul kıymetler	6.126	10.113	-	-	11.893	-	28.132
Türev araçlar	13.492.081	-	-	-	9.179.486	17.049	22.688.616
Risken korunma amaçlı türev finansal araçlar	-	-	-	-	-	-	-
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelir yansıtılan finansal varlıklar ve itfa edilmiş maliyetinden ölçülen finansal varlıklar	9.663.343	46.778.899	-	86.249	94.929	-	56.623.420
Diğer varlıklar	5.130.107	-	-	-	-	-	5.130.107
31 Aralık 2018	102.742.722	48.297.644	25.790.404	73.038.658	54.042.031	43.466.462	347.377.921
31 Aralık 2017	88.350.297	54.879.359	30.139.113	62.041.854	49.657.585	45.549.548	330.617.756

ii) Diğer endüstriyel bölümler

Grup'un bankacılık endüstriyel bölümü haricinde faaliyet gösteren şirketlerin kredi riski, nakit ve nakit benzeri değerler, türev finansal araçlar, bankalarda tutulan mevduatlardan ve tahsil edilmemiş alacaklar ile sorumlu kılınan işlemleri içine alan kredi riskine maruz kalan müşterilerden oluşmaktadır.

Grup'un 31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla diğer endüstriyel bölümlerine ait finansal araç türleri itibarıyla maruz kaldığı kredi riskleri aşağıda belirtilmiştir:

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 34 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

34.1.1.4 Kredi Riski (devamı)

31 Aralık 2018	Sigorta				
	Ticari alacaklar	faaliyetlerinden alacaklar	Diğer alacaklar (*)	Bankalardaki mevduat	Türev araçlar
Raporlama tarihi itibarıyla maruz kalan azami kredi riski (A+B+C)	2.137.062	-	141.795	477.977	3.491
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	1.852.862	-	141.795	477.977	3.491
B. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	284.200	-	-	-	-
C. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değeri	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (Brüt defter değeri)	190.375	-	-	-	-
- Değer düşüklüğü	(190.375)	-	-	-	-
- Net değerinin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-

31 Aralık 2017	Sigorta				
	Ticari alacaklar	faaliyetlerinden alacaklar	Diğer alacaklar (*)	Bankalardaki mevduat	Türev araçlar
Raporlama tarihi itibarıyla maruz kalan azami kredi riski (A+B+C)	2.003.566	-	244.073	514.624	35.294
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	1.855.103	-	225.219	514.624	35.294
B. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	148.463	-	18.854	-	-
C. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değeri	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (Brüt defter değeri)	85.968	-	754	-	-
- Değer düşüklüğü	(85.968)	-	(754)	-	-
- Net değerinin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-

(*) Vergi ve diğer yasal alacakları içermemektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 34 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

35.1.1.5 Riske Maruz Değer

Stres testleri olağanüstü durumlarda oluşabilecek zararların boyutlarına dair göstergeler sağlar. Akbank Risk Yönetimi bölümü tarafından yapılan stres testi Akbank'ın piyasa riski politikalarında da öngörüldüğü üzere faiz oranı stres testini içermektedir. Alım-satım portföyü dışında kalan tüm bankacılık işlemleri için faiz oranı riski bankacılık hesaplarından kaynaklanan faiz oranı riski altında takip edilmektedir. Stres testinin sonuçları Aktif Pasif Komitesi (APKO) tarafından incelenmektedir.

Bankacılık hesaplarından kaynaklanan faiz oranı riski hesaplaması ve raporlaması 23 Ağustos 2011 tarih ve 28034 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Bankacılık Hesaplarından Kaynaklanan Faiz Oranı Riskinin Standart Şok Yöntemiyle Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik" uyarınca aylık olarak yapılmaktadır.

34.1.1.5 Riske Maruz Değer

31 Aralık 2018 ve 2017 itibarıyla hesaplamaya konu bilanço kalemlerinin gerçeğe uygun değerlerindeki değişimi ölçmek için Türk Lirası ve yabancı para üzerine 500 ve 200 baz puanlık şokların etkisi aşağıdaki gibidir;

Para Birimi	Uygulanan Şok (+/- x baz puan)	31 Aralık 2018		31 Aralık 2017	
		Kazançlar /Kayıplar	Kazançlar /Özkaynaklar - Kayıplar /Özkaynaklar	Kazançlar /Kayıplar	Kazançlar /Özkaynaklar - Kayıplar /Özkaynaklar
TL	(400)	2.653.182	%5,28	4.767.280	%10,68
TL	500	(2.982.938)	%(5,94)	(4.987.185)	%(11,19)
ABD Doları	(200)	(200)	%(0,40)	(193.390)	%(0,43)
ABD Doları	200	201	%0,40	203.408	%0,46
Avro	(200)	107	%0,21	(272.548)	%(0,61)
Avro	200	(790)	%(1,57)	(157.953)	%(0,35)
Toplam (Negatif Şoklar için)		2.560.980	%5,10	4.301.342	%9,64
Toplam (Pozitif Şoklar için)		(3.572.417)	%(7,11)	(4.941.730)	%(11,08)

Akbank kur riski ve faiz oranı risklerini piyasa riskini oluşturan en önemli iki bileşen olarak değerlendirmektedir. Piyasa riski "içsel model" ve "standart metot" olmak üzere iki ayrı yöntem ile ölçülmektedir.

"İçsel model"e göre piyasa riski, değişik risk faktörlerini dikkate alan Riske Maruz Değer ("RMD") yaklaşımıyla ölçülmektedir, RMD hesaplamalarında, varyans-kovaryans, tarihsel benzetim ve Monte Carlo simülasyonu metotları kullanılmaktadır. Kullanılan yazılım ileri verim eğrisi ve volatilité modelleri ile hesaplamalar yapabilmektedir, RMD modeli, %99 güven aralığı ve 10 günlük elde tutma süresi varsayımlarına dayanmaktadır. Piyasa riski menkul kıymetler portföyü bazında ve kur riskini de içerecek şekilde günlük ve haftalık olarak ölçülmekte ve Banka Üst Düzey Risk Komitesi'ne raporlanmaktadır. Banka Üst Düzey Risk Komitesi piyasa riski ile ilgili olarak limitler belirlemektedir ve piyasa koşullarına göre sürekli olarak limitler gözden geçirilmektedir. Belirlenen limitlerin uygulanması yetki sınırlandırmalarına tabi tutulmakta ve böylece kontrol etkinliği artırılmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 34 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (Devamı)

34.1.1.5 Riske Maruz Değer (devamı)

RMD analizleri, senaryo analizleri ve stres testleri ile desteklenerek beklenmedik ve gerçekleşme olasılığı düşük ancak etkisi büyük olayların ve piyasalardaki dalgalanmaların etkilerini de göz önünde bulundurmaktadır. Model çıktılarının geriye dönük testleri düzenli olarak yapılmaktadır.

"Standart metotda göre piyasa riski, menkul kıymetler portföyü bazında ve Grubun kur riskini de içerecek şekilde günlük ve haftalık olarak ölçülmekte ve üst düzey yönetime raporlanmaktadır.

34.1.2 Sermaye Risk Yönetimi

Sermayeyi yönetirken Grup'un hedefleri, ortaklarına getiri, diğer hissedarlara fayda sağlamak ve sermaye maliyetini azaltmak amacıyla en uygun sermaye yapısını sürdürmek için Grup'un faaliyette bulunabilirliğinin devamını korumaktır.

Sermaye yapısını korumak veya yeniden düzenlemek için Grup ortaklara ödenecek temettü tutarını belirler, yeni hisseler çıkarabilir ve borçlanmayı azaltmak için varlıklarını satabilir.

Grup sermayeyi net borç/yatırılan sermaye oranını kullanarak izlemektedir. Net borç, hazır değerlerin ve vergi yükümlülüklerinin (cari dönem ve ertelenmiş vergi yükümlülükleri) toplam yükümlülük tutarından düşülmesiyle hesaplanır.

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla net borç/yatırılan sermaye oranı aşağıdaki gibidir:

Bin TL	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Toplam borçlar	315.290.475	302.136.812
Nakit ve nakit benzerleri	23.657.667	14.519.064
Net borç	291.632.808	287.617.748
Özkaynak	56.395.796	51.997.939
Yatırılan sermaye(**)	348.028.604	339.615.687
Net borç/yatırılan sermaye oranı	84%	85%

(*) Yatırılan sermaye, özkaynak ve net borç toplamından oluşmaktadır.

DİPNOT 35 - FİNANSAL ARAÇLAR

Finansal araçların gerçeğe uygun değeri

Finansal araçların tahmini makul değerleri, Holding, Bağlı Ortaklıkları ve Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıkları tarafından mevcut piyasa bilgileri ve uygun değerlendirme yöntemleri kullanılarak belirlenmiştir. Ancak, makul değer tahmininde piyasa verilerinin yorumlanmasında takdir kullanılır. Sonuç olarak, burada sunulan tahminler, Grup'un cari bir piyasa işleminde elde edebileceği değerlerin göstergesi olmayabilir.

Grup'un makul değeri belirlenebilen finansal araçların makul değerlerinin, tahmininde aşağıdaki yöntem ve varsayımlar kullanılmıştır:

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 35 - FİNANSAL ARAÇLAR (Devamı)

Finansal araçların gerçeğe uygun değeri (devamı)

Finansal varlıklar

Dönem sonu kurlarıyla çevrilen döviz cinsinden olan bakiyelerin makul değerlerinin, kayıtlı değerlerine yaklaştığı kabul edilmektedir.

Kasa ve banka ve banka mevduatları dahil, maliyet bedeli ile gösterilen finansal varlıkların makul değerlerinin, kısa vadeli olmaları ve alacak kayıplarının ihmal edilebilir olması dolayısıyla kayıtlı değerlerine yaklaştığı kabul edilmektedir. Menkul kıymet yatırımlarının makul değerleri bilanço tarihindeki piyasa fiyatları esas alınarak tahmin edilmiştir.

Ticari alacaklar etkin faiz yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş maliyetleri üzerinden değerlenmekte ve ilgili beklenen kredi zararları ile birlikte kayıtlı değerlerinin makul değerlerine yaklaştığı kabul edilmektedir.

Finansal yükümlülükler

Banka kredileri ve diğer parasal yükümlülüklerin makul değerlerinin, kısa vadeli olmalarından dolayı kayıtlı değerlerine yaklaştığı kabul edilmektedir.

Döviz cinsinden olan uzun vadeli krediler dönem sonu kurlarından çevrilir ve bundan dolayı makul değerleri kayıtlı değerlerine yaklaşmaktadır.

Ticari borçlar etkin faiz yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş maliyetleri üzerinden değerlenmekte ve bu şekilde kayıtlı değerlerinin makul değerlerine yaklaştığı kabul edilmektedir.

Türev araçlar

Yabancı para ve faiz swapları ile vadeli döviz alım-satım sözleşmelerinin makul değerleri bilanço tarihindeki piyasa fiyatları esas alınarak tahmin edilmiştir.

Bankacılık endüstriyel bölümüne ait finansal varlık ve yükümlülüklerin 31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla kayıtlı ve makul değerleri aşağıdaki gibidir:

Grup'un finansal varlık ve yükümlülüklerinin gerçeğe uygun değere ilişkin sınıflamaları aşağıdaki gibidir:

- Seviye 1: Aktif piyasalardaki kayıtlı (düzeltilmemiş) fiyatlara dayanan;
- Seviye 2: Doğrudan (aktif piyasadaki fiyatlar aracılığıyla) ya da dolaylı olarak (aktif piyasalardaki fiyatlardan türetilmek suretiyle) gözlemlenebilir nitelikteki verilere dayanan;
- Seviye 3: Gözlemlenebilir piyasa verilerine dayanmayan.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 35 - FİNANSAL ARAÇLAR (Devamı)

Finansal araçların gerçeğe uygun değeri (devamı)

Bankacılık

Grup'un, bankacılık endüstriyel bölümüne ait 31 Aralık 2018 ve 2017 tarihi itibarıyla varlık ve yükümlülüklerinin makul değerleri aşağıdaki gibidir:

Cari Dönem - 31 Aralık 2018	1. Seviye	2. Seviye	3. Seviye	Toplam
Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr/Zarar'a Yansıtılan Finansal Varlıklar				
- Devlet Borçlanma Senetleri	10.113	-	-	10.113
- Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler	150.684	-	-	150.684
- Diğer Finansal Varlıklar	18.020	-	-	18.020
Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Finansal Varlıklar				
- Devlet Borçlanma Senetleri	36.502.564	-	-	36.502.564
- Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler	-	-	-	0
- Diğer Finansal Varlıklar	6.637.480	1.219.809	-	7.857.289
Türev Finansal Varlıklar				
- Türev Finansal Varlıkların Gerçeğe Uygun Değer Farkı				
Kar Zarara Yansıtılan Kısmı	1.371	20.697.637	-	20.699.008
- Türev Finansal Varlıkların Gerçeğe Uygun Değer Farkı				
Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Kısmı	-	1.989.608	-	1.989.608
Krediler	-	206.599.559	6.690.208	213.289.767
İtfa Edilmiş Maliyeti İle Ölçülen Finansal Varlıklar (Net)				
- Devlet Borçlanma Senetleri	9.411.205	-	-	9.411.205
- Diğer Finansal Varlıklar	2.852.362	-	-	2.852.362
Toplam Varlıklar	55.583.799	230.506.613	6.690.208	292.780.620
Türev Finansal Yükümlülükler				
- Türev Finansal Yükümlülüklerin Gerçeğe Uygun Değer Farkı				
Kar Zarara Yansıtılan Kısmı	248	12.931.222	-	12.931.470
- Türev Finansal Yükümlülüklerin Gerçeğe Uygun Değer Farkı				
Toplam Yükümlülükler	248	12.931.222	-	12.931.470

(*) 3. Seviye olarak değerlendirilen kredinin gerçeğe uygun değeri, çeşitli değerleme yöntemleri içeren çalışma sonuçlarına istinaden belirlenmiştir. Söz konusu değerleme çalışmasında yer alan temel varsayımlardaki olası değişiklikler kredinin taşınan değerini etkileyebilmektedir.

Teşkilatlanmış piyasalarda işlem görmeyen ve gerçeğe uygun değerleri güvenilir bir şekilde belirlenemeyen gerçeğe uygun değeri diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklarda sınıflandırılan hisse senetleri, maliyet bedelleri üzerinden, varsa, değer kaybı ile ilgili karşılık düşüldükten sonra konsolide finansal tablolara yansıtılmıştır.

Cari yılda seviyeler arasında herhangi bir transfer olmamıştır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 35 - FİNANSAL ARAÇLAR (Devamı)

Finansal araçların gerçeğe uygun değeri (devamı)

Bankacılık (devamı)

	31 Aralık 2017			
	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3	Toplam
Alım satım amaçlı menkul kıymetler	32.957	6.933	-	39.890
- Devlet tahvilleri	9.525	-	-	9.525
- Hisse Senetleri	23.432	-	-	23.432
- Diğer	-	6.933	-	6.933
Satılmaya hazır finansal varlıklar	42.743.386	102.441	-	42.845.827
- Devlet tahvilleri	23.159.176	-	-	23.159.176
- Eurobondlar	13.657.442	-	-	13.657.442
- Yatırım Fonları	277.987	-	-	277.987
- Teşkilatlanmış piyasalarda işlem gören hisse senetleri	-	116	-	116
- Diğer	5.648.781	102.325	-	5.751.106
Alım satım amaçlı türev finansal varlıklar	2.328	8.313.721	-	8.316.049
Riskten korunma amaçlı türev araçlar	-	1.136.284	-	1.136.284
Toplam varlıklar	42.778.671	9.559.379	-	52.338.050
Alım satım amaçlı türev finansal yükümlülükler	186	5.423.642	-	5.423.828
Riskten korunma amaçlı türev finansal yükümlülükler	-	75.710	-	75.710
Toplam yükümlülükler	186	5.499.352	-	5.499.538

(*) 3. Seviye olarak değerlendirilen kredinin gerçeğe uygun değeri, çeşitli değerleme yöntemleri içeren çalışma sonuçlarına istinaden belirlenmiştir. Söz konusu değerleme çalışmasında yer alan temel varsayımlardaki olası değişiklikler kredinin taşınan değerini etkileyebilmektedir.

Teşkilatlanmış piyasalarda işlem görmeyen ve gerçeğe uygun değerleri güvenilir bir şekilde belirlenemeyen gerçeğe uygun değeri diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklarda sınıflandırılan hisse senetleri, maliyet bedelleri üzerinden, varsa, değer kaybı ile ilgili karşılık düşüldükten sonra konsolide finansal tablolara yansıtılmıştır.

Geçmiş yılda seviyeler arasında herhangi bir transfer olmamıştır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARI İLE KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 35 - FİNANSAL ARAÇLAR (Devamı)

Finansal araçların sınıfları ve gerçeğe uygun değerleri

31 Aralık 2018	Not	İtfa Edilmiş Maliyeti Üzerinden Değerlenen Finansal Yatırımlar	Krediler ve alacaklar (nakit ve nakit benzerleri dahil)	Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan	İtfa edilmiş değerinden gösterilen finansal yükümlülükler	Defter değeri	Gerçeğe uygun Değeri
Finansal varlıklar							
Nakit ve nakit benzerleri	5	-	23.657.667	-	-	23.657.667	23.657.667
Ticari alacaklar	8	-	2.137.062	-	-	2.137.062	2.137.062
Diğer finansal varlıklar (*)	6,9	12.263.567	4.838.694	44.359.853	-	61.462.114	61.056.630
Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar	30	-	213.289.767	-	-	213.289.767	242.135.332
Finansal yükümlülükler							
Finansal borçlar	7	-	-	-	65.764.148	65.764.148	65.764.148
Ticari borçlar	8	-	-	-	3.372.749	3.372.749	3.372.749
Diğer finansal yükümlülükler (**)	9	-	-	-	8.515.006	8.515.006	8.515.006
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Borçlar	31	-	-	-	219.634.250	219.634.250	218.872.618
31 Aralık 2017							
Finansal varlıklar							
Nakit ve nakit benzerleri	5	-	14.519.064	-	-	14.519.064	14.519.064
Ticari alacaklar	8	-	2.003.566	-	-	2.003.566	2.003.566
Diğer finansal varlıklar (*)	6,9	18.883.153	3.470.400	42.845.827	-	65.199.380	65.369.313
Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar	30	-	211.707.002	-	-	211.707.002	190.926.453
Finansal yükümlülükler							
Finansal borçlar	7	-	-	-	55.257.767	55.257.767	55.257.767
Ticari borçlar	8	-	-	-	2.882.349	2.882.349	2.882.349
Diğer finansal yükümlülükler (**)	9	-	-	-	6.942.642	6.942.642	6.942.642
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Borçlar	31	-	-	-	228.357.308	228.357.308	227.590.819

(*) Diğer finansal varlıklar, diğer alacaklar, gerçeğe uygun değeri diğer kapsamlı gelire yansıtılan menkul kıymetler, vadeli mevduatlar ve itfa edilmiş maliyeti üzerinden değerlendirilen tutulacak menkul kıymetlerden oluşmaktadır.

(**) Diğer finansal yükümlülükler diğer borçlardan oluşmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2018 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir. TL dışındaki para birimleri, aksi belirtilmedikçe bin olarak belirtilmiştir.)

DİPNOT 36 - RAPORLAMA DÖNEMİNDEN SONRAKİ OLAYLAR

Grup'un bağlı ortaklıklarından Akbank'ın çıkarılmış sermayesinin 1.200.000.000 TL (tam TL tutardır) artırılarak 4.000.000.000 TL'den (tam TL tutardır) 5.200.000.000 TL'ye (tam TL tutardır) yükseltilmesine ilişkin Sermaye Piyasası Kurulu ("Kurul") nezdinde yaptığı başvuru, Kurul'un 27.12.2018 tarih ve 65/1535 sayılı toplantısında uygun bulunmuş ve bu durum 2018/59 sayılı Kurul Haftalık Bülteni'nde kamuoyuna duyurulmuştur. Bu kapsamda;

- 03.01.2019 - 17.01.2019 tarihleri arasında gerçekleştirilen yeni pay alma hakkı kullanım süresi içerisinde her 1 TL nominal değerli pay için 2,5 TL üzerinden pay alım hakkının kullandırılması sonucunda 2.996.306.795,62 TL (tam TL tutardır) ve yeni pay alma haklarının kullanımından sonra kalan payların 22 Ocak 2019 tarihinde Borsa İstanbul A.Ş. Birincil Piyasa'da satışı neticesinde 9.434.815,60 TL (tam TL tutardır) olmak üzere toplam 3.005.741.611,22 TL (tam TL tutardır) tutarında fon girişi sağlanmıştır.

- Söz konusu onayların alınmasını müteakiben, tescil ve ilan işlemleri tamamlanmıştır. Banka'nın sermayesinin 1.200.000.000 TL tutarında artışı gerçekleştirilmiş, sermaye artışına tam katılım sağlandığından Grup'un etkin ortaklık payında herhangi bir değişiklik söz konusu olmamıştır.

Grup'un bağlı ortaklıklarından Temsa Ulaşım Araçları Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin %51 hisseye iş ortaklığı olan Temsa İş Makinaları İmalat ve Pazarlama A.Ş. ile %100 hisseye bağlı ortaklığı olan Temsa Motorlu Araçlar Pazarlama ve Dağıtım A.Ş paylarının kısmi bölünme yolu ile yeni kurulacak Anonim Şirketlere devrine Temsa Ulaşım Araçları Sanayi Ve Ticaret A.Ş.'nin 01.02.2019 tarih ve 2019/2 sayılı Yönetim Kurulu Kararı ile karar verilmiştir. Bu kapsamda 15 Şubat 2019 tarih ve 739 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde Temsa Ulaşım Araçları Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin Bölünme Planı, Bölünme Raporu, Son Üç Yılın Finansal Tabloları, Faaliyet Raporları ve 30.09.2018 tarihli ara bilançosunun hazırlanarak ortakların incelenmesine sunulmuştur.

Grup'un bağlı ortaklıklarından Kordsa'nın %100 iştiraki konumunda olan ve Amerika'da mukim Kordsa Inc., tamamı Axiom Materials Holdings LLC şirketine ait olan uzay ve havacılık endüstrisinin yanı sıra gelecek nesil ulaşım araçlarına da ileri kompozit materyaller sağlayan Axiom Materials Acquisition LLC şirketinin, Türkiye ve Amerika'daki yasal tüm onayların alınması ve şartların sağlanması kaydı ile %95,83'ünün kapanış düzeltmeleri hariç yaklaşık 174.830.000 (Tam) Amerikan Doları karşılığında satın alınmasına ve kapanış işlemlerinin onayların tamamlanması sonrası gerçekleştirilmesine karar vermiştir. Söz konusu nihai satın alma bedeli, Amerika'da rekabet hukuku ve yabancı yatırımlar komitesi tarafından verilecek onaylara ilişkin kapanış koşullarının gerçekleşmesini takiben kesinleşecektir.